

# HOOOP!

SIJEČANJ • VELJAČA 2024. • GOD. XXVII.

LOVNO GOSPODARENJE

**Nakon  
sedamnaest  
godina  
napokon  
legalan lov  
medvjeda u  
Federaciji BiH**

DRAGAN GUBERAC, predsjednik Lovačkog saveza Herceg Bosne ■

## Golem je posavski lovački potencijal

■ HRANIDBA DIVLJAČI

## Proljetne remize u lovištu





*Sretan i  
blagoslovljen  
Uskrs!*



# HOOP!

**ZA NAKLADNIKA**  
Dragan Guberac

**GLAVNI UREDNIK**  
Dragan Naletilić

**IZVRŠNI UREDNIK**  
Ivica Lučić

**UREDNIŠTVO**  
Mladen Bešlić, Vlado Bošnjak, Mate Buntić,  
Ivica Drmić, Ivica Lučić, Tomislav Mihaljević,  
Dragan Naletilić, Vlado Soldo

**LEKTOR I KOREKTOR**  
Dragan Naletilić

**TAJNIK UREDNIŠTVA**  
Vlado Bošnjak

**PRIPREMA ZA TISAK**  
TIPOART, Široki Brijeg

**TISAK**  
SUTON PRINT, Široki Brijeg

**FOTOGRAFIJA**  
Shutterstock, autori i arhiva Saveza

**ADRESA UREDNIŠTVA**  
Poslovni centar "Sivrić"  
88000 Mostar, Kneza Branimira 12

**TEL.**  
00 387 36 318 477

**FAKS**  
00 387 36 318 478

**E-MAIL**  
lshb@lshb.ba

**WEB**  
www.lshb.ba

**GODIŠNJA PRETPLATA**  
BiH 25 KM, inozemstvo 45 KM  
Plaćanjem članarine u svojoj udruzi, članici  
Lovačkog saveza Herceg Bosne, automatski se  
postaje pretplatnikom na list.

**ŽIRORAČUN (KM)**  
3382202200225742 Unicredit banka

**DEVIZNI RAČUN**  
SWIFT UNCRBA22  
IBAN BA393380604806373225  
Poziv na broj 25020240101

**CIJENA OGLASNOG PROSTORA**  
1/1 stranice – 400 KM 1/2 stranice – 200 KM,  
1/3 stranice – 150 KM 1/4 stranice – 100 KM  
1/8 stranice – 50 KM  
1/1 unutarnja stranica korica – 500 KM  
1/1 zadnja stranica korica – 600 KM

Uredništvo ne mora biti suglasno sa  
stavovima autora tekstova.

ISSN 1840-0647



## Svijest, snaga i veličina

PIŠE DRAGAN NALETILIĆ

**N**a sastanku s čelnim ljudima Saveza održanom u listopadu 2023. godine, dr. Dragan Čović, predsjednik HDZ-a BiH, istaknuo je kako zapravo nismo ni svjesni veličine i snage Lovačkoga saveza Herceg Bosne. Jako je to znakovita poruka koja zaslužuje vratiti se na nju i razmisлити o njezine dvije sastavnice. Prva, „nismo svjesni“, druga „veličine i snage“. Ako je nešto veliko i snažno, kao što je to Lovački savez Herceg Bosne, kako onda toga nismo svjesni? Odgovor na to pitanje nije tako težak. Nije tu riječ o nedostatku elementarne svijesti o potrebi i vrijednosti krovne institucije hrvatskoga lovstva u Bosni i Hercegovini, kako bi se to na prvi pogled možda moglo razumjeti, nego o želji da se dovoljno snažno istakne stvarna vrijednost Lovačkoga saveza Herceg Bosne. Jer nije nepoznato da su ljudi ponekad nedovoljno svjesni veličine nečega što im je tako blisko, upravo stoga što im je blisko i što drže svojim i neupitnim. Pa se to u nekim situacijama osjeti i u našem Savezu, neusporedivo više zbog nepoznavanja njegove uloge i njegova rada, nego zbog dovođenja u pitanje njegove potrebe i njegova značenja. Dakle, odlično je nama poznato koliko nam Savez znači, tu nema spora, samo što je njegova veličina i snaga još uvijek iznad naše svijesti o tome. Što te dvije kategorije budu bliže jedna drugoj, bolje rečeno što budemo svjesniji

veličine i snage Saveza, bit će bolje i lakše svima nama koji smo u njegovu okrilju. U ovome broju Hoopa!, na nekoliko je mjesta riječ o radu i ulozi Lovačkoga saveza Herceg Bosne. U razgovoru s njim, o tome je djelomice govorio prvi čovjek Saveza, a ponešto se može pročitati i u tekstu o sastanku predstavnika dva-ju lovačkih saveza u Federaciji BiH u Mostaru. Ipak, najviše se o operativnom radu Saveza može saznati iz statističkih podataka za 2023. godinu i tu je riječ o uzlaznom trendu u više značajnih područja djelovanja, što je svakako pohvalno. Ne treba, naravno, sve ono što Savez nije uradio ili nije uradio u skladu s potrebama i očekivanjima svojih članica, a i toga ima, opravdavati „objektivnim razlozima“, ali bi bilo pogrešno, pa i zlonamjerno „zaboraviti“ uvjete u kojima Savez radi i na sva zvona potencirati te propuste. A ti su uvjeti doista daleko od normalnih i potrebnih. Nakon što je bio podstanar od nastanka do danas, Lovački savez Herceg Bosne konačno je korak do cilja da osigura svoje prostorije i da se do kraja ove godine useli u njih. A onda, novi početak. I prilika da se sve malo „provjetri“, osnaži i opremom, i sadržajem, i kadrovski, i financijski, i na svaki drugi način. Da se može normalno raditi, ali i da svi naši gosti odu s osjećajem da su bili baš u Lovačkom savezu Herceg Bosne.

DRAGAN GUBERAC, PREDSJEDNIK  
LOVAČKOG SAVEZA HERCEG BOSNE  
**4**  
**GOLEM JE POSAVSKI LOVAČKI  
POTENCIJAL**

STATISTIČKI PODACI  
IZ SAVEZA ZA 2023. GODINU  
**7**  
**UZLAZNI TREND  
IZ GODINE U GODINU**

LOVNO GOSPODARENJE  
NAKON SEDAMNAEST GODINA  
**12**  
**NAPOKON LEGALAN LOV MEDVJEDA  
U FEDERACIJI BIH**

PROLJETNI LOV ŠLJUKE  
**15**  
**VRHUNAC LOVNE VJEŠTINE**

HRANIDBA DIVLJAČI  
**18**  
**PROLJETNE REMIZE U LOVIŠTU**

ODJEĆA ZA LOV  
**22**  
**FUNKCIONALNA, UDOBNA,  
ALI I PO SVEMU PRIMJERENA  
LOVAČKOM MILJEU**

LOVNA BALISTIKA  
**56**  
**TRZAJ PUŠKE I  
PRILAGODBA NA TRZAJ**



# Golem je posavski

RAZGOVARALA NADA KOTURIĆ

**U** Posavskoj Županiji djeluju i aktivno rade tri lovačke udruge: „Kuna“ Domaljevac, „Sava“ Orašje i „Fazan“ Odžak. Izbor Dragana Guberca za prvog čovjeka Lovačkog saveza Herceg Bosne, Odžačanina i dugogodišnjeg predsjednika odžačke udruge lovaca, priznanje je i posavskom lovstvu. Ujedno Guberac je prvi predsjednik Lovačkog saveza Herceg Bosne iz Posavine. S prvim čovjekom Saveza razgovarali smo na jubilarnoj, 25. lovačkoj zabavi koju je organizirala Lovačka udruga „Kuna“ Domaljevac, o temama koje se tiču triju posavskih udruga lovaca, ali i o nekim drugim, širim temama.

## Velik je potencijal lovstva Lovačkog saveza Herceg Bosne?!

Lovački savez Herceg Bosne broji oko 10.000 lovaca, ima 57 članica, a gospodari s više od 1.100.000 hektara lovne površine. Prostorno se protežemo od Posavine, preko Središnje Bosne, do Hercegovine i Jadrana. Doista smo velika i jaka organizacija, ali ne bismo to mogli biti da nemamo snažnih i dobro organiziranih lovačkih udruga. U globalu sam zadovoljan radom članica Saveza, ali se nadam i očekujem da bude još bolji. Oдавde, ipak, mogu poručiti i potvrditi da je lovstvo

u Posavini daleko najorganiziranije, a to ponajviše zahvaljujući ozbiljnosti i radu naših lovačkih organizacija, ali i potpori naše vlasti, resornog ministarstva, Vlade Županije Posavske, kao i potpori naših lokalnih zajednica, tj. općina Domaljevac-Šamac i Odžak, te Grada Orašja. U ime Lovačkog saveza Herceg Bosne ovim putem im zahvaljujem na razumijevanju i potpori koja nam puno znači.

## Kakvom ocjenjujete proteklu lovnu godinu?

Mogu biti zadovoljan, ali to ne znači kako nemamo problema, ovisno o kojem je području BiH riječ. Možda je najteža situacija u Središnjoj Bosni, gdje se politička situacija očito prinijela i na naše lovce koji u svom tom političkom meteužu pokušavaju zadržati svoja osnovna prava, a to je da imaju lovište i da mogu loviti u skladu sa zakonom. Od ostalih problema istaknut ću pojavu afričke svinjske kuge, gdje su se lovci na svoj način aktivno uključili u sprječavanje njezina širenja.

## OBITELJSKE SVEČANOSTI

### Vratimo se na ljepše teme i lovačke zabave koje su jako popularne u Posavini. Kako ih vi vidite?

Lovačke večeri su posebne na prostoru Bosanske Posavine, ne samo ova koju organizira LU „Kuna“ Domaljevac, nego i večeri koje su upriličene u Odžaku i Orašju. U godinu i pol mandata, kao

predsjednika Lovačkog saveza Herceg Bosne obišao sam mnoge lovačke zabave i mogu odgovorno reći, po uzvanicima ima puno brojnijih večeri, ali ambijent kao što je ovaj u Posavini jedinstven je i poseban. Naše lovačke večeri po mnogo čemu su identične onim najzabavnijim sadržajima kakvi se organiziraju za doček Nove godine. Tamo gdje su lovačke večeri brojnije po uzvanicima, dolaze samo lovci. U Posavini se, međutim, na ove svečanosti dolazi obiteljski. Uz lovca je njegova supruga, djevojka, ali i majka, sestra, pa su zabave puno sadržajnije, ljepše i veselije. Kao predsjednik Saveza, doista sam ponosan na posavske lovce jer su odgovorni i ozbiljni, jer znaju organizirati ovakve lovačke zabave koje se rijetko gdje mogu vidjeti. Uz to dokazano su sposobni kvalitetno voditi svoje udruge i kompletno lovstvo u Županiji Posavskoj, što može poslužiti kao dobra osnova za rad lovaca i njihovih udruga na nekim drugim područjima koja pokriva Lovački savez Herceg Bosne.

### Čini se kako se lovstvo prenosi s koljena na koljeno?

Lovačka se priča uglavnom prenosi s koljena na koljeno i gotovo redovito je to obiteljska tradicija. Ako je djed bio lovac, onda je i otac lovac, a poslije i sin. Na prostoru Posavine lovstvo, ipak, nije privilegij samo muškaraca, jer imamo i 20-ak lovkinja. I one su iz lovačkih obitelji, što je također pohvalno i što opet

**Lovačke su udruge brojčano jak, ozbiljan i odgovoran partner, a u Posavini smo već davno shvatili, kako se budemo mi postavili, tako će se prema nama odnositi vlast i zajednica općenito**



# lovački potencijal

pokazuje da se ljubav prema lovu zapravo prenosi s naraštaja na naraštaj.

## Koliko je ukupno članova u trima posavskim lovačkim udrugama?

Oko tisuću, što je golem potencijal. Ali i odgovornost, osobito kad je riječ o provedbi zakona i mnogočega drugoga što se od nas zahtijeva. Naime, lovačke su udruge u svojevrsnom vakuumu ili međuprostoru između statusa društva s ograničenom odgovornošću i statusa udruge. Kontroliraju nas i nadziru različite inspekcije i ministarstva, a u biti smo registrirani kao udruga. Od naše tri lovačke udruge, dvije su registrirane kao sportske udruge lovaca (LU „Sava“ Orašje i LU „Kuna“ Domaljevac), a LD „Fazan“ Odžak registriran je kao sportsko-gospodarsko lovište, što mu daje jednu novu dimenziju i mogućnost za bavljenje lovnim turizmom.

## BOGATO LOVNO NASLIJEĐE

### LD „Fazan“ Odžak, dakle, ima velike mogućnosti za razvoj lovnog turizma?

Treba, naravno, pohvaliti udrugu koja to radi na prostoru općine Odžak. Iznimno je to atraktivno i aktivno lovno područje, gdje dolaze ljubitelji lova iz cijele Europe, ali i iz SAD-a i arapskih zemalja. Više od 20 godina bio sam predsjednik LD-a „Fazan“ iz Odžaka, što mi je bila i čast i zadovoljstvo. Nova uprava već je do sada postigla zavidne rezultate u organizaciji lova i izgrad-





nji lovnotehničkih i lovnouzdgojnih objekata te u unosu divljači u lovište, nastavljajući zdušno posao koji smo i mi godinama radili. U nekim stvarima ubacili su čak u brzinu više, što mi je kao bivšem predsjedniku drago jer to potvrđuje da smo izabrali ljude koji u ovo izazovno vrijeme mogu uspješno odgovoriti svakom zadatku. Okruženje, nove tehnologije, promjena klime i niz drugih izazova, sve to utječe i na lovstvo i jako je bitno znati se pravilno postaviti u svemu tome. Kad god sam u prilici lovce rado podsjetim na činjenicu da naše nije samo loviti, naše je prije svega štiti divljač i okoliš, osobito danas kad i životinjskom svijetu općenito i čovjekovoj životnoj sredini prijete brojne opasnosti.

### **Duga je tradicija lovstva na odžačkom području?**

Zahvaljujući bivšoj fazaneriji koja se ozbiljno bavila lovnim turizmom, u odžačkom smo kraju već odavno bili baštincima jako bogatog lovnog naslijeđa. U sjećanjima ljudi iz Europe i svijeta i danas žive lijepe slike s ovoga područja. Oni koji su tada dolazili, kad danas dođu dive se kako je ovdje sve ponovno uređeno i izgrađeno, pa i poboljšano. A sve je to jako značajno i korisno, jer se kroz lov i jedno takvo prirodno okruženje i prijateljsko raspoloženje dogovori puno poslova. Stariji odžački lovci znaju kazati kako se prije rata u Odžaku gro toga izgradilo upravo kroz lovačka druženja koja je organizirala tadašnja fazanerija u ili tzv. Mera.

### **Aktualni su na odžačkom lovnom području i jeleni kopitari?**

Oraško-domaljevačko područje tipično je nizinsko područje, a odžačko s obroncima Vučjaka lovcima nudi još veće mogućnosti. Odžak je idealno stanište mnogih vrsta divljači. Prostire se između dviju rijeka, od istoka prema jugu je rijeka Bosna s nizom svojih pritoka i bara starača koje vole različite vrste divljači, a od istoka prema zapadu je rijeka Sava s dosta kanala koji se ulijevaju u nju, ispresijecano s dosta vodotoka. Od

juga prema sjeveru su obronci Vučjaka, dakle to je brdsko područje, što opet privlači druge vrste divljači pa u konačnici imamo jako raznovrsnu divljač. Sad smo uspjeli i s uvođenjem u lovište jelena lopatara i sadašnja je uprava lovačkog društva razmišljala u skorije vrijeme u svojoj turističkoj destinaciji ponuditi i tu vrstu divljači. A zapravo je rijetko u otvorenom lovištu vidjeti kapitalno grlo jelena lopatara, redovito se to događa u zatvorenom prostoru.

## **PARTNERSKI ODNOS**

### **Budući da smo u Domaljevcu, željeli bismo čuti vašu ocjenu rada LU-a „Kuna“ Domaljevaca?**

U Domaljevcu se u kontinuitetu odlično radi. Dugi niz godina predsjednik Joso Leovac – Los ozbiljno i odgovorno vodi ovu udrugu, naravno uz pomoć svojih kolega iz Upravnog odbora. Bez obzira na to što su Odžak i Orašje veći i brojčano jači, naš Domaljevac nikada nije bio zapostavljen kad je riječ o raspodjeli novca koji osiguramo kroz projekte uz pomoć Vlade Županije Posavske i resornog ministarstva. Jako dobro surađujemo i s općinama, to je partnerski odnos. Lovačke se udruge inače drže stalno zajedno, dosta smo brojan, ozbiljan i odgovoran subjekt i partner. Davno smo, na sreću, shvatili, kako se budemo mi postavili, tako će se prema nama odnositi i institucije i zajednica, naravno uz razinu odgovornosti koju imamo. Vlada Županije Posavske prepoznala nas je i dala vjetar u leđa svim lovačkim udrugama u županiji. Udruga u Domaljevcu manje je brojna, ali nije manje bitna, ni nama u Županijskom vijeću za lovstvo, ni ljudima u Lovačkom savezu Herceg Bosne.

### **Kako se posavske udruge lovaca odnose prema Lovačkom savezu Herceg Bosne?**

Lovačke udruge iz Županije Posavske redovito i na vrijeme podmiruju sve obveze Lovačkom savezu Herceg Bosne. Ima i drugačijih primjera i

ponašanja, to također treba reći, ali se ipak do kraja godine sve to nekako riješi. Što se tiče predsjednika lovačkih udruga u Posavskoj Županiji, njihova je angažiranost i ozbiljnost pri obnašanju dužnosti doista na zavidnoj razini. Lovačka etika kao sastavni dio lova i lovstva već odavno živi na prostoru Posavine, ali nije svugdje baš tako. Kad je o tome riječ, Posavina je za pohvaliti i držim da sam pri toj ocjeni i realan i objektivan.





# Uzlazni trend iz godine u godinu

PIŠE VLADO BOŠNJAK

**A**ko je suditi po statističkim podacima o pojedinim aktivnostima Lovačkog saveza Herceg Bosne u prošloj godini, uglavnom su ohrabrujući i u uzlaznoj putanji. No, krenimo redom.

U 2023. godini lovačke su udruge prijavile 537 lovnih pripravnika, što je najviše u posljednjih desetak godina. Lovački ispit položila su 504 pripravnika, a doda li im se i 30 pripravnika iz 2022. godine, to su ukupno 534 nova lovca. Među tim lovcima, devet ih je dobilo Uvjerenje o položenom lovačkom ispitu na temelju članka 55. stavak 2. Zakona o lovstvu FBiH, jer su u svom školovanju imali i položili predmet lovstvo. U usporedbi s 2022. godinom, prijavljeno je 88 pripravnika više, a 84 pripravnika više položilo je lovački ispit. Interes žena za lovom raste, pa ih je 2023. lovački ispit položilo 11. Najviše pripravnika prijavile su udruge iz Hercegovačko-neretvanske županije (154), slijedi Srednjobosanska županija (116), Zapadnohercegovačka (112) i tako redom. Po lovačkim udrugama, najviše pripravnika, po 39, imali su LD „Mosor“ Široki Brijeg i HUL „Kravica“ Ljubuški, LU „Vran“ Tomislavgrad 30, LD „Vepar“ Prozor – Rama 29 itd. Zanimljivo, u 2023. godini nije bilo ni jedne članice Saveza u kojoj nije bilo lovnih pripravnika. Povjerenstvo za polaganje lovačkog ispita provelo je 18 ispita, tri više nego 2022. godine. Zbog racionalizacije troškova, većina ispita bila je organizirana za članove više lovačkih udruga. Posebno zgusnut raspored ispita bio je oko božićnih blagdana, zbog onih koji rade izvan sjedišta svoje udruge, najčešće u inozemstvu. U Kupresu je organizirana



Kontinuirano se povećava broj mladih koji žele položiti lovački ispit i postati lovcima

U odnosu na 2022., u 2023. povećan je broj novih lovaca, sve se redovitije traže nove lovačke iskaznice i zamjenjuju one kojima je istekao rok valjanosti, raste naklada Hoopa! i list izlazi na sve većem broju stranica... No, ima i podbačaja

izobrazba, a onda i lovočvarski ispit, koji su u 2023. godini položila 24 kandidata iz 13 članica Saveza. Dugo pripremani ispit za ocjenjivača trofeja divljači nije održan iz tehničkih razloga. Svi zainteresirani kandidati dobili su priručnik i očekuje se da će ispit biti u prvoj polovini 2024. godine. Do sada su prijavljena 74 kandidata. Nove iskaznice u 2023. godini dobila su 554 lovca, a 288 lovaca zamijenilo je svoje iskaznice kojima je istekao desetogodišnji rok valjanosti. Pojedine udruge ne vode

evidenciju o godini izdavanja iskaznica njihovim članovima, pa pojedini lovci kojima je istekla iskaznica lijepo nove markice preko starih, što nije dopušteno. I sami lovci trebali bi voditi računa o svojoj lovačkoj dokumentaciji pa kad vide da im istječe rok valjanosti iskaznice, u tajništvu svoje udruge trebaju zatražiti novu.

## NI NAGRAĐENIH, NI UMRLIH

Na zahtjev (samo) sedam udruga, u 2023. godini Savez je dodijelio ukupno 82 odličja,

što je 11 manje nego u 2022. godini. Na prijedlog pet lovačkih udruga dodijeljeno je 30 Odličja I. reda, u šest lovačkih udruga 24 Odličja II. reda i 28 Odličja III. reda. Kod dodjele lovačkih odličja, nastavlja se stara praksa o kojoj smo opširnije pisali prošle godine. Naime, svega nekoliko članica Saveza redovito nagrađuje svoje članove zaslužne za rad u lovstvu. Otprilike pola članica svoje su lovce u zadnjih 30 godina nagradile u minimalnom broju, a nekolicina njih nikako, što govori da se ovom temom trebaju pozabaviti

ovlaštena tijela Saveza. U rubrici „In memoriam“ objavljeno je 70 osmrtnica, što je 10 osmrtnica manje nego u 2022. godini. Zbog malog broja pristiglih osmrtnica (6), ova je rubrika izostavljena u Hoopu! br. 141, ali su tada pristigle osmrtnice objavljene u ovom broju. U 16 naših udruga u 2023. godini „nije bilo“ umrlih lovaca, u nekima od njih i nekoliko zadnjih godina. Zašto je to tako? Odgovor zasigurno znaju odgovorni u tim lovačkim udrugama.

## PRAZAN „KOŠ“

U 2023. godini Savez je izdao pet brojeva Hoopa!, koliko je i bilo planirano. Prosječna naklada bila je 9.304 primjerka po broju, što je za 324 primjerka više nego u 2022. godini. Svih pet brojeva izdano je na povećanom broju stranica u odnosu na standardne 52, tako da se po „višku“ objavljenih tekstova mogao izdati još jedan broj. Što se tiče tekstova prispjelih za rubriku „Iz lovačkih društava“, stanje je nešto povoljnije nego

proteklih godina. Iz četiriju udruga bio je prilog u svih pet brojeva. Iz sedam udruga nije bilo ni jednog teksta, a u njih pet od tih sedam nije bilo ni jednog teksta ni u 2022. godini. A njihovi članovi uredno primaju list.

Na sastanku uredništva Hoopa! održanom 18. siječnja 2024. godine u lovačkoj kući „Lipski gaj“ Lovačke udruge „Orlov kuk“ iz Tomislavgrada, prihvaćen je, među ostalim, plan izlaženja Hoopa! u 2024. godini, kako bi dopisnici i autori svoje priloge (tekstovi, osmrtnice, adrese primatelja...) mogli poslati na vrijeme. Također se razgovaralo o kvaliteti, sadržaju, broju i sl. fotografija i tekstova koji dolaze u uredništvo i evo što o tome kaže glavni urednik Hoopa! Dragan Naletilić: – Najvažnije mi je za svaki broj imati dovoljno „materijala“. A to imam i jako sam zadovoljan zbog toga. U zadnje se vrijeme čak nosim i sa „slatkim brigama“ kako naći mjesta za sav poslani sadržaj. E sad, može se govoriti o kvaliteti onoga što

dobijemo i objavimo. Bit ću iskren i reći, da nije intervencija u tekstovima, nerijetko i radikalnih, sve što dobijemo ipak ne bismo mogli objaviti jer ne zadovoljava minimum zahtjeva i potreba. Ali, kao uredništvo, već davno smo se dogovorili da trebamo pokušati i od onog, objektivno jako upitna priloga, napraviti „nešto“ i objaviti ga. I to redovito činimo. Pritom, ne znači kako ne trebamo popravljati ono što se može relativno lako i popraviti i promijeniti. Pa evo nekih mojih razmišljanja koja ću podijeliti s čitateljima, ali prije svega s dopisnicima. Pišući neki tekst, vodite računa o roku u kojem izlazi broj za koji pišete, odnosno o trenutku u kojem će on biti u rukama čitatelja, dakle o *timingu*. Ako je dva, tri, četiri „manja“ događaja moguće obuhvatiti jednim tekstom, učinite to, ne trebate se voditi logikom „jedan događaj, jedan naslov“. Izbjegavajte pisati o sebi, ubuduće će takvi tekstovi vrlo vjerojatno ostati neobjavljeni. Potrebno je i poželjno pisati o radovima, druženjima,

lovovima, feštama i sl., ali i o onim „škakljivim“ temama, i one su naša stvarnost. Na kraju, kad je riječ o tekstovima, *copy/paste*?! Internet nam svima dobro dođe, ali ne na način da se kopiraju bitni dijelovi teksta, bez ikakve naznake da je to učinjeno. Na prvi pogled izgleda to kao autorski tekst, ali nije jer je praktično preuzet, autor je u sve to unio premalo sebe, svojih razmišljanja, stavova i spoznaja. Što reći o fotografijama? Dok su bile klasične, nije bilo razbacivanja, štedjelo se. Danas su uglavnom digitalne i možete ih imati koliko hoćete, skoro besplatno. Ali to ne znači kako ih trebate poslati „stotine“, pa da onda ja procjenjujem koje će biti objavljene, a koje neće. Što ako ne bude objavljena baš ona za koju vi držite da je najvažnija? Zato suzite izbor fotografija, šaljite samo one za koje držite da realno ima mjesta za njih. I pokušajte ih kratko opisati, sve, poglavito one uz koje idu imena i prezimena. Prepustite li to meni, a sad je uglavnom tako, mogu pogriješiti ili mogu smisliti neki opći opis koji zapravo ništa ne kaže. I nemojte da vam WhatsApp ili Viber budu kanali za slanje fotografija, činite to elektroničkom poštom. Neka poslane fotografije budu primjerene lovačkoj etici i u što boljoj rezoluciji. Vaša je goleva zasluga, poštovani suradnici, što nam Hoop! redovito izlazi, u sve većoj nakladi i sa sve većim brojem stranica. Hvala vam na tome.“

Zaključno, gledajući statističke podatke po navedenim područjima aktivnosti Saveza, svi ukazuju na jedan povoljan trend iz godine u godinu. Takvo stanje odraz je, između ostalog, dobra rada u većini naših članica i realno je očekivati da će se to nastaviti u ovoj i idućim godinama.



Svoj prvi ovogodišnji sastanak, zbog objektivnih razloga u nepotpunu sastavu, uredništvo Hoopa! održalo je u prostorijama lovačke kuće "Lipski gaj" LU-a "Orlov kuk" Tomislavgrad



SASTANAK LOVAČKIH SAVEZA U FEDERACIJI BiH

# S NOVIM IDEJAMA PRED NOVOG MINISTRA

PIŠE **IVICA LUČIĆ**

**N**a inicijativu i poziv predsjednika Lovačkog saveza Herceg Bosne Dragana Guberca u Mostaru je 6. veljače 2024. održan sastanak čelnih ljudi dvaju lovačkih saveza u Federaciji BiH.

U izaslanstvu Lovačkog saveza Herceg Bosne, uz predsjednika Guberca, bili su dopredsjednici Mate Buntić i Stojan Musa, te počasni predsjednik Ilija Vrljić i tajnik Ivica Lučić, a u izaslanstvu Saveza lovačkih organizacija u BiH predsjednik Muhamed Hodžić sa suradnicima i tajnik Kenan Topalović.

Sastanak je upriličen radi dogovora i nastupa dvaju lovačkih saveza vezanog za institucionalno jačanje i sustavno pozicioniranje lovačkih saveza i lovstva na svim razinama vlasti u Federaciji BiH, a ponajprije s Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva kao resornim ministarstvom za lovstvo.

Na sastanku su dominirale teme vezane za pronalaženje i uspostavu što kvalitetnijih vidova suradnje dvaju saveza s resornim federalnim ministarstvom, s težištem na normativno-pravnoj i zakonskoj problematici, odnosno na izmjenama



Predstavnici dvaju lovačkih saveza na sastanku u Mostaru

i dopunama zakonskih propisa o lovstvu, te na potpori resornog ministarstva projektima i programima razvoja lovstva u Federaciji BiH.

Izaslanstva dvaju lovačkih saveza izrazila su nezadovoljstvo dosadašnjom suradnjom i odnosom resornog federalnog ministarstva i bivšeg ministra prema lovstvu i lovačkim organizacijama, i nadu da će novi ministar imati više sluha i razumijevanja za lovstvo i lovce na ovim prostorima.

U kontekstu suradnje s resornim ministarstvom na ovom su sastanku dogovorene konkretne aktivnosti u smislu što skorijeg održavanja zajedničkog sastanka s resornim ministrom, te izrade prijedloga izmjena i

dopuna zakonskih i podzakonskih propisa vezanih za lovačke ispите, lovočuvarsku službu, cjenik odstrela divljači i lovačku iskaznicu za strane lovce, koji će se usuglasiti na razini dvaju saveza i potom dostaviti resornom ministarstvu.

Osim tema vezanih za suradnju i odnose s resornim ministarstvom na sastanku se razgovaralo i o suradnji dvaju saveza na svim drugim poljima iz oblasti lovstva na ovim prostorima, kao i o stanju i odnosima lovaca i lovačkih udruga na terenu. I na ovom se sastanku razgovaralo o problematici lovstva u Središnjoj Bosni vezanoj za ustanovljenje i dodjelu lovišta na području općina Novi Travnik i Gornji Vakuf-

Uskoplje, te je još jednom pokazana neupitna spremnost dvaju saveza pomoći u rješavanju ovog problema.

Savezi su također pozdravili aktivnosti vezane za izradu i odobravanje planova gospodarenja smeđim medvjedom na uzgojnim područjima i izrazili zadovoljstvo zbog konačne deblokade, odnosno legalizacije lova medvjeda u Federaciji BiH.

Na kraju treba istaknuti da je ovaj sastanak održan u veoma opuštenoj, iskrenoj i konstruktivnoj atmosferi, koja se prenijela i na druženje nakon sastanka, a što je zapravo najbolja potvrda i pokazatelj dobrih odnosa i suradnje ovih dvaju lovačkih saveza.

## PLAN IZLAŽENJA HOOPA! U 2024. GODINI

HOOP! BR.	RAZDOBLJE:	DATUM DOSTAVE U TISAK:	DOSTAVA TEKSTOVA DO:	DOSTAVA (PROMJENA) ADRESA LOVACA DO:
142	Siječanj – veljača	11. 3. 2024.	1. 3. 2024.	7. 3. 2024.
143	Ožujak – svibanj	10. 6. 2024.	1. 6. 2024.	7. 6. 2024.
144	Lipanj – kolovoz	23. 8. 2024.	16. 8. 2024.	21. 8. 2024.
145	Rujan – listopad	24. 10. 2024.	16. 10. 2024.	22. 10. 2024.
146	Studeni – prosinac	18. 12. 2024.	11. 12. 2024.	16. 12. 2024.

## DANI LOVA I RIBOLOVA U ZAGREBU

# Predsjednik Guberac posjetio sajam i sudjelovao u panel-raspravi

PIŠE IVICA LUČIĆ

**O**vogodišnji, šesti Dani lova i ribolova, trajali su od 14. do 18. veljače. Na Zagrebačkom velesajmu posjetitelji su u okviru ovoga međunarodnog sajma na jednome mjestu mogli vidjeti sve najbolje od opreme za lov i ribolov.

Na poziv Hrvatskog lovačkog saveza, sajam je posjetio predsjednik Lovачkog saveza Hercege Bosne Dragan Guberac. Uz uzvanike i izlagače na otvorenju sajma sudjelovali su

brojni hrvatski lovci predvođeni predsjednikom Hrvatskog lovačkog saveza Ivicom Budorom. U svome obraćanju na otvorenju sajma, predsjednik Budor ukratko se osvrnuo na ulogu koju lovci imaju u očuvanju prirode i pobliže objasnio kako to čine te koliki je opseg i sadržaj toga posla. Jedan od događaja koji je privukao veliku pozornost i okupio najveći broj posjetitelja svakako je panel-rasprava o temi Naleti vozila na divljač, u kojoj se

pokušalo objasniti koliko je to kompleksna i složena materija. U panel-raspravi sudjelovali su predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova RH, Ministarstva poljoprivrede RH, sudski vještak za promet, te predsjednik Lovачkog saveza Herceg Bosne Dragan Guberac. Sudjelujući u raspravi o toj temi, s težištem na stanje u BiH, Guberac je govorio o složenoj i nedorečenoj zakonskoj regulativi, zatim o neujednačenoj sudskoj praksi i sudskim presudama uglavnom na štetu korisnika lovišta. Također je govorio i o iskustvima iz naših lovačkih udruga kao i o velikim novčanim kaznama koje plaćaju, a ponudio je i neka od mogućih rješenja za ove probleme. Izlaganje predsjednika Guberca, kao i ostalih sudionika u raspravi, izazvalo je veliku pozornost i zanimanje nazočnih.

Panel je vodio novinar i urednik HRT-a Mislav Togonal, a otvorio ga je predsjednik Hrvatskog lovačkog saveza Ivica Budor, koji je tom prigodom prisutnima



Ivica Budor, predsjednik HLS-a

predstavio Odjel za štete Hrvatskog lovačkog saveza i njegove djelatnike koji vrijedno i svakodnevno rješavaju postupke vezane uz štete, a kojih u prosjeku ima više od deset svaki dan. U sklopu posjeta sajmu predsjednik Guberac sudjelovao je i na neformalnom sastanku i razgovoru predstavnika Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Hercegbosanske županije i Hrvatskog lovačkog saveza o lovnom zakonodavstvu i prekograničnoj suradnji.



Panel-rasprava o naletima vozila na divljač bila je jako posjećena i zanimljiva



## DOBITNICI ODLIČJA

**Odličje prvoga reda** dobili su: Stipe Rogušić, Nikola Popović i Ismet Karalić iz LU-a „Cincar“ Livno; Ivan Medić, Rudo Šarac, Milorad Matijašević - posmrtno, Marinko Planinić, Branko Šimić i Pero Sušac iz HUL-a „Kravica“ Ljubuški; Bruno Kovač - posmrtno i Jozo Martić - posmrtno iz LD-a „Radovanj“ Posušje; Džemal Mehić iz LU-a „Sava“ Orašje; Ivan Medić, Žarko Karačić, Ivan Hrkać, Jozo Šušak, Ivan Rezić, Željko Čavar, Vlado Planinić - posmrtno i Frano Tole - posmrtno iz LD-a „Mosor“ Široki Brijeg.

**Odličje drugoga reda** dobili su: Damir Mihaljević i Pero Kelava iz LU-a „Cincar“ Livno; Radoslav Luburić, Drago Loboja, Vito Bebek, Luka Rašić - posmrtno, Nevenko Bošnjak, Drago Grubišić, Ivan Jurić, Jure Mišetić, Mirko Boras, Bruno Majić, Frano Brkić, Željko Herceg, Ivan Brkić, Dragan Buntić, Drago Vučić, Pero Grbavac i Ante Zelić iz HUL-a „Kravica“ Ljubuški; Damir Kutleša iz LD-a „Radovanj“ Posušje; Mirko Protrka iz LU-a „M. M. Bikan“ Vir; Vidan Grgić i Ivo Pejić iz LU-a „Sava“ Orašje; Vladimir Bokšić, Marinko Grbešić, Draženko Gilja, Dragan Šantić, Slavenko Čuljak, Dragan Mandić i Ilija Bokšić - posmrtno iz LD-a „Mosor“ Široki Brijeg; Ivan Penava, Jozo Radoš, Ivan Radoš, Josip Vukoja i Zdenko Perko iz LD-a „Jarebinjak“ Rakitno; Ivo Blažević, Dragan Martinović, Marijan Katić, Naser Delić i Izet Zolotić iz LD-a „Fazan“ Odžak.

**Odličje trećega reda** dobili su: Ivan Mihaljević, Ivica Vidović, Ivan Marijan, Josip Bandov, Damir Barać, Miroslav Berić i Ivan Miloloža iz LU-a „Cincar“ Livno; Željko Nosić, Branko Mušan i Milenko Boras iz HUL-a „Kravica“ Ljubuški; Ivan Gavran iz LD-a „Radovanj“ Posušje; Drago Vincetić, Pavo Vukić, Pejo Živković, Marko Lukačević, Mato Mišković, Marijan Marković i Dejan Benković iz LU-a „Sava“ Orašje; Mario Knezović, Veselko Damjanović, Drago Mišić, Vilson Prekpaljaj, Drago Mandić i Miroslav Čuže iz LD-a „Mosor“ Široki Brijeg; Marko Rezo, Petar Jakovljević, Marinko Šarić, Željko Miličević i Miro Miličević iz LD-a „Jarebinjak“ Rakitno; Anto Gudelj, Seada Puzić, Anto Gašić, Mirko Gudelj, Franjo Lubina, Simo Mršić, Juro Dujak, Marko Vidović, Mijo Pandurević, Dino Jašarević, Edin Puzić, Ilija Andrijić, Ilija Grgić, Mato Zečević, Dušan Kovačević, Anto Božić, Drago Jularić, Amir Salkanović, Alija Puzić, Mijo Jeleč, Mirzet Hadžiefendić i Josip Marić iz LD-a „Fazan“ Odžak.





# Ima li smisla ovako dalje?

Na našim se streljanama stalno vrti istih dvadesetak strijelaca, uglavnom u „ozbiljnim“ godinama, i opravdano je postaviti pitanje za koga se organiziraju streljačka natjecanja, ako nema novih i mlađih strijelaca

PIŠE **VLADO BOŠNJAK**

**L**ovno streljaštvo trebalo bi biti sastavnim dijelom aktivnosti svake lovačke udruge. No, kako sve naše udruge nemaju vlastitu streljanu, a neke ni tradiciju održavanja streljačkih natjecanja, razina aktivnosti u toj oblasti različita je od udruge do udruge. Ovogodišnji kalendar streljačkih natjecanja, istina, dosta je bogat, ali se postavlja pitanje, je li on odraz planskog rada s članstvom u lovačkim udrugama, posebice s mladim lovcima i kakav će biti odziv lovaca na ova natjecanja? Koliko lovačke udruge organizacijski i financijski pomažu svojim članovima da se ova natjecanja omasove? Na temelju iskustva i nekih pokazatelja, možemo zaključiti da zadnjih godina lovno streljaštvo u našim udrugama, osobito u onima gdje je nekad bilo dobro organizirano, stagnira ili nazaduje. Pišući o ovom problemu prije dvije godine, veteran lovnog streljaštva, Dragan Ivanković, spomenuo je „elitizam“ kao najveću opasnost po daljnu sudbinu lovnog streljaštva u lovačkim udrugama te dao određene prijedloge za izlaz iz ovakvog stanja. I bio je potpuno u pravu. Na našim otvorenim prvenstvima uglavnom se pojavljuje dvadesetak istih strijelaca iz nekoliko naših članica i to se vrti ukруг od natjecanja do natjecanja. Nema novih

i mlađih strijelaca, nema masovnosti, što bi trebao biti cilj ovakvih natjecanja. Ako na natjecanje koje organizira neka članica ne dođe bar petnaestak njezinih članova, onda se treba postaviti pitanje za koga se organizira to natjecanje. Bude čak slučajeve gdje domaćin jedva sastavi ekipu od tri člana na svom natjecanju. Zašto je to tako, trebaju se zapitati odgovorni u lovačkim udrugama. Uza sve to valja napomenuti kako je poprilično izražena netrpeljivost članova udruge koji se ne bave lovnim streljaštvom prema njihovim kolegama iz udruge koji to vole i time se bave. Ekipe članica koje već desetak godina nastupaju u istom sastavu, posebice njihovi predstavnici, trebali bi se više unijeti u rad streljačke sekcije svoje udruge, osobito oko uključivanja novih i mlađih članova. Što se tiče streljačkih natjecanja koje organizira Savez, u telefonskom razgovoru članova Povjerenstva za lovno streljaštvo dogovoreno je da se Otvoreno prvenstvo Lovачkog saveza Herceg Bosne održi 1. lipnja na streljani „Bezdan“, domaćin će biti HLU „Malič“ Grude, a Prvenstvo članica Lovачkog saveza Herceg Bosne 3. kolovoza na streljani „Kula“, domaćin će biti LD „Zec“ Busovača, po propozicijama koje su do sada vrijedile za ova natjecanja.

## KALENDAR NATJECANJA LOVAČKOG SAVEZA HERCEG BOSNE U LOVNOM STRELJAŠTVU ZA 2024. GODINU

**11. 5. 2024.**

Otvoreno prvenstvo LD-a „Mosor“ Široki Brijeg – zaustavljanje tenkova

**25. i 26. 5. 2024.**

Otvoreno prvenstvo LD-a „Tetrijeb“ Kreševo

**26. 5. 2024.**

Prvenstvo LD-a „Vepar“ Prozor – Rama

**1. 6. 2024.**

Otvoreno prvenstvo Saveza, HLU „Malič“ Grude

**30. 6. 2024.**

Otvoreno prvenstvo HLU-a „Orao“ Čitluk

**6. 7. 2024.**

Županijsko prvenstvo – Dani kosidbe na Kupresu „Streljanica 2024.“

**3. 8. 2024.**

Prvenstvo članica Saveza, LD „Zec“ Busovača

**24. 8. 2024.**

Otvoreno prvenstvo LD-a „Lještarka“ Kiseljak

**25. 8. 2024.**

Prvenstvo LO-a „Vitez“ Vitez

**15. 9. 2024.**

Otvoreno prvenstvo LD-a „Sokol“ Nova Bila, „Memorijal Marko Meljančić“

**7. 9. 2024.**

Otvoreno prvenstvo LU-a „Jadran“ Neum

**28. 9. 2024.**

Otvoreno prvenstvo LD-a „Galeb“ Čapljina



# Nakon sedamnaest godina napokon legalan lov medvjeda u Federaciji BiH

PIŠE IVICA LUČIĆ



Prema trenutno dostupnim informacijama, u većini županija završena je procedura izrade planova gospodarenja smeđim medvjedom na uzgojnim područjima, županijska ministarstva izdala su rješenja kojima se odobravaju godišnji planovi i tim je činom prekinuta višegodišnja zabrana lova i agonija gospodarenja smeđim medvjedom

**S**međi medvjed (*Ursus arctos*) u BiH dio je populacije Dinarskog masiva, druge po veličini populacije medvjeda u Europi, i dio je zajedničke populacije koja se proteže od Slovenije, te se preko Hrvatske nastavlja u Bosnu i Hercegovinu, gdje obitava u planinskim kompleksima Dinarskoga gorja. Medvjed je u BiH najvrjednija životinjska vrsta i lovna divljač koja se nalazi na samom vrhu prirodne i lovne baštine, simbol je bogatstva prirode i jedan od najvrjednijih predstavnika biološke raznolikosti, ali jednako tako, zbog svojih bioloških od-

lika, značajnog mjesta u svijesti ljudi, te velikog globalnog interesa za njegovim očuvanjem, vrlo je zahtjevna vrsta u smislu gospodarenja.

## OD UCJENE DO ZAŠTITE

Geneza suživota između čovjeka i medvjeda na ovim prostorima seže u daleku prošlost o čemu svjedoče brojni dokazi, povijesni nalazi, arheološki ostaci, crteži i različiti zapisi, ali jednako tako i brojne priče, legende i usmena predanja koja se stoljećima iznova prepričavaju i prenose s koljena na koljeno, i u kojima se istodobno

provlače i međusobno prožimaju poruke straha i opasnosti ali jednako tako i poruke divljenja i poštovanja prema medvjedu kao stoljetnom gospodaru bosanskohercegovačkih planina i simbolu bosanskohercegovačkog podneblja. Dugo je slovio kao „grdni neprijatelj korisne divljači i stoke i opasnost za čovjeka“. Ubijali su ga „slučajno“ ili iz nužde „lugari, seljaci i stočari željni da ugrabe i 'slavu' i 'tagliju“ (novčanu nagradu). Lovljen je i ubijan različitim tehnikama lova, najčešće dočekom pred brlogom, praćenjem tragova, govođima, stupicama i trova-

”

**Kao vrijedna životinjska vrsta i lovna divljač medvjed je prepoznat tek pedesetih godina prošloga stoljeća kada je zakonom o lovu, prvi put u povijesti, zaštićen lovostajem**

”





dom jer je od tada pa sve do današnjih dana, na ovaj ili onaj način, imao status lovostajem zaštićene vrste, a osobito nakon osnivanja uzgojnih područja (1961.) na kojima su provedene mjere zaštite i sprječavanje ilegalnog ubijanja i trovanja medvjeda.

Zahvaljujući navedenim pozitivnim trendovima, trofeji medvjeda iz bosanskohercegovačkih lovišta uskoro zauzimaju visoka mjesta na međunarodnim lovnim sajmovima i izložbama u čemu prednjači vrijedan trofej medvjeda stečen u lovištu Koprivnica kod Bugojna koji je na međunarodnoj izložbi trofeja 1976. godine u Marseilleu (Francuska) osvojio prvo mjesto na svjetskoj rang-listi medvjedih trofeja.

## BEZ NADZORA I KONTROLE


Kontinuitet uzgoja i zaštite medvjeda nastavljen je i nakon Domovinskog rata u daytonskoj BiH, a njegov zakonski status definiran je zakonom o lovstvu i podzakonskim propisima na temelju kojih je smeđi medvjed lovostajem zaštićena krupna divljač, a njegovo gospodarenje približe je definirano ustanovljenjem uzgojnih područja za medvjeda.

Ovim rješenjem korisnici lovišta na uzgojnom području imali su obvezu izrade godišnjeg plana gospodarenja smeđim medvjedom na tom području, koji je odobravalo Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede, i šumarstva, i bez kojeg lov medvjeda nije bio dopušten.

S obzirom na ovu veoma kompliciranu i složenu zakonsku proceduru korisnici lovišta

Faksimil rješenja Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Hercegobosanske županije kojim se odobrava Godišnji plan gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojno područje Hercegobosanska županija

njem na mekama. Uglavnom je bio progonjena zvijer koja je u svojoj grčevitoj borbi za opstanak prošla težak i trnovit put od ucijenjene glave do zaštićene vrste, proživljavajući i preživljavajući različite ljudske pristupe u njegovu gospodarenju na ovim prostorima. Različite države i različita društvena uređenja, koja su se smjenjivala na ovim prostorima, imala su i različite pristupe gospodarenju medvjedom, a ono se uglavnom definiralo zakonskim propisima o lovu i lovstvu. Kao vrijedna životinjska vrsta i lovna divljač medvjed je prepoznat tek pedesetih godina prošloga stoljeća kada je zakonom o lovu, prvi put u povijesti, zaštićen lovostajem. Ova zakonska odredba bila je najznačajnija pozitivna prekretnica u gospodarenju medvjede-



Bosna i Hercegovina  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
HERCEGOBOSANSKA ŽUPANIJA  
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,  
VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA  
GLAMOČ

Broj: 08-03-22-2406/23  
Dana: 8. veljače 2024.

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Hercegobosanske županije točke III Rješenja o ustanovljavanju uzgojnih područja za smeđeg medvjeda ("Službene novine F BiH", broj: 38/22), u svrhu odredbama Zakona o lovstvu Federacije BiH ("Službene novine F BiH", broj: 406, 8/10 i 81/14), uz prethodnu suglasnost Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnog ministarstva okoliša i turizma u predmetu odobravanja Godišnjeg plana gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojno područje Hercegobosanska županija, donosi:

### RJEŠENJE

- Odobrava se Godišnji plan gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojno područje Hercegobosanska županija 2023./2024. godina, izrađen od strane Agencije za lovstvo i šumarstvo "Natura – Projekt" ul. Kneza Mihajla Vitešića Humskog 17, 88000 Mostar.
- Svi korisnici lovišta dužni su se pridržavati svih mjera iz Godišnjeg plana gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojno područje Hercegobosanska županija.
- Provedbu Godišnjeg plana gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojno područje Hercegobosanska županija vršit će korisnici lovišta.
- Nadzor i kontrolu Plana iz točke 1. ovog Rješenja vrši Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Hercegobosanske županije.
- Kvota odstrela smeđeg medvjeda za lovnu 2023./2024. godinu je razvrstana po lovištima i glasi:

R/B	NAZIV LOVIŠTA	BROJ GRILA
1.	Kovač - Ljubuša	1
2.	Kamešnica - Grabovica	1
3.	Zavelim	1
4.	Vran	1
5.	Orlov kuk	1
6.	Kupeas - Kiprovača	1
7.	Raduša - Ljubuša	1
8.	Troglav	1
9.	Golija - Troglav	2
10.	Kamešnica - Krug planina	2
11.	Bunarić	1
12.	Šator - Glamoč	1
13.	Mliništa - Paripovac	1
14.	Stanetina - Golija - Polje	2
15.	Ušlica - Polje	1
16.	Risovac - Polje	1
17.	Jadovnik	1
18.	Šator	1
19.	Ždralovac - Nugalica	1
20.	Gnjat	1
21.	Klekovača - Drvar	1
22.	Osječenica - Jadovnik	2
23.	Hrbljine - Kupača	2
<b>UKUPNO</b>		<b>28</b>

- Odobrenje iz točke 1. ovog Rješenja vrijedi najduže do isteka lovine 2023./2024. godine.
- Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

*Obrazloženje*

Dana 29. kolovoza 2023. godine Agencija za lovstvo i šumarstvo "Natura – Projekt", ul. Kneza Mihajla Vitešića Humskog 17, 88000 Mostar je skladno Rješenju o ustanovljavanju uzgojnih područja za smeđeg medvjeda ("Službene novine F BiH", broj: 38/22), izradila i donijela Godišnji Plan gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojno područje Hercegobosanska županija za sve korisnike lovišta s područja Hercegobosanske županije.

U postupku odobravanja predmetnog Godišnjeg plana ovo Ministarstvo je skladno odredbama točke III. Rješenja o ustanovljavanju uzgojnih područja od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnog ministarstva okoliša, aktom broj: 08-03-22-2406/23, zatražilo davanje prethodne suglasnosti na predmetni Plan.


Shodno navedenom Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalno ministarstvo okoliša i turizma su aktom, broj: UP-1-08-1-22/7-4113-3/23 B.M. od 19. listopada 2023. godine i aktom broj: 04/2-19-2-422/23 od 27. studenoga 2023. godine dali prethodnu suglasnost na Godišnji plan gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojno područje Hercegobosanska županija kojeg je izradila Agencija za lovstvo i šumarstvo "Natura – Projekt" ul. Kneza Mihajla Vitešića Humskog 17, 88000 Mostar.

Nadalje, uvidom iz spisa predmeta je utvrđeno da je Plan iz točke 1. izreke ovog Rješenja izrađen od strane Agencije za lovstvo i šumarstvo "Natura – Projekt" Mostar koja je registrirana za obavljanje djelatnosti iz oblasti lovstva i koja ispunjava sve uvjete propisane točkom III. stavka 5. Rješenja o ustanovljavanju uzgojnih područja za smeđeg medvjeda ("Službene novine F BiH", broj: 38/22), te da isti sadrži sve elemente propisane predmetnim Rješenjem.

Uzimajući u obzir naprijed sve navedeno, te odredbe točke III. Rješenja o ustanovljavanju uzgojnih područja za smeđeg medvjeda ("Službene novine F BiH", broj: 38/22), kojim je propisano da se Godišnji plan gospodarenja izrađuje i donosi korisnici lovišta obaveženi u granicama uzgojnog područja, a odobrava ga nadležno kantonalno ministarstvo uz prethodnu suglasnost Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnog ministarstva okoliša i turizma, odlučeno je kao u izreki ovog Rješenja.

Uprava pristigla po Tarifom broj: 2. Zakona o upravnim pristojbama ("Narodne novine Hercegobosanske županije", broj: 3/98) u iznosu od 12,50 KM uplaćena je u korist Poračuna Hercegobosanske županije.

*Priloga o pravnom lijek:* Protiv ovog Rješenja može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u roku od 15 dana od dana njegovog prijema. Žalba se predaje ovom Ministarstvu uzimeno na zapisnik, pismeno ili putem pošte preporučeno, s pristojbom od 12,50 KM, skladno Tar. br. 3. Zakona o upravnim pristojbama ("Narodne novine Hercegobosanske županije", broj: 3/98).



Dostaviti:  
1. Županijsko vijeće za lovstvo Hercegobosanske županije  
2. Uprava za inspeksijske poslove IHŽ  
3. Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva IHŽ  
4. Pismohrana

Ministar  
Boro Perić





U svojoj borbi za opstanak, medvjed je prešao težak i trnovit put

na uzgojnim područjima u cijeloj Federaciji BiH u zadnjih sedamnaest (17) godina nisu izrađivali planove gospodarenja smeđim medvjedom na uzgojnom području tako da je sve to vrijeme, zbog nepostojanja tih planova, u Federaciji BiH bila na snazi zabrana lova smeđeg medvjeda.

”

**Višegodišnji gubitak kontrole nad populacijom medvjeda, izostanak organiziranog i planskog gospodarenja i lova, a osobito izostanak prihrane i prehrane medvjeda, doveo je do značajnog povećanja njegova broja i povećanja šteta od medvjeda na ljudskim dobrima**

”

Naravno da je ovakvo stanje dovelo do cijelog niza negativnih posljedica među kojima je i potpuni gubitak nadzora i kontrole nad medvjedom populacijom te izostanak bilo kakvih pokazatelja u smislu brojnog stanja, spolne i starosne strukture, zdravstvenog stanja, uginuća i stradanja medvjeda u prometu i krivolovu, šteta na medvjedu i od medvjeda, prihrani i prehrani medvjeda, eventualnom odstrjelju, incidentima i napadima na čovjeka, migracijama i dr.

Višegodišnji gubitak kontrole nad populacijom medvjeda, izostanak organiziranog i planskog gospodarenja i lova, a osobito izostanak prihrane i prehrane medvjeda, doveo je do značajnog povećanja njegova broja i povećanja šteta od medvjeda na ljudskim dobrima. Posljedice ovakvog stanja odrazile su se i na promjenu ponašanja i životnih navika medvjeda poput njegove pojave u naseljenim mjestima i gradovima, kao i realne opasnosti od napada na čovjeka i njegovu imovinu, o čemu su danima izvješćivali brojni internetnski portali i drugi mediji.

#### UZGOJNA PODRUČJA

S ciljem nadilaženja ovako lošeg stanja u gospodarenju

smeđim medvjedom, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, na prijedlog lovačkih saveza, donijelo je novo rješenje o ustanovljenju uzgojnih područja za medvjeda (2022.) koje propisuje gospodarenje medvjedom na uzgojnim područjima koja su u granicama županija (kantona), a koja obuhvaćaju staništa u kojima postoje ekološki i prirodni uvjeti za opstanak, uspješan razvoj i reprodukciju smeđeg medvjeda i u kojima se gospodari prema jedinstvenim kriterijima. Također, resorno federalno ministarstvo naložilo je resornim županijskim ministarstvima, a ova korisnicima lovišta u županijama, obvezu izrade plana gospodarenja i godišnjeg plana gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojna područja.

Ove aktivnosti urodile su plodom, uslijedila je izrada planova gospodarenja na razini županija, a proceduru njihove izrade i odobravanja ubrzala je i rasprava o štetama i opasnostima od medvjeda koju su u Federalnom parlamentu inicirali zastupnici iz Kupresa i Jajca.

Plan gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojno područje izrađuju i donose

korisnici lovišta obuhvaćeni unutar granica uzgojnog područja, a odobrava ga nadležno županijsko ministarstvo uz prethodnu suglasnost Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Prema trenutačno dostupnim informacijama, u većini županija završene su procedure izrade i odobravanja ovih planova, a od strane županijskih ministarstava izdana su rješenja kojima se odobravaju godišnji planovi a time i planirane godišnje kvote odstrjela medvjeda po lovištima.

”

**Plan gospodarenja smeđim medvjedom za uzgojno područje izrađuju i donose korisnici lovišta obuhvaćeni unutar granica uzgojnog područja, a odobrava ga nadležno županijsko ministarstvo**

”

Ovim činom prekinuta je višegodišnja zabrana lova i agonija u gospodarenju smeđim medvjedom, ostvarene su sve pretpostavke za organizirano i plansko gospodarenje ovom visokovrijednom vrstom u FBiH i otvoren put razvoja i afirmacije lovnog turizma koji bi našem medvjedu, već u skoroj budućnosti, trebao vratiti izgubljeni status najpoznatijeg bosanskohercegovačkog lovnog brenda u svijetu.



PROLJETNI LOV ŠLJUKE

# VRHUNAC LOVNE VJEŠTINE

Ni jedna druga divljač niskog lova nije toliko cijenjena kao šljuka pa se i sam lov šljuke drži najuzvišenijim lovom pernate divljači na svijetu

PIŠE TOMISLAV MIHALJEVIĆ



Dobro obučeni pas ptičar od velike je koristi u lovu na šljuku

Šljuka je kod nas izrazito cijenjena lovna divljač, pogotovo u južnim krajevima. Jako je spretna i brza ptica i kao takva izazov je čak i najboljim strijelcima. Lovi se tradicionalno na preletu i sa psom. Naziv „šumska kraljica“ dobila je zbog svoje elegancije, ljepote i lovačkog ugođaja. Tradicionalna je lovna divljač, koja se tijekom proljetne i jesenske seobe zadržava kraće vrijeme u našim lovištima. Relativno je mala ptica, tijelo joj je dugo oko 30 cm. Težina odraslih primjeraka kreće se od 220 do 420 grama, ženke su neznatno veće i u prosjeku 10 grama teže od mužjaka. Prvi put se pari u ožujku ili travnju, drugi put u lipnju. Za preleta u predvečerje može se vidjeti mužjaka i ženku kako izvode svadbeni ples ili večernji prelet. Uglavnom se gnijezdi u sjevernoj Europi, a iznimno i kod nas. U jesenskom preletu duže se zadržava kod nas i odlazi tek s hladnom frontom koja dolazi sa sjevera i potiskuje ju na jug. Jesenja seoba traje od početka listopada, a znaju se zadržati i u prosincu. Šljuka se u jesen ne javlja, za razliku od proljeća. U jesen obično leti sama, svaka za sebe. Seli se noću, a vrijeme selidbe ovisi o temperaturi i mrazu. Tijekom dana miruje na nekom određenom prostoru. Uglavnom zimuje u južnoj Europi i sjevernoj Africi i to na područjima koja nisu zahvaćena dugotrajnim mrazom. Za zimovanja nastanjuje i sušnija staništa i šikare, a zna prezimiti i u priobalju. Primjerice, ako krajem siječnja i početkom veljače nastupi zahladnjenje s obilnijim snježnim padalinama, onda se šljuka zaustavlja u našem priobalju do proljepšavanja vremena. Najintenzivniji proljetni prelet šljuke u kontinentalnom dijelu BiH događa se početkom ožujka, nešto malo prije ili poslije. Šljuka nikad ne dolaze s jakim vjetrovima, a rado se seli u vrijeme zatišja. Ako je jesen s dosta padalina, možemo je naći na povišenim mjestima, za sušnih jeseni nalazimo je na ravnim, vlažnim mjestima. Lov na ovu pticu mnogi smatraju vrhuncem lovne vještine, gdje su jako bitni odlični refleksi

lovca, preciznost u gađanju, strpljenje pri pretrazi terena i odlično obučeni psi. Lov na šljuku stavlja lovce na kušnju te privlači sve više entuzijasta koji žude za lovom s obučanim psom. Šljuka koristi različite trikove kako bi pobjegla od opasnosti, zna se prikivati na nekoliko metara od lovca i ako je se pritisne odletjet će izvan dometa i tada joj se izgubi trag. Pojedini primjerci reagirat će na svaki pokret, odletjet će i na najmanji šum. Svaka šljuka jedinka je za sebe te se nijedna neće ponašati na jednak način. Iako je šumska šljuka (*Scolopax rusticola*) migratorna vrsta, prema direktivi Europske unije dopušten je njezin lov ako se time ne ugrožava opstanak vrste. Posljednjih tridesetak godina lov šumske šljuke pokušao se ograničiti skraćanjem razdoblja lova i uvođenjem odstrelne kvote od tri kljuna po lovcu dnevno. Međutim, suvremena koncepcija očuvanja životinjskih vrsta pokazala je kako je za održivo gospodarenje vrstama koje se iskorištavaju nužno pratiti populacijske parametre. Jedna od ključnih sastavnica je analiza dobne i spolne strukture odstrijeljenih jedinki, kako bi se utvrdio utjecaj na strukturu populacije.

## OPREZ I PRECIZNOST

Lov na šljuku u proljeće i jesen obavlja se dočekom za preleta u predvečerje i ujutro u svitanje. Puno uspješniji lov na šljuku je sa psom. Lovci preferiraju ovakav lov zbog uspješnosti i terena na kojemu šljuka obitava. Od pasa se koriste ptičari, uglavnom njemački ptičari, seteri ili bretoni. Šljuku se na preletu lovi dočekom na prosjekama ili rubovima šume. Šljuka u sumrak polijeće te odlazi na hranjenje u polje. Lov na šljuku jako je zanimljiv i atraktivan. Šljuka

” **Kako ima jako dobro razvijen sluh, čim osjeti približavanje lovca ili psa, šljuka pribjegne trčanju, nisku ili pak brzu letu s naglim promjenama smjera**

vješto izbjegava lovce, pri čemu se ne oslanja samo na kamuflažu. Kako ima jako dobro razvijen sluh, čim osjeti približavanje lovca ili psa, šljuka pribjegne trčanju, nisku ili pak brzu letu s naglim promjenama smjera. Pri tehnici lova dočekom na zemlji, lovac treba izabrati rub šume, branjevine ili šumske čistine kao svoje čekalište. Naravno, na područjima na koja šljuka dolazi tijekom seobe. Za mirna vremena mužjaci se javljaju tijekom preleta sve dok ne pronađu ženku, što može pomoći u orijentaciji lovca. Pri lovu dočekom za večernjeg i

jutarnjeg preleta lovac se postavi obično u polju uz rub šume, čekajući navečer šljuku benu koja iz šume leti u polje ili ujutro iz polja u šumu. Šljuka obično leti tik iznad krošnje drveća pa se naglo pojavljuje lovcu na puškomet. Cijeli prelet traje samo dvadesetak minuta. Mjesta dočeka znaju se iz iskustva i stariji ih lovci otkrivaju mladima. Prilikom proljetnog preleta obično lete po dvije, a nekad tri ili četiri šljuke bene, jedna za drugom. Lovac čeka da mu se šljuke približe na puškomet. Šljuke lete razmjerno brzo i to pojedinačno ili u grupi. Ako su u grupi prva obično leti ženka, a slijede je mužjaci. Pravilo je ženke poštediti ili drugim riječima ne odstrjeljivati prvu šljuku u nizu. U lovu na šljuku nekad su se koristili i vapci. Šljuka zna poletjeti ispred nogu lovca te se krivudavim i brzim letom spasiti i odletjeti nepogođena. Poznato je da šljuka kad sleti poslije prvog podizanja bježi na nogama, zato je treba potražiti što prije. Rijedak je slučaj da se ponovno podigne šljuka na koju je već pucano. Prilikom pucanja na podignutu šljuku, lovci moraju biti maksimalno oprezni, jer ona često poleti nisko pa u takvim situacijama i ne treba pucati nego je pustiti da uhvati visinu, pogotovo ako poleti iz šume pa izleti na čist prostor pogodan za precizan hitac. Brzo i uspješno pucanje u lovu na šumsku šljuku, stvar je vještine lovca, a vještina je rezultat vježbanja i umijeće pojedinca. U praksi se pokazalo da su najuspješniji lovci na sitnu i pernatu divljač oni koji na streljanama vježbaju gađanje jedne od sportskih disciplina kao što su trap ili skeet. Zato se „šljukarima“ preporučuje redovan odlazak na streljanu, jer vježbe gađanja jako utječu na uspješnost lova.

## MUNJEVIT I KRIVUDAV LET

Buširanje je način lova pri kojem lovac pojedinačno s dobro obučanim psom ptičarom pretražuje mladu šumu ili branjevinu. Buširanje je dopušteno samo ujesen. Uloga psa je pronaći te podignuti šljuku ispred lovca, kako bi lovac mogao uputiti pravilan hitac na nepreglednu terenu. Potrebno je voditi utrenirana i obučena lovačkog psa koji će pronaći i apotirati odstrijeljenu divljač. Treba znati da se na pernatu divljač ne puca dok je na ze-



Krivudav i brz let glavno je "oružje" šljuke pred lovcem

mlji, već isključivo u letu. Za lov na šljuku sa psom iznimno je važna spretnost lovca i dobro obučan pas ptičar, što jamči potpun lovni užitak. Pas mora imati dobar nos i čvrstu fermu, a lovac mora biti brz i precizan strijelac. Šljuka bena ima poseban, vrlo intenzivan miris, tako da je dobar pas osjeti čak na udaljenosti od pedeset i više metara. Oblačni, hladni dani s kišicom na granici snijega, s umjerenim vjetrom, najpovoljniji su za lov šljuke. Budući da se šljuka diže munjevito te leti krivudavo, koristeći se svim prirodnim zaklonima da bi bila što manje vidljiva, u lovu treba koristiti puške kraćih cijevi i šireg posipa te streljivo sa sitnom sačmom promjera 1,7 do 3,5 milimetra. U posljednje vrijeme lovci najčešće koriste „dispersante“ metak, koji se u lovu u svakom pogledu odličan pokazao. Jugo i bura jako su problematični za lovce i pse. Po takvu vremenu, prije nego što psi dođu na udaljenost da ih osjete, šljuke nečujno, u nisku i kratku letu odlete i umire se na drugome mjestu. Psi ptičari tada rade mnogo lažnih stajanja na svježim tragovima, a mjesta na kojima šljuke miruju obično ne registriraju. Ako je vrijeme južno, šljuke će ispred psa daleko prehodati pa je potrebno dugo ići za psom prateći trag šljuke. Lov svih vrsta divljači u BiH propisan je člankom 2. Pravilnika o vremenu lova lovostajem zaštićene divljači, koji je donesen na temelju Zakona o lovstvu Federacije BiH, a u njemu stoji da lov na šumsku šljuku benu započinje 1. listopada i traje do 1. ožujka iduće godine. Sama šljuka nije nositelj lovačkih trofeja. Od nje se tek može uzeti pokoji ukras, od kojih je svakako najpoznatije malo, zakržljalo krilno pero, tzv. slikarsko pero. U krilnom perju, na vanjskoj strani nalazi se po jedno pero sabljasta oblika, koje lovci koriste za ukras na šeširu.

## LAGANA SAČMARICA

Za lov šljuke i prepelice koristi se streljivo promjera kuglica 1,7 – 3,5 mm i najveća daljina gađanja do 35 metara. Od oružja, koriste se sačmarice, po mogućnosti otvorenih čokova, te sitna sačma. Ako je riječ o standardnim lovačkim sačmaricama moguće je koristiti i sačmeno streljivo s križnim umetkom, kako bi se dobio širi posip. Što se tiče pušaka i kalibara, oni su većini prosječnih lovaca dostupni, a dobar izbor je kalibar 12 ili pak nešto lošiji, ali jako uporabljiv kalibar 16. Samo vrhunski obučan strijelac može koristiti kalibar 20. Kalibri manji od 20 uopće se ne preporučuju jer nemaju dovoljno kuglica za široko pokrivanje cilja. Za dugotrajniju pretragu terena poželjno je imati laganu pušku. Lagana puška, međutim, traži i lakše punjenje. Za lov šljuke poželjan je metak težine olovne sačme u rasponu od 28 do 35 grama te se sukladno njemu preporučuje i puška težine oko 3 kg, kraćih cijevi i manjih čokova radi širega sačmenog posipa.



**P**itanje iz naslova često postavljaju mladi lovci, početnici u ovoj vrsti lova. A oni stariji uglavnom imaju različite teorije, temeljene najčešće na osobnim dugogodišnjim iskustvima.

Kad je o puškama riječ, koriste se sačmarice kalibra 12, 16 ili 20, što je osobna stvar svakog pojedinca. A kad je o streljivu riječ, svako streljivo sa sačmom sitnijom od 3 mm prikladno je za lov šljuke, s tim da bi ga trebalo pucati iz što manje čokiranih cijevi.

Na svjetskom se i europskom tržištu odavno pojavio tzv. dispersante metak, specijalizirani metak izričito namijenjen za pucanje na brze ptice u gustu i obraslu terenu. Talijanski oružar i balističar, ali i cijenjeni lovni stručnjak, Corrado Capodicasa, nije se puno premišljao proizvesti ovaj metak koji je prilagođen lovu sitne divljači, u ovom slučaju šumske šljuke, bene, kraljice pernatog lova, kako je mnogi nazivaju. On se vodio težom da je šljuka vrlo teška i interesantna za lov koji zbog ferme pasa ptičara i drugih čimbenika povezanih s prirodom mjesta zahtijeva kvalitetan i učinkovit metak





# Čime loviti šljuku benu?

Tzv. dispersante metak idealno je rješenje za većinu naših lovaca koji zbog „tanka“ novčanika love samo jednom puškom, bez obzira na vrstu divljači i uvjete u kojima love

PIŠE **MLADEN BEŠLIĆ**

kod kojeg bi bio koristan ili gotovo nužan dosta obilan i širok posip sačme na srednjim i srednje kratkim udaljenostima. Proizvodnja ovog metka nije nastala slučajno, dapače, nastala je kao slijed neprestanih zahtjeva za ovim posebnim tipom lovačkog streljiva. Ovaj neobični i zanimljivi metak namijenjen je za lov šljuke, može i fazana, sa psom ptičarom u šumi i u svim situacijama u kojima je divljač pod fermom ili izlijeće na kratkoj udaljenosti, a koje zahtijevaju brz hitac najdalje do 20-25 metara. Dispersante metak konstruiran je tako da je u prostor sačme (košarica) postavljen plastični križni umetak koji dodatno raspršuje kuglice. Križ se sastoji od četiri plastična kraka

”

**Dispersante metak konstruiran je tako da je u prostor sačme (košarica) postavljen plastični križni umetak koji dodatno raspršuje kuglice**

”

zavarena u sredini, a na rubovima je vidljiva nazubljenost koja ga sužava po sredini i na krajevima svakog od krakova, što je napravljeno radi boljeg raspršivanja. Križ doseže oko  $\frac{3}{4}$  stupca sačme, čime je razdvaja na četiri dijela. Budući da tom plastičnom umetku treba prostora, smanjuje se masa predpunjenja. Rezultat toga je da takvi metci najčešće pucaju relativno meko. Povećanim rasipanjem smanjuje se pokrivenje, a konačni rezultat je širok posip, ali manje ujednačen u odnosu na klasični metak. Sve to ograničava mu područje djelovanja na oko 25 metara. Težina barutnog punjenja dispersante metka jednaka je težini drugih sačmenih metaka (oko 1,5 grama), a sačmeno punjenje sastoji se od kaljenih olovnih kuglica dobre zakrivljenosti (poneki proizvođači streljiva ovaj metak pune kockastom ili pak plosnatom sačmom) i srednje tvrdoće, s ukupnom težinom od 28 grama olova po jednom metku za kalibar 16, te 28, 32 i 36 grama za kalibar 12.

Talijanski proizvođači streljiva i talijanski lovci otišli su dalje u primjeni balističkih pravila pa streljivo za šljuku i manje ptice (grlica, prepelica i sl.) pune vrlo sitnom, kvadratičnom sačmom ili sačmom elipsasta

oblika koja nepravilno leti i oblikuje vrlo širok „kišobran“, tj. posip već na manjim udaljenostima, te je zato i odstrel šljuke izvanredan. Širok posip možemo, međutim, postići i tako da u istom naboju pomiješamo sačmu različitih dimenzija, primjerice „trap“ (2,4 mm) sa sačmom od 2 mm ili čak i sitnijom. Ako takav „mix“ u omjeru pola-pola postavimo u metak, krupnija će sačma nakon hica „rastjerivati“ onu sitniju, slabije energije i brzine, i tako je širiti u „kišobran“. Dispersante metak idealno je rješenje za većinu naših lovaca koji zbog novčanih (ne)prilika love samo jednom puškom, bez obzira na uvjete terena i vrstu divljači. S primjenom takvih metaka možemo, ovisno o potrebi, mijenjati balistička svojstva standardno čokiranih sačmarica (polučok/puni čok), kakve najviše koriste naši lovci, bez dodatne skupe investicije u sačmaricu otvorenih čokova za lov šljuke u šikari ili lov prepelice u polju. Metak s križnim umetkom, koji zapravo igra ulogu cilindrične cijevi široka posipa, pomoći će neuvježbanim lovcima početnicima u pucaњу na divljač koja se diže iz nogu pred psom, jer je lošijim strijelcima čak i polučok desne (gornje) standardne cijevi ne-

”

**Većina šljuka odstrijeli se zahvaljujući refleksnom šoku, dovoljno je, dakle, da je pogodi 4 do 5 kuglica sačme i ona je već na zemlji**

”

rijetko preuska posipa za bliže udaljenosti.

Rjeđi posip istodobno manje trga divljač, osobito sitniju, pa je dispersante metak koristan i iskusnim strijelcima. Većina šljuka odstrijeli se zahvaljujući refleksnom šoku, dovoljno je, dakle, da je pogodi 4 do 5 kuglica sačme i ona je već na zemlji.

Zbog male biomase (oko 300 grama), za lov šljuke dovoljno je učinkovita sitna sačma, a praksa je pokazala da je za to najbolji promjer sačme od 1,9 do 2,5 mm. Napomenimo još da u jednom metku od 28 grama olova ima 475 kuglica promjera 2,2 mm ili 365 kuglica promjera 2,5 mm.

# Proljetne remize u lovištu

Žele li zadržati divljač u svome lovištu lovci moraju poduzeti odgovarajuće radnje kojima će ublažiti nedostatak hrane u kritičnom razdoblju. Izgradnjom remiza lovci zapravo samo vraćaju djelić onoga što je čovjek svojim utjecajem i aktivnostima oduzeo divljači

PIŠE **IVICA DRMIĆ**

**H**rana i voda te vegetacija i biljni pokrov dva su od sedam čimbenika kvalitete lovišta. Broj i kvaliteta divljači u izravnoj je vezi s ovim čimbenicima. Nedostatak hrane i vode, makar bio i privremenog karaktera (samo u jednom, kraćem dijelu sezone), može

Kasno proljeće, ljeto i rana jesen razdoblja su obilja hrane. Završetkom žetve, uklanjanjem usjeva s polja i njihovim zao-ravanjem divljač ulazi u razdoblje oskudice hrane. Ako žele zadržati divljač u svom lovištu lovci moraju poduzeti odgovarajuće radnje kojim će se ublažiti

za pojedine vrste divljači koje obitavaju u lovištu, kao i broj dana tijekom kojih je divljač potrebno prihranjivati. Preduvjet za ovo je izgrađena infrastruktura, što znači dovoljan broj hranilišta za pojedine vrste divljači, koja moraju biti ravnomjerno raspoređena po lovištu.

stvorio remize mogu biti prirodne i umjetne. Prirodne remize stvorene su bez utjecaja čovjeka, a čovjek je podigao umjetne remize. U prirodne remize spadaju šume, šumarci i lugovi, obrasli rubovi rijeka, kanala i vodotoka, živice uz prometnice i zapuštene poljoprivredne

”

**Remize nisu korisne samo za divljač, nego i za brojne vrste koje zakon ne svrstava u divljač, a korisne su i za potrebe poljoprivrede jer sprečavaju jake vjetrove i širenje korova**

”



Priprema i zasijavanje remize

uzrokovati migraciju divljači, koja će u potrazi za boljim staništem preći u drugo, možda čak susjedno lovište. Vegetacija, osim što je hrana za životinjske vrste koje se njome hrane, osigurava i prijeko potreban zaklon za divljač. Ako je lovnogospodarska osnova lovišta kvalitetno napravljena, količina hrane i vode u lovištu trebala bi biti dostatna za broj divljači definiran kao gospodarski kapacitet za sve vrste divljači koje obitavaju u lovištu.

Problem s kojim se suočava većina korisnika lovišta jest nedovoljna dostupnost hrane, kvantitetom i kvalitetom, u različitim godišnjim dobima.

nedostatak hrane u kritičnom razdoblju. Mjere mogu biti dvójake: iznošenje hrane za divljač i izgradnja remiza za divljač.

## DOSTUPNOST HRANE

Godišnji plan gospodarenja lovištem, kao izvod iz lovnogospodarske osnove za konkretnu lovnu godinu, određuje potrebne količine hrane za prehranu i prihranu divljači po vrstama i količinama, koje je lovačka udruga korisnik lovišta obvezna osigurati za potrebe divljači. Temelj za izračun ovih podataka predstavljaju brojno stanje divljači po vrstama, normativ potrošnje pojedine vrste hrane

Drugi način osiguranja hrane za divljač u lovištu je podizanje remiza. U rječniku riječ remiza znači sabiralište. U lovstvu remiza je uređen dio lovišta u kojem bi se osigurali optimalni uvjeti za život i razmnožavanje divljači. To znači teren na kojem divljač ima hranu, vodu, mir i zaklon, koji je znatno pogodniji od otvorenog terena. Zaklon podrazumijeva višestruku zaštitu divljači: od ljudi, grabežljivaca i vremenskih prilika. Remize nisu korisne samo za divljač, nego i za brojne vrste koje zakon ne svrstava u divljač, a korisne su i za potrebe poljoprivrede jer sprečavaju jake vjetrove i širenje korova. Ovisno o tome tko ih je

površine. Prema vijeku trajanja remize mogu biti jednogodišnje i višegodišnje.

## JEDNOGODIŠNJE REMIZE

Ako lovci siju poljoprivredne kulture prave jednogodišnje remize. Već na temelju imena može se zaključiti da je ove remize potrebno obnavljati svake godine. Biljke koje se siju u jednogodišnje remize načelno se siju na zemljištu najbolje kvalitete. Osim osiguranja potrebne hrane, jednogodišnja remiza služi istodobno i za zaklon divljači, ali i mjesto za donošenje podmlatka. Jednogodišnje remize



moгу biti samostalне, а могу се комбинирати с вишегодишњим. Потребу за ремизама одређује, између осталог и катастар ловишта, односно просторни распоред појединих врста земљишта у ловишту. Најповољнија су ловишта у којима су површине испресijecane, када се уз што мање пољопривредне површине налазе шуме, шумарци, међе, живце итд. Које врсте биља ће се sijati ови о врстима divljači које обитавaju у ловишту, квалитети тла у ловишту и климатским увjetима у ловишту. Биљке које се сiju у једногодишње ремизе могу бити житарice (пшеница, ječam, раж, zob, пшенораж, kukuruz, sirak, proso и heljda), културе за производњу škroba и шећера (шећерна репа, krumpir и čičoka), uljarice (uljana repica, suncokret и soja) те крмне културе (stočni kelj, stočna репа, bijela gorušica, lupina, postrna rotkva, uljana rotkva, stočni grašak, grahorica, bob итд.). Од трава пожељно је sijanje различитих смјеса биљака, при чему се користе одговарајући омјери маса сјемена компонената смјесе. Подразумijeva се да су биљке у смјеси компатилне, тј. да једна врста засijane биљке неће негативно дјеловати на другу. Сјетва се може обављати на јесен, ако је ријеч о озимим врстима, а у прољеће за све остале врсте. Ако ће се подignuta ремиза користити искључиво за прехрану divljači ремизе се остављају неоградене, како би divljač имала отворен приступ. Планира ли се пак храна убрати и складиштити (како би се износила у ловиште у раздобљу nestašice хране у природи), потребно је дио ремизе наmiјенjen за то оградити. Оградивање се врши било преносивим оградима, било електричним пастиром. Други разлог подизања ремиза може бити смањење штета које divljač чини на пољопривредним културама. У том случају ремизе се подижу у близини подручја гдје divljač чини највеће штете. Препорука је да се за ремизе искористи сваки необрађени

četvorni метар, јер ће се time побољшати прехранбена основа, али и заклон за divljač. Energetски високо vrijedna храна и заклон на једноме мјесту од presudnog су значења за господарење понајприје sitnom divljači (трчка skvržulja, fazan, jarebica kameњarka и zec). Vрсте биљака које се сiju углавном ови о tome када су предviđene за isхранu. Ozime житарice, травне и дjetelinsko-trавне смјесе сiju се за прољетну isхранu, а kukuruz, repica и сличне врсте сiju се за јесенску прехрану divljači. За прехрану zими сiju се и сјемена дjetelina и дjetelinsko-trавна смјеса, које се користе као храна која се divljači излаже zими. Добра храна осигурат ће добро здравствено



Fazan u једногодишњој ремизи

stanje и добру kondiciju divljači. S друге стране добар заклон smanjuje изложеност divljači protivnicima (grabežljivci, psi и mačke skitnice те ljudi). Oбоје заједно povoljno дјелују на smanjenje смртности divljači, повећање прirasta и smanjenje миграције divljači, што је све и znanstveno dokazano. За трчку skvržulju се сiju крмне njive. Vрсте које се засijavaju су ozime житарice, затим leguminoze те дjetelinsko-trавне смјесе. Ovakve се parcele posljedњи put kose tijekom rujna. Lokacija ovakvih крмних njiva је уз rub или пак у саставу вишегодишње ремизе. За fazana се крмне njive могу

sijati samostalno. Ipak, radije се препоручује sijanje уз rub вишегодишње ремизе (или čak unutar nje). Најбољи резултати постижу се sijanjem на pjeskovitu, suhu, ocjeditu и toplu тлу. Posljednja kosidba култура наmiјенjenih за isхранu fazana врши се у rujnu, што би требало omogućiti njihovo obnavljanje до zime. Zecu одговарају obje врсте ремиза (за трчку и fazana). За израду ремиза у шуми користе се све raspoložive површине, понајприје šumske čistине и просјеке које не служе за изvlačenje шуме. Vрсте пољопривредних култура које се на njима засijavaju су житарice (kukuruz, ječam, zob, раж или пшенораж) и крмне културе (stočni kelj, stočna репа, дjetelina, grahorica итд.). Temeljni uvjeti су да квалитета тла и климатске prilike omogućuju uspijevanje тих култура. I у овом случају површине оградју, ако ће се храна користити и за складиштење ради износа у vrijeme nestašice prirodne хране.

## ZAVRŠNA RAZMATRANJA

Načelno се ремизе могу правити било гдје. Ремизе ће бити puno učinkovitije ако се ураде на правим мјестима, односно у близини мјеста гдје се одређене врсте divljači rado задржавају и то у већим бројевима. Најбољи резултати постижу се засijавanjem усјева у облика појаса, при чему се крмне njive сiju између природних или umjetnih ремиза или у саставу вишегодишњих ремиза. Slični učinci dobivaju се и засijавanjem појаса или zelenih пруга у близини великих обрадивих површина, посебice ако су засађене monokulturom. Једногодишње ремизе dolaze до изражаја već у првој години formiranja, што је prednost у односу на вишегодишње ремизе. No с друге стране osjetljivije су на vremenske prilike, јер dubok snijeg може povalјati одређене врсте биљака у једногодишњој

”  
**Vрсте биљака које се сiju углавном ови о tome када су предviđene за isхранu. Ozime житарice, травне и дjetelinsko-trавне смјесе сiju се за прољетну isхранu, а kukuruz, repica и сличне врсте сiju се за јесенску прехрану divljači**  
 ”

ремизи, а nedostatkom се може сматрати и то што их треба обnavљати сваке године. Mehanizirana пољопривредна производња довела је до stvaranja лошијих uvjeta за divljač. Samo за примјер, у Austriji је tijekom komasacije zemљишта uklonjeno 256.000 километара међа. Ако се то прерачуна у hektare, то би било 10.200 hektara природних ремиза. Док је nekad divljač ремизе требала углавном tijekom зимских мјесеци, danas divljač ремизе треба читаву годину. Praktična iskustva pokazala су да је bolje planirati више мањих него једну велику ремизу. Такође bolje су се pokazale ремизе облика pravokutника у односу на ремизе облика kvadrата. Udaljenost између ремиза не би требала prelaziti 500 метара. Nažalost, čovjekove активности најčešće су негативно дјеловале на stanište, а time и на divljač. Urbanizacija, komasacija, meioracija, mehanizirana пољопривредна производња, uporaba kemijskih sredstava samo су неке од njih које су се негативно odrazile на divljač. Lovci изградњом ремиза zapravo samo враћају дјелић onoga што је čovjek svojim активностима divljači oduzeo.

## DONESEN PLAN NADZORA AFRIČKE SVINJSKE KUGE U POPULACIJI DIVLJIH SVINJA NA PODRUČJU FEDERACIJE BiH



Planom je predviđeno provesti dijagnostiku svake pronađene uginule divlje svinje kao i 250 uzoraka odstrijeljenih divljih svinja ravnomjerno raspoređenih po svim lovištima ovisno o ukupnom broju odstrijeljenih divljih svinja tijekom lovne sezone

# Početak sustavnog praćenja bolesti

PIŠE MATE BUNTIĆ

**F**ederalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je krajem prosinca 2023. donijelo Plan nadzora afričke svinjske kuge u populaciji divljih svinja na području Federacije Bosne i Hercegovine. U Planu je istaknuto da je s obzirom na pojavu afričke svinjske kuge (ASK) na području BiH potrebno provesti plan nadziranja ASK-a u populaciji divljih svinja na području FBiH s ciljem utvrđivanja cirkulacije virusa u populaciji divljih svinja. Planom su, kako se navodi, obuhvaćena sva lovišta u FBiH u kojima su prisutne divlje svinje, te koji su ovom Ministarstvu dostavili podat-

ke o ukupnom broju divljih svinja i planiranom odstreli. U realizaciji ovoga plana nužno je sudjelovanje svih lovačkih udruga/društava, nadležnih veterinarskih stanica i Veterinarskog fakulteta u Sarajevu s pripadajućim laboratorijima za dijagnostiku ASK-a. Planom je predviđeno da se provede dijagnostika svake pronađene uginule divlje svinje kao i 250 uzoraka odstrijeljenih divljih svinja ravnomjerno raspoređenih po svim lovištima ovisno o ukupnom broju odstrijeljenih divljih svinja tijekom lovne sezone. Uzorkovanje odstrijeljenih divljih svinja provodit će nadležne veterinarske stanice tijekom post mortem pregleda,

a uzorkovanje pronađenih uginulih divljih svinja provodit će veterinari ili lovci, te ih dostavljati nadležnoj veterinarskoj stanici. Laboratorijska dijagnostika provodit će se serološkim i PCR metodom. Sredstva za tu namjenu osigurana su u Proračunu FBiH namijenjenom Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Predloženi plan će se dalje razvijati u skladu s povećanjem kapaciteta i financijske pomoći te uzimajući u obzir razvoj epizootičke situacije. S obzirom na to da nisu ispunjeni preduvjeti za izradu Programa sa svim nužnim komponentama, odlučeno je da se ovaj Plan koristi

kao alat za početak nadzora i uspostavljanje sustava praćenja bolesti u FBiH.

ASK je bolest od koje oboljevaju domaće i divlje svinje i nije prenosiva na ljude i druge životinje, no izaziva teška oboljenja kod porodice svinja (*Suidae*). Smrtnost svinja oboljelih od ASK-a, kako domaćih, tako i divljih, gotovo je 100 %. Virus se širi izravnim kontaktom zdrave sa zaraženom svinjom ili pak neizravno preko zaražene hrane, vode, predmeta, odjeće, obuće, opreme, vozila i sl. Inkubacija virusa traje od 3 do 19 dana, a uginuće inficirane jedinice se događa od 4 do 10 dana. Jedinice zaražene ASK-om ne prebolijevaju,



nego ugibaju. Virus na sobnoj temperaturi može preživjeti (u posušenoj krvi) 120 dana, u hladnjaku na 5 °C skoro 6 godina, na temperaturi od 60 °C 30 min, u smrznutom mesu oko 1000 dana, izdahnuti zrak divlje inficirane svinje 4 do 70 dana nakon infekcije, u staji oko 30 dana itd. Glede sumnje na ASK u divljih svinja, nju može izazvati svaka divlja svinja koja je uginula, divlja svinja s uočnim znakovima bolesti i neuobičajenim ponašanjem, te odstrijeljena divlja svinja s uočnim promjenama na unutarnjim organima.

## SUBVENCije

Glede pojave ASK-a u našem bližem okruženju, ona se već 2019. godine pojavila u Republici Srbiji, najprije na domaćim svinjama, a 2020. i na divljim svinjama. Glede Republike Hrvatske, prvi slučaj ASK-a kod domaćih svinja zabilježen je 26. lipnja 2023., a kod divljih svinja je potvrđen 30. lipnja 2023. u lovištu III/40 Zrinska gora. U BiH je prvi slučaj pojave ASK-a kod domaćih

”

**Planom financiranja predviđeno je da će se lovačke udruge/društva subvencionirati iznosom od 130 KM za pronađenu uginulu i neškodljivo uklonjenu divlju svinju i dezinfekciju mjesta pronađene uginule divlje svinje**

”



O afričkoj svinjskoj kugi upriličeni su brojni susreti, seminari i predavanja

svinja potvrđen 26. lipnja 2023. u entitetu Republika Srpska, a nedugo nakon toga ASK domaćih svinja je potvrđen i u Distriktu Brčko, kao i u Posavskoj Županiji. Nakon uzorkovanja pojedinih primjeraka odstrijeljenih divljih svinja u BiH, potvrđena je prisutnost ASK-a i na divljim svinjama, tri divlje svinje bile su zaražene u dva lovišta u Federaciji BiH, a u entitetu Republika Srpska potvrđena je prisutnost ASK-a kod 13 divljih svinja.

U Planu je opisana trenutačna situacija epidemije ASK-a u svijetu i BiH, ciljevi programa, aktivni i pasivni nadzor divljih svinja, dostava uzoraka i uzorkovanje, dijagnostika, kontrola provedbe Plana te dostava izvješća i financiranje. Tako je planom financiranja predviđeno da će se lovačke udruge/društva subvencionirati iznosom od 130 KM za pronađenu uginulu i neškodljivo uklonjenu divlju svinju i dezinfekciju mjesta pronađene uginule divlje svinje. Osim toga, veterinarske stanice koje budu na odstrijeljenim divljim svinjama, koje ne pokazuju znakove bolesti, provodile uzorkovanje i slanje uzoraka

na dijagnostiku na Veterinarski institut u Sarajevo, bit će subvencionirane u iznosu od 50 KM po primjerku divlje svinje. Cjeloviti tekst Plana nadzora možete pročitati na sljedećoj poveznici: <https://lshb.ba/wp-content/uploads/2024/01/PLAN-AFRICKA-SVINJSKA-KUGA-FMPVS.pdf>

## IZOSTAVLJENA LOVIŠTA

Iako je ovaj Plan jedan od prvih koraka koji daje konkretne naputke kako postupiti ako se u lovištu pronađe uginula divlja svinja ili kako postupiti i uzorkovati odstrijeljenu jedinku divlje svinje, odmah je vidljivo da je Plan manjkav jer su u tabelarnom prikazu navedena samo ona lovišta koja se trenutačno nalaze u zakupu, no veliki broj lovišta u FBiH, osobito gospodarskih, i dalje je bez zakupa. Postavlja se pitanje zašto i ta lovišta nisu navedena i obuhvaćena ovim Planom, osobito jer o njima, dok su bez zakupa, brigu trebaju voditi nadležna županijska ministarstva. Ispada da se u takvim lovištima Plan neće, ne mora, niti će se provoditi,

”

**Vidljivo je da je Plan manjkav jer su u tabelarnom prikazu navedena samo ona lovišta koja se trenutačno nalaze u zakupu, no veliki broj lovišta u FBiH, osobito gospodarskih, i dalje je bez zakupa**

”

a onda to za sobom povlači opasnost da se upravo u tim lovištima bez pojačane kontrole i nadzora, mogu pojaviti žarišta ASK-a. Dakle, dobro bi bilo da su ovim Planom obuhvaćena sva postojeća lovišta, bez obzira na to jesu li ili nisu u zakupu, štoviše, Planom su, ako se doista hoće preventivno djelovati, trebala biti obuhvaćena i ona područja na kojima još nisu osnovana lovišta, a u kojima obitava populacija divljih svinja.

# Funkcionalna, udobna, ali i po svemu primjerena lovačkom miljeu

PIŠE TOMISLAV MIHALJEVIĆ

Budući da se lov odvija u svim vremenskim prilikama, od ranog proljeća preko ljetnih vrućina pa do čiče zime, odabir lovačke odjeće i opreme za lov od najvećeg je značenja

Loz odnosno boravak u prirodi zahtijeva opremu prilagođenu klimatskim uvjetima i samom terenu u kojem se lovi, kako bi se lovac ugodno osjećao i u potpunosti se mogao posvetiti lovu. Kvalitetna odjeća za lov nužna je kako bismo bili sigurni da nas ništa neće ometati i da će nas štiti od klimatskih uvjeta u lovištu. Odjeća za lov treba biti funkcionalna i udobna. Preporuka iskusnih lovaca je višeslojno odijevanje koje je idealno za sve vrste lova. Uz višeslojno odijevanje svoju odjeću možete prilagoditi temperaturi i uvjetima lova. Stara izreka kaže: Ne postoji loše vrijeme, postoji samo loša odjeća. O odabiru odjeće ovisi udobnost i zdravlje, naravno i uspjeh u lovu. Odjeća za lov najčešće se koristi u teškim terenskim uvjetima, troši se i oštećuje. Neprimjereno je doći u lov u poderanoj odjeći. Oduvijek su lovci lijepom lovačkom odjećom pokazivali ne samo pripadnost lovačkom miljeu, nego i poštovanje prema prirodi i divljači. U tom kontekstu u posebnu kategoriju spada svečana lovačka odjeća. Lov je hobi u kojem je važno kretati se pa stoga i

odjeća mora biti u skladu s tom namjenom. Neudobna odjeća može upropastiti užitek lova te izazvati i veće probleme od same neudobnosti.

## SLOJEVITO ODIJEVANJE

Odjeća za lov trebala bi biti funkcionalna, odnosno topla, prozračna i vodootporna. Ne bi trebala šuštati ili na bilo koji drugi način privlačiti pozornost životinje. Odjeća za lov izrađuje se od umjetnih i prirodnih vlakana koja su otporna na kišno vrijeme, vjetar i ostale atmosferske utjecaje. Ovisno o godišnjem dobu, treba se odijevati u laganije ili toplije odjevne predmete. Moderna tehnologija i istraživanje novih umjetnih vlakana doveli su do toga da je ponekad za udobnost dovoljna tanka jakna koja svojim karakteristikama pruža udobnost i funkcionalnost u bilo koje godišnje doba. Takva odjeća nekad nije bila lako dostupna, ali danas takvu odjeću kupuje sve više ljudi. No dosta lovaca još uvijek udobnost i zaštitu pronalazi u načinu na koji su se lovci odijevali prije razvoja tehnologije iz koje je proizašla današnja odjeća, to jest u

”  
Odjeća za lov treba biti izrađena od materijala koji propušta zrak, jer „disanje“ pomaže u održavanju tijela hladnim tijekom vrućih sezona

slojevitom odijevanju kombiniranjem različitih komada odjeće koja je ljudima zimi, ali i ljeti, pružala udobnost i zaštitu. Prirodni materijali poput vune zimi i pamuka ljeti, još uvijek su na prvome mjestu. Odjeća za lov treba biti izrađena od materijala koji propušta zrak, jer „disanje“ pomaže u održavanju tijela hladnim tijekom vrućih

sezona. Tijekom jesenskih i zimskih sezona lova, odjeća od kvalitetnog materijala zaštitit će tijelo od hladnoće, vjetra, snijega i kiše i održati tijelo suhim. Lovci u pogonu obično se mnogo znoje kada se pojačano kreću, a ljeti zbog vrućine. Kvalitetna lovačka odjeća ima membrane na površini tako da zrak može lako proći prema



tijelu, što omogućuje tijelu da pravilno diše. Izolirana odjeća za lov napravljena je tako da nam bude toplo i ugodno po hladnu vremenu, zadržava zrak da bi nas zagrijala. Također je osmišljena tako da dopusti pari vlage da izađe, tako da se neće osjećati kao da se vlaži ili da zadržava znoj na koži. Izolirana lovačka odjeća obično se izrađuje u balansu između topline



i težine, nije pretopla ako se nosi iznad drugih slojeva, ali, za razliku od obične odjeće, može spriječiti da vjetar prođe kroz jaknu. Svima je poznato da nema ništa gore nego pokisnuti u lovu. Vodootporna odjeća, koja je nužna za svaku vrstu lova, održavat će nas suhim, što pomaže da ostanemo topli. Najbolja vodootporna odjeća

napravljena je od različitih sintetičkih vlakana koja su međusobno povezana kako bi stvorila barijeru koja odbija vodu.

## OD JAKNE DO OSNOVNOG SLOJA

Lovačke jakne vrlo su važan odjevni predmet lovcima koji love u hladnijim i vjetrovitim područjima. Najvažnije karakteristike jakni su visok ovratnik, kapuljača, dugi rukavi i duži kroj cijelog odjavnog predmeta. Važno je napomenuti da svaka od tih karakteristika mora imati rub koji se može stegnuti kako bi zaštita od vjetra i hladnoće bila maksimalna. Također, jakne bi trebale imati džepove i učvršćenje na ramenima za amortizaciju prilikom pucanja. Džepovi su važni i odlični su za čuvanje telefona, GPS uređaja i drugih malih predmeta koje držimo pri ruci dok smo u divljini. Što više džepova ima odjeća, to bolje, lakše ih je pronaći kad su najpotrebniji. Iskusni lovci znaju da hladno vrijeme može učiniti dan izuzetno neugodnim, nekad se mora prestati loviti i ići kući, ako temperatura postane nepodnošljiva. Rukavice su jednako tako važan dio opreme za hladno vrijeme jer pružaju toplinu, a istodobno omogućavaju precizno ciljanje mete.

Osnovni sloj trebao bi biti prva stvar koju odijevamo kada izlazimo na teren. Održavat će reguliranu tjelesnu temperaturu, a također će pomoći da se ukloni vlaga koja bi mogla nastati znojenjem. Ako ne nosimo kvalitetan donji veš, moguće je da ćemo se suočiti s trenjem i osipom, što može biti neugodno. I za toplo i za hladno vrijeme, lovačka majica je obvezna. Najbolje je da je od pamuka. Kvalitetna lovačka majica ugodna je za nošenje i dugo će trajati.

Za dodatno utopljanje koristi se lovački prsluk. Dovoljno

je lagan za kretanje u prirodi. Namijenjen je da bude odjeća drugog sloja i idealan je za jesen i zimu. Prsluci su u kombinaciji dviju boja, tamnozeleni i fluorescentni narančasti. Izrađuju se kao čvrsti i vodootporan odjevni predmet. Ramena su ojačana te fluorescentna. Prsluk je odjevni predmet koji se rado nosi jer se na njemu najčešće nalaze džepovi za patrone koje moraju biti zaštićene od ogrebotina i uvijek nadohvat ruke. Od lovačkih hlača biraju se uglavnom one koje su otporne na vodu, jer ćemo tako sačuvati svoje tijelo suhim tijekom kišne sezone. Velik je izbor lovačkih hlača, pa se može pronaći i model koji se može nositi i izvan lova. Suvremeni dizajn omogućuje da lovačka odjeća može biti namijenjena i svakodnevnici. Visokokvalitetni materijali pouzdano štite od vlage, vjetra i hladnoće i nude posebnu zaštitu od habanja zahvaljujući ojačanjima na mjestima koja su izložena velikim opterećenjima. Posebna se pozornost posvećuje optimalnoj slobodi kretanja u lovačkim jaknama i hlačama, odnosno da lovca ne ometa njegova odjeća. Hlača danas ima u različitim izvedbama od lagane ljetne do deblje zimske u bojama koje se smatraju „lovačkim“ poput nijansi tamnozeleni i smeđi. Zbog lakšeg stapanja s prirodom, te se boje provlače

kroz sve odjevne predmete. Lovačke bi hlače trebale imati dosta džepova, trebale bi lovcu omogućiti neometano kretanje i ne bi smjele pružati velik otpor, u suprotnom bi to značilo nelagodu. Koljena hlača uglavnom su ojačana zbog veće zaštite pri klečanju. Osim zaštićenih koljena hlače sadrže i patent na dnu nogavica koji služi za zaštitu od vanjskih nepogoda.

Košulje su uglavnom pamučne i lovačkih boja te kao i hlače trebaju imati džepove. U lovačkom odijevanju dosta je važno da lovac raspolaže sa što više džepova koji mu služe za spremanje patrona ili za neke druge potrebne predmete poput nožića i upaljača.

Lovački džemper uglavnom su izrađeni od vune ili poliester (flisa) u kombinaciji s čvrstim materijalom na laktovima i ramenima, gdje je najviše trenja. Lovački šešir ili kapa lovca štiti od kiše i sunca te može služiti i za sigurnost kao fluorescentni detalj. Čarape u kombinaciji pamuka ili vune s poliamidom daju udobnost i zaštitu.

Lovačka odjeća ključna je za pripremu lovca, a da bi lov bio ugodan te u konačnici i uspješan, odjeća treba biti funkcionalna te imati većinu opisanih karakteristika. Ako nije takva, nedvojbeno će umanjiti užitak i uspješnost lova.



Prodavaonice lovačke opreme danas su jako dobro opskrbljene

# Odluka je donesena, ali je treba i provesti

PIŠE ANTON BARAĆ

Svi članovi Županijskog vijeća za lovstvo Hercegbosanske županije potvrdili su da u njihovim lovištima ima jelena i jednoglasno su odlučili da, nakon nepotrebno izgubljenog vremena, treba poraditi na zaštiti koju ova divljač zaslužuje i da jelen napokon treba ući u lovnogospodarske osnove kako bi se njime moglo normalno gospodariti

**V**iše je puta na stranicama Hoopa! bilo riječi o jelenu običnom ili kraškom jelenu u našim lovištima, počevši od prije petnaestak godina kada su dolazile vijesti iz pojedinih lovačkih udruga o ulovu jedne nove vrste koja kod nas do tada nije za-bilježena, pa do članaka o tome kako je, kada i odakle jelen došao na naše prostore. Godine su prolazile, ali pitanje jelena nije riješeno i malo je toga poduzeto kako bi se prihvatilo postojanje ove vrste i kako bi se njegova populacija sačuvala.

## NIŠTA NIJE UČINJENO

Jelen u lovištima Hercegbosanske županije nije od jučer i nije to novost kojoj se više trebamo čuditi i/ili diviti. Još u devedesetim godinama prošloga stoljeća jelen je viđan u našim krajevima, a pojedinci su imali sreće domoći se i trofeja ove veličanstvene vrste. Iz godine u godinu njegovo je brojno stanje raslo, susreti s jelenom bivali su sve češći i u lovačkim se krugovima zakotrljala priča o „velikom rogonji“ koji se tu i tamo susretne pa čak i odstrijele. U početku su kolale različite teorije o tome odakle je jelen došao, pa su tako mnogi vjerovali kako je jelen pobjegao iz nekih gatera, uzgajališta i sličnih objekata u kojima je navodno negdje uzgajan. S protekom godina, mnogi su doista vidjeti jelena i to je upućivalo na zaključak kako ipak nije riječ o izoliranim slučajevima pa je priča o bijegu iz kojekakvih gatera polako počela padati u vodu.

Prvi jeleni u našoj županiji viđani su na terenima Bosanskog Grahova i Drvara pa polagano od Uilice, Šatora i planinama Staretina i Golija došli na prostore Glamoča i Livna. Koliko je to bilo moguće pratiti, dolazili su sa zapadnih strana, što je i logično jer se nama najbliža populacija jelena nalazi na prostoru Hrvatske i to u ličkim lovištima. Neprekidne planine i šumski tereni vežu se od Like i

Plitvica preko Korenice do Une i južnije Ličke Kaldrme, gdje se planinski sustavi nastavljaju u BiH i vežu na šume Drvara i Bosanskog Grahova. Kako divljač ne poznaje granice, s povećanjem broja prirodno se širi i osvaja nove terene za koje otkrije da su joj pogodni za život i opstanak. Naša brda i planine u mnogočemu nalikuju terenima Like u kojoj i jest obitavalište jelena, a nastanjuju ih iste vrste krupne divljači, ali i predatora. Poznat nam je slučaj kada je populacija risa puštenih u Sloveniji doprla kroz Hrvatsku do naših terena i ovdje se nastanila. Isti put, izgleda, koristi i ovaj „šumski kralj“ koji se, malo-pomalo, nastanio u našim šumama i planinama. Ovdje vodi iste ili slične bitke za opstanak koje je vodio i u svome početnom arealu. I ovdje se nastavlja boriti s oskudnom hranom i velikim snijegom, i sa sva tri velika predatora (medvjed, vuk i ris) koji love i u našim šumama kao i u onima iz kojih je jelen krenuo u osvajanje novih terena. Borba veća od svih ovih je napokon prepoznati značenje i vrijednost ove vrste divljači i riješiti njezin status u našim lovištima. Već je prošlo mnogo vremena, a malo je toga učinjeno kako bi se dalo pravo značenje jelenu kao vrsti i kako

bismo omogućili njegovu sigurnu budućnost u našim planinama. Krajnje je vrijeme da naše lovstvo poradi na rješavanju statusa jelena i na njegovoj zaštiti, s ciljem opstanka ove vrste i skoroga legalnog lova na ovim prostorima.

## ZAOKRET KOJI OHRABRUJE

Da sve ne ostane na jednome tekstu u ovome listu koji će mnogi preskočiti, potrudili smo se da pitanje jelena običnog i njegove zaštite napokon ugleda svjetlo dana i dobije svoje rješenje. Jelena smo „ugurali“ na dnevni red zadnje sjednice Županijskog vijeća za lovstvo Hercegbosanske županije, s obzirom na to da je jedan od zadataka ovoga vijeća rad na promicanju lovstva, zaštiti životinjskih vrsta i rješavanju problema u lovstvu. U vijeću su predsjednici svih lovačkih udruga koje djeluju na prostoru županije i oni imaju najbolje informacije o stanju na terenu, dakle i informacije o postojanju i trenutačnom arealu jelena običnog. Svi članovi vijeća koji su nazočili sastanku potvrdili su da u njihovim lovištima ima jelena i da je krajnje vrijeme nešto poduzeti. Nakon zanimljive i konstruktivne rasprave jednoglasno je odlučeno da treba poraditi na zaštiti jelena kao značajne vrste za lovišta u našoj županiji i da je već nepotrebno izgubljeno previše vremena. Cilj nam je da jelen napokon dobije zaštitu kakvu zaslužuje, da bude prepoznat kao važna vrsta koja je stalno nastanjena u našim krajevima i da uđe u lovnogospodarske osnove kako bi se nakon određenog vremena njime moglo normalno gospodariti.

## BIOLOŠKA RAZNOLIKOST I FINANCIJSKA KORIST

Kolege iz lovačkih udruga na prostoru prema Kupresu i Tomislavgradu također potvrđuju da je jelen i tamo godinama prisutan i da su



susreti s njim i na tim prostorima sve češći. Osim lovaca jelene često susreću rekreativci, ali i radnici u šumarstvu koji su dobar dio godine na terenu. Svi se slažu da jelen više nije slučajna pojava u našim šumama i da smo postali dio njegova stalnoga staništa. Jelena ima na svim planinama u našim lovištima, a ljeti se zbog nedostatka vode često spušta u polja i u tom je dijelu godine najranjiviji. Na prostoru naše županije bilo je i nekoliko naleta vozila na divljač, točnije na jelena ili košutu. Za pogonskih lovova

na divlju svinju, nerijetko se vide i jeleni kako bježe od lovačkih pasa. Lovačke kamere, koje danas posjeduju mnogi lovci, sve češće bilježe prisutnost jelena u gotovo svim dijelovima našega lovišta. Lijepo je vidjeti da ima

koje imamo, te uz malo više rada na zaštiti i prihrani u vrijeme kada je to potrebno, možemo imati kapitalna grla koja će privući svakoga lovca željna dobra lova i odličnih trofeja. Moramo biti svjesni da uvrštavanjem jelena u lovnogospodarske osnove i pravilnim gospodarenjem njime možemo postići značajnu ekonomsku dobit koja će naša lovišta staviti u još bolji položaj te omogućiti veća ulaganja u lovnogospodarske i lovnotehničke objekte.

Jelen je jedna od gospodarski značajnijih vrsta, čiji trofeji danas na lovnome tržištu postižu jako visoku cijenu i privlače zanimljivu lovačku klijentelu. Naravno od ekonomskog mnogo je važnije značenje jelena kao nove vrste u smislu biološke raznolikosti.

### ZNAKOVI STALNE PRISUTNOSTI

Mnogo je dokaza koji potvrđuju da je jelen na prostoru Hercegbosanske županije stalno prisutan i da tu više nije riječ o nekim sezonskim migracijama. Naša su lovišta postala njegovim obitavalištem

i u našim se planinama već desetljećima rađaju nove generacije ove vrijedne divljači. Jelen se viđa u lovištu kroz svih dvanaest mjeseci u godini, ovdje se pari i ovdje na svijet dolaze njegovi mladi. Mnogi kolege već su imali priliku slušati jesensku riku ovoga kralja šume u našim planinama. Borbe jelena za parenje, tjeranje košuta i dolazak teladi u proljeće, znak su stalnoga nastanjivanja. Mnoge su jединke i odstrjeljene, stradale u prometu ili završile kao obrok naših velikih predatora, ali sve je to dio borbe za opstanak.

Sada je najvažnije da naši lovci postanu svjesni značenja ove vrste, da svi zajedno poradimo na zaštiti jelena i osiguramo mu što kvalitetnije uvjete za život u našim lovištima. Poradimo na prihrani koja je karakteristična za ovu vrstu i koja se razlikuje od prihrane ostalih, kod nas prisutnih vrsta. Kada svijest i etika prorade kod svakoga lovca, tek tada će lovstvo velikim korakom naprijed, a jelen će postati punopravan stanovnik naših i ovako bogatih lovišta.

i košuta, što je pokazatelj da se u našim šumama osnivaju nova krda i da se ova vrsta razmnožava na lokalnoj razini. Zimi se viđaju krda od pet i više mužjaka, što je fascinantna prizor koji nikoga ne ostavlja ravnodušnim.

Posebno je zanimljivo da jeleni koji su se nastanili u našim lovištima imaju rogovlje vrijedno divljenja i da zasigurno imamo mnoštvo trofejno jakih jelena koji bi nakon ocjene postigli i neke od visokih medalja po CIC standardima. Njihovo zdravstveno stanje, odlična tjelesna kondicija i veličina koju dostižu, također pokazuju da im naši tereni odgovaraju u svakom pogledu. Uz ovaj genetski potencijal koji za sada možemo vidjeti i prirodne uvjete

**Posebno je zanimljivo da jeleni koji su se nastanili u našim lovištima imaju rogovlje vrijedno divljenja i da zasigurno imamo mnoštvo trofejno jakih jelena koji bi nakon ocjene postigli i neke od visokih medalja po CIC standardima**



# Prva, povijesna lovačka večer

S obzirom na nedostatak iskustva u organizaciji lovačke večeri i specifično okruženje u kojem djelujemo, u početku su nam očekivanja bila skromna, poglavito kad je riječ o nagradama na tomboli, ali se sve ubrzo promijenilo i na kraju smo doista bili jako iznenađeni i brojem sponzora i vrijednih nagrada, i općenito zanimanjem za našu lovačku večer



Jerko Šapina: Čista smo obraza i tražimo samo ono što nam pripada

**P**rije otprilike godinu dana Upravni odbor LD-a „Uskoplje“ donio je odluku o organizaciji prve, samostalne lovačke večeri društva. Prije sedam godina bili smo domaćini jednog sličnog događaja, međutim, tada je to bilo u organizaciji sa svim članicama Županijskog vijeća za lovstvo ŽSB. Ovaj put,

cjelokupnu smo organizaciju morali proći sami, što je za nas ipak bio velik izazov. Prvo, cijeli taj proces bio nam je potpuna nepoznanica, a drugo, živimo u specifičnom okruženju, gdje nismo mogli računati na uobičajenu potporu, ponajprije materijalnu, na kakvu su navikla druga društva koja organiziraju ovakve događaje.



Dragan Guberac: LD "Uskoplje" se kroz svoju borbu bori i za naš Savez"

Ipak, nismo se dali obeshrabriti, a za datum događaja odredili smo 29. prosinca 2023. godine, ponajviše zato što se dobar broj naših članova, koji nam pružaju potporu na različite načine, nalazi na privremenom radu u zapadnoeuropskim zemljama. Aktivnosti su se nizale jedna za drugom, glazba, dvorana i ostale tehničke stvari dogovorene su u rekordnom roku. Usporedo sa svim, razgovarali smo s našim sugrađanima, potencijalnim sponzorima, gospodarstvenicima i svima drugima koji su na bilo koji način mogli doprinijeti organizaciji ovog događaja. U prvim, internim razgovorima govorili smo kako bismo bili zadovoljni s nekih 6-7 pušaka i 50-ak dobitaka na tomboli, zaključujući kako nemamo ni promila šanse da popis dobitaka na tomboli bude kao na tradicionalnim lovačkim večerima, ponajprije u Hercegovini, u društvima s višestru-



Emotivan govor Dražena Matišića, predsjednika Sabora ŽSB

ko većim brojem članova i sponzora. No, kako je vrijeme prolazilo, bilo je jasno da ćemo nadmašiti vlastita očekivanja. Osamnaest (18) pušaka i još 75 iznimno vrijednih dobitaka, te više od 100 sponzora, sve to nas je ostavilo bez teksta, ali i obvezalo da to povjerenje opravdamo na najbolji mogući način: organizacijom neza-



Lovci, njihove supruge i djevojke, gosti..., krcata dvorana uzvanika





Lovci znaju uživati u svirci i pjesmi

boravne i povijesne lovačke večeri. S obzirom na datum, ali i značenje te same najavljene nagrade, nije nas iznenadio golem interes naših članova, ali i gostiju iz susjednih lovačkih društava. Nakon što su karte dobili svi naši zainteresirani članovi (naravno, sa suprugama i djevojkama), jedan dio mjesta odvojili smo za naše goste iz Rame, Bugojna, Novog Travnika, Nove Bile, Viteza, Kupresa, Tomislavgrada, Stoca itd. Na žalost, zbog ograničenog broja mjesta, svi zainteresirani nisu mogli nazočiti ovoj svečanosti.

## ODLUČAN STAV

Sama lovačka večer započela je minutom šutnje u počast svim umrlim lovcima i poginulim hrvatskim braniteljima te himnom hrvatskog naroda. Predsjednik LD-a „Uskoplje“ Jerko Šapina u svom se govoru

u kratkim crtama osvrnuo na povijest našega Društva i na sve teškoće kroz koje smo prošli, ali i na uspjehe koji su doveli do toga da smo trenutačno predsjednici Županijskog vijeća za lovstvo, imamo svoga predstavnika u Upravnom odboru Lovackog saveza Herceg Bosne, više od 320 aktivnih članova itd. Ipak, posebno ćemo izdvojiti njegove riječi koje se odnose na aktualnu situaciju s lovištem u našoj općini. „Smisao postojanja jednoga lovačkog društva je lovište. Mi ga trenutačno nemamo te upravo s ovoga mjesta pozivam sva nadležna tijela uprave, od Saveza preko političkih predstavnika, da se aktivno uključe u rješavanje ove pat-pozicije. Svima vama poručujem: mi u LD-u 'Uskoplje' uvjereni smo da smo na pravoj strani povijesti, čista obraza tražimo samo ono što nam pripada i nikad se nećemo umoriti

u toj svojoj borbi. Jednako tako, svima onima kojima smo trn u oku, koji su činili i nastoje nam činiti štetu i ubuduće, jasno i glasno poručujemo kako im je trud uzaludan, a budući naraštaji pamtit će (ne)uspjehe naših djelovanja“, zaključio je u govoru predsjednik Šapina poželjivši svim gostima sretnu Novu godinu i ugodnu zabavu.

## NEUPITNA POTPORA

Izaslanstvo Lovackog saveza Herceg Bosne na lovačkoj večeri predvodio je predsjednik Dragan Guberac, zajedno s dopredsjednicima dr. Mladenom Čuturićem i prof. dr. Matom Buntićem. Potporu nam je iz dalekog Orašja došao pružiti i član Upravnog odbora Saveza Marinko Džoić. Predsjednik Guberac pozdravio je sve uzvanike te zahvalio na

pozivu za dolazak na ovu večer. Pohvalio je dugogodišnji rad svih uprava LD-a „Uskoplje“, koje su ga učinile prepoznatljivom članicom Saveza. Srž svih njegovih riječi bila je potpora koju Savez daje LD-u „Uskoplje“ u njegovim nastojanjima za okončanjem svih problema oko lovišta. „Možemo reći kako je LD 'Uskoplje' jedan od posljednjih bastiona razuma koji je preostao u Srednjoj Bosni, to je društvo koje shvaća što nam pojedinci pokušavaju 'upakirati', koje se kroz svoju borbu bori i za naš Savez, stoga mi je posebna obveza, ali i zadovoljstvo bilo doći ovdje i svima vam to poručiti. Ne odustajte, a mi ćemo dati sve od sebe“, jasan je bio predsjednik Guberac. Na kraju uvodnog dijela večeri prisutnima se obratio i Dražen Matišić, predsjednik Sabora ŽSB, zlatni sponzor ove večeri



Na lovačku večer u Uskoplje došli su najviši dužnosnici Lovackog saveza Herceg Bosne



Svi su govornici uzvanicima zaželjeli dobru zabavu, doista je takva i bila





Kad su i one tu, sve je daleko ljepše i veselije

i dugogodišnji suradnik LD-a „Uskoplje“. U emotivnom govoru Matišić se prisjetio prethodnih desetak godina koje je obilježila neprekidna borba za opstanak LD-a „Uskoplje“. Također, zahvalio je svim članovima društva na nesebičnom doprinosu funkcioniranju naše zajednice. „Lovci, članovi Lovačkog društva 'Uskoplje', primjer su međuljudskih i međukolegijalnih odnosa. Prvi su u humanitarnim akcijama, u organizaciji društvenih aktivnosti bitnih za Hrvate Uskoplja,

a veličina ove udruge ogleda se i u ovoj večeri. Činjenica je da samo lovačko društvo može okupiti ovoliko ljudi na jednom mjestu, stoga vam čestitam. Čestitam vam na vašoj organizaciji, radu i trudu. Poručujem da ću vam, zajedno sa svojim suradnicima, i u budućnosti biti na raspolaganju, te da se ni jedna odluka u tijelima Župani- je Središnja Bosna neće donijeti na štetu Lovačkog društva 'Uskoplje'. Još jednom čestitam i dobru zabavu vam želim“, završio je Dražen svoj pozdrav.

Prije večere, župnik župe Uskoplje i naš član, fra Josip Matijanić, blagoslovio je sve prisutne, čestitao božićne blagdane te također poželio dobru zabavu. Nakon uvodnih riječi ohrabrenja i potpore, mogao je početi onaj veseli i opušteni dio lovačke večeri, gdje je Tamburaški sastav „Dukati“ obavio odličan posao i zapalio atmosferu na podiju. U pauzama između zabave i bogate trpeze izvučeno je 50 prvih dobitaka, a 25 onih najvrjednijih izvučeno je u drugom bloku, poslije ponoći. Prilikom izvlačenja

nagrada, napetost se mogla osjetiti u zraku, a oni najsretniji otišli su kući sa zaista vrijednim dobitcima. Lovačko društvo „Uskoplje“ i ovim putem zahvaljuje svim našim sponzorima, bez kojih ovo ne bi bilo moguće organizirati, bila ta pomoć financijska, materijalna, savjetodavna ili bilo koja druga. Hvala i našim gostima na potpori, organizacijskom odboru na trudu i radu. Na kraju, velika hvala svim članovima Lovačkog društva „Uskoplje“.

*Tomislav Perić*



Ne dobije se lovačka puška na tomboli baš svaki dan...

**LD „Pavlovica“ Novi Travnik IGRA PRSTENA**

## Podsjetnik na stara vremena

**V**eć 15 godina, u subotu prije korizme LD „Pavlovica“ organizira igru prstena, ove je godine to bilo 10. veljače. Domaćin, sekcija Sebešić, učinila je sve što je mogla da se svi sudionici ugodno osjećaju u njezinu lovačkom domu, gdje je natjecanje održano. Između ostalog, pripremljeno je dovoljno gulaša, roštilja i različitih pića. Na početku, nazočnima se obratio Stipo Zlatunić, predsjednik LD-a „Pavlovica“, zaželjevši svima dobrodošlicu, natjecateljima puno

uspjeha u fer borbi, naglasivši, na kraju, kako „Pavlovica“ drži do svoje tradicije, što pokazuje broj lovaca koji su došli u lovački dom u Sebešiću igrati prstena. Natjecanje je proteklo u veselo ozračju, što je starije lovce podsjetilo na vremena kad se prsten igrao skoro svaku noć i kad su se ljudi družili i ugodno razgovarali o različitim temama. Danas je neko drugo vrijeme, ali igra prstena opet ima nekadašnju ulogu, doduše u bitno drukčijim uvjetima i okolnostima. Natjecanje je trajalo do pola

noći, kada je nakon duge borbe bio poznat pobjednik u igri prstena za 2024. godinu. Najbolja sekcija bili su domaćini, sekcija Sebešić, koja je u finalu bila bolje od sekcije Mravinjac. Treće mjesto – sekcija Bučići. Nakon dodjele pobjedničkih pokala, predsjednik Zlatunić pohvalio je domaćina i

organizaciju te pozvao sve lovce i goste da nastavimo s tradicijom i da se iduće, 2025. godine nađemo na istom mjestu u još većem broju. Brojni lovci ostali su do ranih jutarnjih sati uz harmoniku i pjesmu.

*Zdravko Lešić*



Najuspješniji igrači prstena



# Da je bilo još mjesta u dvorani...



**U** subotu 10. veljače 2024., Millennium Arena – Nova dvorana u Odžaku bila je ispunjena do posljednjeg mjesta. Razlog: tradicionalna lovačka večer LD-a „Fazan“ Odžak, kao središnja svečanost povodom obilježavanja Dana općine Odžak. Oko pet stotina uzvanika, među kojima su bili predstavnici županijske i općinske vlasti, gosti iz okolnih gradova i lovačkih društava, ali i praktično iz svih krajeva BiH te iz inozemstva, družilo se i zabavljalo do jutarnjih sati, iz svirku i pjesmu Modus banda. Interes za ovaj događaj bio je daleko veći od kapaciteta dvorane i mnogi nisu uspjeli rezervirati mjesto za stolom, obećavši sebi da će iduće godine pokušati to učiniti na vrijeme.

Na početku večeri nazočnima se kratko obratila voditeljica programa Dijana Vranjić, a potom su prigodnim riječima uzvanike počastili predsjednik „Fazana“ Drago Matić, predsjednik Lovackog saveza Herceg Bosne Dragan Guberac i načelnica Općine Odžak Nada Čulap.

Oko ponoći je počelo izvlačenje dobitnika na tomboli, a među nagradama bio je lovački karabin, dvije lovačke puške sačmarice, jedna petometka, tisuću KM u gotovini, unikatni drveni stolić, lovačka odjeća i oprema i još dosta drugih vrijednih nagrada. S tombolom nije završila ova lovačka večer, nastavilo se s pjesmom i igrom, nisu se štedjela ni grla, ni ruke...

*Nedžad Garić*



# Isplatio se trud organizatora i povjerenje sponzora

Više od 550 uzvanika i 139 sponzora, brojevi su koji nepobitno govore sami za sebe, pa i o percepciji koju u široj javnosti uživa širokobriješko lovačko društvo



Krešo Čavar, predsjednik "Mosora"



Stol s visokim gostima iz različitih oblasti života

Ovogodišnja, 21. lovačka večer Lovačkog društva „Mosor“ Široki Brijeg održana je 3. veljače u Svadbenom salonu „Sunce“ u Knešpolju. Organizirao ju je odbor u sastavu: Krešo Čavar, Dragan Naletilić, Dario Rezić, Nedjeljko Bokšić, Mirko Bošnjak, Jozo Šušak, Ivo Rezić, Anđel Kraljević i Karlo Lasić, uz „uskakanje“ po potrebi Vlade Bošnjaka i Frane Solde – Frenkija.

Po nekim ocjenama, prošlogodišnja svečanost protekla je uz poneki organizacijski „kiks“. Ove

se godine to svakako željelo izbjeći, pa se stoga posebna pozornost u pripremi posvetila prije svega rasporedu sjedenja, a onda i hrani. Opća je ocjena da se u tome u potpunosti uspjelo.

Uobičajeno, zanimanje za lovačku večer bilo je veliko. Organizacijski odbor odlučio je ne prodavati ulaznice dva dana prije lovačke večeri, do kada je svih 550 mjesta u „Suncu“ bilo popunjeno. Uz domaće lovce večeri je nazočilo lovačkih grupa iz okolnih lovačkih društava te kao gosti službeni predstavnici 13 lovačkih udruga, među kojima i Stipo Zlatunić i Zdravko Lešić, predsjednik i tajnik LD-a „Pavlovića“ Novi Travnik, društva s kojim je LD „Mosor“ Široki Brijeg prije nekoliko godina sklopio pobratimstvo. Večeri su također nazočili Miro Kraljević, gradonačelnik Ši-

rokog Brijega, Vinko Topić, predsjednik Gradskog vijeća Širokog Brijega, Ivo Pavković, pomoćnik gradonačelnika Širokog Brijega za gospodarstvo, Slaven Lasić, predsjednik Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata ŽZH, Marko Zelenika, načelnik Policijske postaje Široki Brijeg, Mate Buntić i Stjepan Škaro, dopredsjednici Lovačkog saveza Herceg Bosne, Željko Miličević, predsjednik Županijskog vijeća za lovstvo ŽZH i Mirko Čolak, tajnik Kinološkog saveza Herceg-Bosne. Nakon zauzimanja mjesta, kušanja ponudene meze i pića, razmjene prvih dojmova i analize popisa ponuđenih dobitaka na tombo- li, počeo je službeni dio večeri. Najprije Lijepa naša domovino, potom počast umrlim lovcima „Mosora“ i hrvatskim braniteljima,

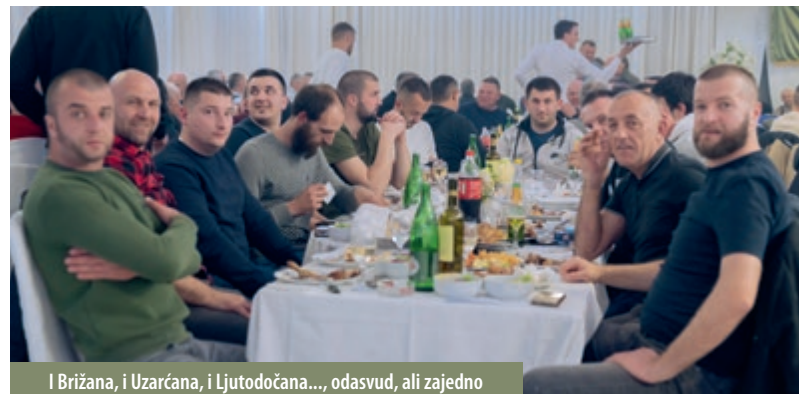
a onda kratka obraćanja, redom: Krešo Čavar, Mirko Čolak, Miro Kraljević i Mate Buntić. Prvi „ozbiljniji“ zadatak voditelja Marinka Karačića bio je pročitati imena svih 139 sponzora lovačke večeri, zahvaljujući kojima je bilo moguće pripremiti tombolu s dobitcima koji su bili svojevrsan mamac za kupnju listića s brojevima iz ruku djevojaka iz HKUD-a „Mokro“. Odbor je dobitke na tomboli sveo na broj 85, a moglo ih je biti puno više jer ih je, pojedinačno gledano, bilo skupljeno 193. Najvrjedniji dobitci bile su lovačke puške, njih 16.

Neposredno prije večere, nazočne je pozdravio i blagoslovio fra Željko Tomić, đakon u Franjevačkom samostanu na Širokom Brijegu. Predsjednik Krešo Čavar fra Željku je uručio prigodan dar i pozvao ga da kao mlad čovjek uđe u redove lovaca, što su nazočni pozdravili burnim pljeskom. A večera, što bi se reklo „sve po redu“, ukusna i raznovrsna i obilna. Uz dobar izbor crnih i bijelih vina te ugodne lovačke razgovore, bilo je to više nego dovoljno za potpuno zadovoljstvo uzvanika.

U svečanom dijelu lovačke večeri, najprije je dopredsjednik društva Dario Rezić dobitnicima uručio



Crnačka družina...



I Brižana, i Uzarčana, i Ljutodočana..., odasvud, ali zajedno





Iz susjednih lovačkih udruga...



Rašnjani, Dužičani...



Trnjani, Čerigajčani...



Jarani...

prigodne zahvalnice za uspješan dugogodišnji rad u lovačkim sekcijama, a potom je predsjednik Krešo Čavar uručio 18 odličja Lovачkog saveza Herceg Bosne pojedincima zaslužnima za izniman doprinos radu LD-a „Mosor“ Široki Brijeg. Nakon večere, točno u planirano vrijeme počelo je izvlačenje dobitnika na tomboli. Čast da to prvi učini pripala je Ivanu Naletiću – Rori, jednom od najstarijih

članova „Mosora“ (1932.), ujedno i njegovu počasnom članu. Iako je u desetom desetljeću života, Rori je još uvijek razgovor o lovstvu, prirodi i minulim lovačkim zgodama i nezgodama tema u kojoj neizmjereno uživa, a zlata su vrijedni brojni savjeti koje onako smireno, u svom stilu nudi mlađim kolegama. Izvlačenje dobitnika na tomboli proteklo je u uobičajenom iščekivanju koji će broj biti pročitán, s nadom da će možda baš taj biti

„moj“. Oni rođeni „pod sretnom zvijezdom“ otišli su kući s vrijednim dobitcima, a onima drugima ostala je nada kako će sljedeće godine možda oni biti bolje sreće. Organizacijski odbor lovačke večeri ponajprije zahvaljuje svim gostima i svim domaćim lovcima na dolasku i dostojanstvenu ponašanju. Također zahvaljuje Tamburaškom sastavu „Zlatne strune“, članicama HKUD-a „Mokro“, medijskoj kući PRO TV Tomi-

slavgrad, fotografu Ivanu Lasiću i osoblju Svadbenog salona „Sunce“. Na kraju, zahvaljuje svim sponzorima, bez kojih – a to doista nije fraza – uistinu ne bi bilo moguće organizirati jedan ovakav događaj i okupiti ovako respektabilan broj uzvanika. Tijekom večeri i u danima poslije nje, najčešći komentar bio je – neka i iduća bude ovakva. To valjda nešto govori.

Vlado Bošnjak



Dobričani, Gračani, Položani, Mostarci...



Ljutodočani



Mladi i veseli



Lovački šesir i vino za Roru



Dame dobitnice







LO „Vitez“ Vitez UZGOJ, ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIVLJAČI

# Nakon višegodišnje stanke, odstrijeljen vuk

Zabrinjavajuće je što većina lovaca obiju viteških lovačkih udruga u lov izlazi isključivo u revir 2 i 3, na srnjaka ljeti, a na divlju svinju u jesen i na zimu, gdje se svake lovne nedjelje skupi 60 do 70 lovaca

**T**ijekom prosinca 2023. te u siječnju i veljači 2024., lovci LO-a „Vitez“ nastavili su s brojnim aktivnostima u lovištu. Povoljni vremenski uvjeti skoro do kraja prve trećine siječnja, omogućili su nastavak iznošenja hrane za divljač. Raduje odluka vodstva krovne udruge LU „Vitez/Kruščica“ o jednokratnoj dodjeli hrane lovnim jedinicama – kuku-

ruza u zrnju (40 kg) i soli (5 kg). Do sada su lovne jedinice u cijelosti bile isključene iz plana iznošenja hrane za divljač. Ovo automatski znači veći angažman lovaca, jer će oni iznijeti hranu u lovište i učiniti je dostupnom divljači. Istodobno su u lovištu instalirane dvije nove hranilice za zrnatu hranu, namijenjene prije svega srnećoj divljači i divljim svinjama. Na taj se način popravljaju situacija s lovnogospodarskim objektima u lovištu, što će s jedne strane omogućiti manje propadanja hrane za prehranu i prihranu divljači, a s druge strane bolje zdravstveno stanje divljači jer neće uzimati nezdravu hranu. Nastavljeno je s iznošenjem mesa i mesnog otpada za medvjeda i grabežljivce. Kako, izuzev nekoliko dana u siječnju, temperature nisu išle u ozbiljan minus, velik broj medvjeda još uvijek nije u stanju hibernacije, što se moglo

vidjeti po tragovima medvjeda u snijegu.

Skoro do kraja prošle godine, lov se odvijao po lovnim jedinicama. U jednome lovu, na području lovne jedinice „Banovac“ odstrijeljena je vučica. Odstrijelio ju je Atif Tahunić puškom sačmaricom (tri u red ili devetak) na udaljenosti oko 40 m. Neslužbeno trofej je u srebrnoj medalji, a konačnu ocjenu dat će povjerenstvo za ocjenjivanje trofeja. Nekoliko dana ranije na području Velikog Mošunja (Lovna jedinica „Drževno“) pronađena je lešina dvogodišnjeg srnjaka. Prema informacijama od glavnog lovnika i profesionalnog lovučvara, koji su izišli na lice mjesta, štetu je počinio vuk. Ugrizne rane na vratu i leđima, otvorena prsa i trbuh te pojedena jetra i utroba, jasni su dokazi tko je počinio ovo nedjeljo. Mjesto pronalaska lešine od najbliže je kuće udaljeno manje od 100 m, a vlasnik kuće

osobno je vidio vuka. Analiziraju li se mjesta odstrela vuka i stradanja srnjaka (na suprotnim krajevima lovišta, koji su odvojeni magistralnom cestom i rijekom Lašvom), mala je vjerojatnost da je odstrijeljeni vuk počinio štetu. U oba slučaja vuk se spustio ispod 600 m nadmorske visine, što je znak njegove migracije



Vuk odstrijeljen na području L.J. „Banovac“



Čija je divljači i tko o njoj treba voditi računa





Lovci koji su odstrijelili divlje svinje

za srnećom divljači, koja se povukla u zimovališta. Premda u lovištu „Vitež“ postoje dobri uvjeti za kontrolu broja dlakavih grabežljivaca, slabo se koriste. Snježna podloga, mjesečina, ne previše hladne noći, solidno popunjena hranilišta mesom i mesnim otpadom te dobre visoke zatvorene čeke, gotovo su idealni uvjeti za lovce. Nekad su čeke bile gotovo svakodnevno „pokrivene“, pa nisu izostajali ni rezultati. Broj lisica i kuna držao se pod nadzorom, što se pozitivno odražavalo na broj zečje divljači.

Zabrinjavajuće je što većina lovaca obiju lovačkih udruga iz Viteza (LO „Vitež“ i LO „Kruščica“) u lov izlazi isključivo u revir 2 i 3, na srnjaka ljeti, a na divlju svinju u jesen i na zimu. Od nove godine uglavnom se lovi u revirima 2 i 3. Svake nedjelje, što članova matičnih lovačkih udruga, što gostiju, skupi se 60 do 70 lovaca. Vremenske im prilike idu na ruku, ima snijega, te je uz dobro organizirane pogone i disciplinirane lovce na štandovima, uspjeh skoro zajamčen. Tako je bilo i 4. veljače ove godine, kada se lovilo na području Ugrenovca i Vrioca, pri čemu je pogon podijeljen u dvije podskupine. Lov je prekinut kada se saznalo za odstrel četvrtje divlje svinje. Uspješni su bili lovci Milan Križanović, Suljo Smajić Alojz Žabić i Emir Delić.



Proslava odstrela



Nova hranilica - bolje ikad, nego nikad

Usljedio je izvlačenje, a zatim obrada odstrijeljene divljači, potom kratak odmor i okrepa pri povratku na dogovoreno mjesto za ručak u Kurjevcu. Na temelju navedenog mogu se uočiti dvije kontradiktorne situacije. Na jednoj strani revire 2 i 3, gdje obitava većina krupne divljači, održava vrlo mali broj lovaca (spala knjiga na nekoliko slova). Na drugoj strani su lovni dani, kada u tim istim revirima lovi najmanje 60, a često i znatno više lovaca. Time se, naravno, narušava temeljno načelo lova da lovac prvo treba uzgojiti divljač, kako bi je nekad možda i odstrijelio. Dok za lov divljih svinja postoji velik interes lovaca, to se ne može reći za grabežljivce. Nije nikakvo čudo u sred bijela dana susresti lisicu na putu između dvaju naselja, što može značiti ili da u lovištu nema dovoljno hrane za lisicu ili da je njezino brojno stanje

preveliko, a možda i oboje. Poudrazumijeva se da bi vodstvo trebalo reagirati na odgovarajući način jer određene vrste grabežljivaca su u procesu parenja, što znači daljnje povećanje njihova broja. Lov grabežljivaca s visokih čeka najviše bi trebali upražnjavati lovci koji se previše uzbuđuju pri pojavu divljači. U takvim uvjetima lovac može stjecati potrebno iskustvo u kontroli vlastitih emocija. Previše adrenalina znači velik broj otkucanja srca, a također negativno se odražava na ciklus disanja, ciljanja i okidanja. Prema nepotpunim informacijama Leonarda Garaća, glavnog lovnika, do sada su u cijelom lovištu odstrijeljene četiri kune bjelice, devet lisica i jedna divlja mačka. Ne tako davno samo jedan lovac imao je brojniji odstrel tijekom jedne lovne sezone.

Ivica Drmić

LD „Fazan“ Odžak **SKRB O DIVLJAČI**

## Kukuruz i sol u hranilištima i solilima

**K**ako bi ponovno pokazali koliko im znači uzgoj i zaštita divljači, odžački su lovci i ove, blage zime organizirano i po lovnim grupama u lovište i hranilišta iznosili kukuruz i sol za fazansku i srneću divljač. Društvo je 10. siječnja nabavilo 600 kg mineralne kamene soli i 400 kg himalajske kamene soli. Veći dio te soli podijeljen je po lovnim grupama i iznesen u lovište, o čemu su načinjeni zapisnici, a preostali dio stoji u pričuvi kako bi se solila mogla dopunjavati tijekom godine.

Nedžad Garić



Djeci zanimljivo i poučno



# Četvrt stoljeća domaljevačke lovačke zabave



Pozdravne riječi Dragana Guberca

– Naša lovačka večer iznimno je značajan društveni događaj u Domaljevcu. Ovaj put smo okupili oko 300 uzvanika, što domaćih lovaca, što gostiju i prijatelja domaljevačke „Kune“, ali i ljudi iz dijaspore koji redovito nazoče ovoj lovačkoj svečanosti. Potrudili smo se da sve besprijekorno funkcionira, da se svi uzvanici ugodno osjećaju i da požele doći i iduće godine, zadovoljan je bio tajnik „Kune“ Darko Leovac, koji se posebno angažirao na ovom zadatku.



Burno pozdravljen - Joso Leovac

Lovačka udruga „Kuna“ Domaljevac u Lovačkom savezu Herceg Bosne uživa ugled male, ali dobro uređene udruge. Domaćinski se brine o lovištu, obnavlja divljač, izgradili su lovačku kuću, stalno su angažirani na uređenju prostora kojim gospodare, a svake godine povodom završetka lovne sezone organiziraju svoju tradicionalnu lovačku večer. Uz Domaljevačku tkanicu, taj je događaj jedan od najstarijih u ovoj sredini, a traje već dvadeset pet godina.

Među gostima domaljevačke lovačke zabave bili su predsjednik Lovačkog saveza Herceg Bosne Dragan Guberac, županijski ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Mato Brkić, načelnik Općine Domaljevac-Šamac Stjepan Piljić te predstavnici LU-a „Sava“ Orašje, LD-a „Fazan“ Odžak i LU-a „Fazan“ Šamac (RS).

– Hvala svima koji su nam pomogli ovo organizirati i svima koji su tisuće kilometara prešli da bi bili dio ove večeri zajedništva u najljepšoj lovačkoj priči Domaljevca, nadahnutim je riječima nazočne pozdravio moderator večeri Lovro Ivić – Svirac, što je bio svojevrsni uvod u ono što je slijedilo – lovačke delicije, Draletova glazba, tombola... U svome obraćanju predsjednik Saveza Dragan Guberac općenito je pohvalio rad LU-a „Kuna“, pri čemu je posebno istaknuo doprinos i dugogodišnji rad predsjednika Jose Leovca – Losa, koji je, unatoč zahtjevnoj operaciji, ipak došao na lovačku večer i bio burno pozdravljen. U svome poznatom stilu čovjeka koji nikad ne miruje i uvijek je prvi, nekada u Domovinskom ratu kao zapovjednik legendarne 104. HVO brigade, a u miru uvijek angažiran u svojoj zajednici kroz rad braniteljskih udruuga i njemu posebno dragu Lovačku udruhu „Kuna“, Los je podsjetio na povijest „Kune“ i ono što u skoroj budućnosti očekuje ovu lovačku



Veći dio uzvanika na lovačkoj večeri





Svećenik i lovac fra Blaž Marković

udругu: – Izgovarajući njihova imena, želim podsjetiti na ljude koji su dio sebe ugradili u stvaranje i rad ove udruge. Prvi predsjednik LU-a „Kuna“ Domaljevac bio je Lovro Ivić – Svirac, drugi predsjednik bio je Marijan Lucić – Milo, treći Marijan Đurković – Roskop, četvrti Marko Rošić – Role, a potom u višegodišnjem mandatu moja malenkost. U nastavku Los je najavio održavanje izborne skupštine Lovačke udruge „Kuna“ u ožujku 2024. godine: – Na izornoj skupštini, to već sada najavljujem, birat će se nova upravljačka struktura LU-a „Kuna“, naravno i novi predsjednik. Pozivam lovce, svoje prijatelje iz „Kune“, da budu uz novog predsjednika, ali i da predsjednik bude uz njih. Želim da nastavite našim tragom, ali s još više uspjeha i boljih rezultata. Uz stolove pretrpane različitim lovačkim delicijama, baš onako po posavski, večer je protekla u druženju i zabavi. Tombolu

nismo zaboravili, dapače, ona je bitna sastavnica svake ovakve lovačke zabave, ali je naglasak ipak bio na druženju i zabavi, na lovačkim pričama i razmjeni iskustava. Pa i na nekim nešto „težim“ temama. Jer kad ne love, domaljevački lovci „ne spavaju“. Ekološki su osviješteni, brinu se da u lovištu nema odlagališta otpada, organiziraju natjecanja, edukacije itd., a o svemu tome se pokoja progovori i na ovakvim susretima. LU „Kuna“ Domaljevac okuplja ljude na temeljima prijateljstva, lovstva i druženja i primjer je odlične organiziranosti i učinkovita rada. Tijela uprave odluke redovito donose jednoglasno i o svim se problemima otvoreno i konstruktivno razgovara. Doista nema nikakva razloga sumnjati kako će „Kuna“ i svoju



Posavske delicije i smiješak mlade dame



Drale u glazbenom dijelu večeri



S ljubavlju urađena dekoracija na zabavi

26. lovačku večer dočekati u ozračju sličnu ovogodišnjem i s rezultatima kojima se može ponositi i kao udruga lovaca i kao bitan dio cijele svoje zajednice.

*Nada Koturić*

**LU „Sava“ Orašje UKORAK S PROPISIMA**

## Završen objekt za obradu i hlađenje mesa

**H**ladnjaču za obradu i rashlađivanje mesa divljači, LU „Sava“ izgradila je u sekciji Kostrč, na području koje se nalazi otprilike u sredini lovišta i kao takvo podjednako je dostupno svim sekcijama udruge. Izgradnjom ove hladnjače u potpunosti su zadovoljeni veterinarsko-zdravstveni propisi glede uzimanja uzoraka odstrijeljene divljači za veterinarsku analizu i hlađenje mesa. Izgrađeni objekt opremljen

je pratećom sanitarnom opremom s vodom iz gradskog vodovoda (hladna i topla), radnim stolom s odgovarajućim priborom za obradu mesa te rashladnom komorom kapaciteta 500 kg. Za gradnju i opremanje ovoga objekta potrošeno je 21.500 KM, a novac su osigurali LU „Sava“ Orašje i Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske.

*Blaž Živković*



Hladnjača LU-a "Sava" Orašje

LD „Sokol“ Nova Bila **LOVAČKI ISPIT**

# Dobro nam došli, mladi lovci!

Četrdesetak lovaca pripravnika iz Županije Središnja Bosna u Novoj je Biloj 29. prosinca 2023. polagalo i položilo lovački ispit. Tom je prilikom Lovačko društvo „Sokol“ Nova Bila postalo bogatije za pet novih članova. Svim novim lovcima iskreno čestitamo i želimo da se što prije uključe u rad svojih lovačkih društava. Njihova će ih društva, u to nimalo ne sumnjamo, prihvatiti svim srcem i potruditi se uvesti ih u sve sfere lovačkog života.

*Boris Bralić*

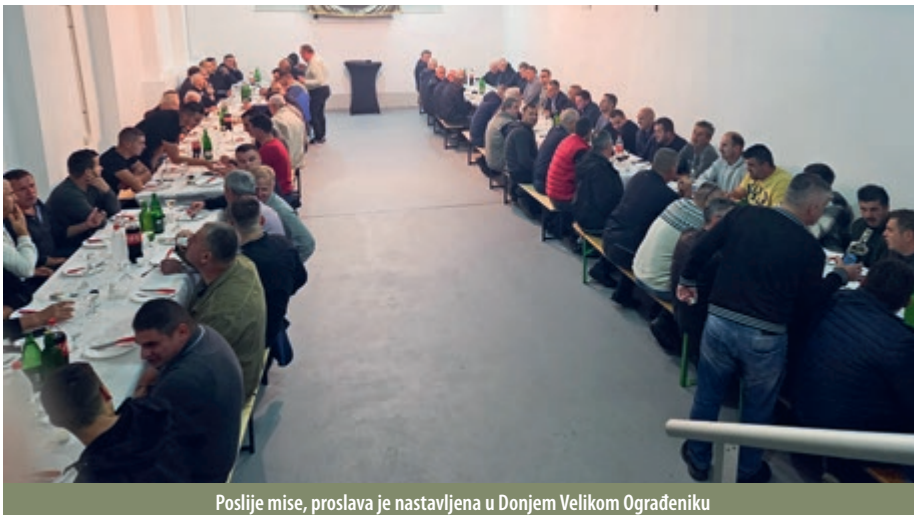


I lovci pripravnici i ispitno povjerenstvo spremni su za ispit

HLU „Orao“ Čitluk **SVETI HUBERT**

U župnoj crkvi sv. Stjepana na Čerinu

## Čestitke sekciji domaćinu proslave



Poslije mise, proslava je nastavljena u Donjem Velikom Ograđeniku

Članovi HLU-a „Orao“ Čitluk, njih oko 130, proslavili su blagdan sv. Huberta 3. studenoga 2023. sv. misom u župnoj crkvi sv. Stjepana na Čerinu, koju je predvodio fra Velimir Bagavac. Poslije mise upriličeno je kraće druženje pred crkvom uz piće i bećarac, a onda je uslijedio odlazak u prostorije Mjesne zajednice Donji Veliki Ograđenik, gdje je proslava nastavljena kratkim obraćanjem predsjednika „Orla“ Ante Pehara, večerom i zabavnim sadržajima koje su obogatili Ivan Šarac i njegova harmonika. Zahvaljujemo sekciji Donji Veliki Ograđenik na odličnoj organizaciji proslave ovoga blagdana i svima koji su podržali ovaj već tradicionalni događaj.

*Mario Milićević*



LU „Livanjsko polje“ Lištani **PRIHRANA I ZAŠTITA DIVLJAČI**

# Puna hranilišta i solila te mir, to je ono što zimi treba divljači

U našim se lovištima gotovo uz svako hranilište ili pojilište sagradi čeka s koje se divljač i lovi, što se ne može držati prihvatljivom praksom



Srnećoj divljači sol je nužno potrebna

Zimi počinje onaj najvažniji dio lovnih aktivnosti – prihrana divljači i radovi u lovištu koji bi trebali rezultirati uspješnim lovom u nekoj od nadolazećih sezona. Zatvaranjem lova sa psima goničima završava najturbulentniji dio lovne godine, prepun gona i psećeg laveža. Nerijetko to završi dobrim ulovom, ali kao posljedicu ima stalno tjeranje divljači iz jednog dijela lovišta u drugi. Mir u lovištu potreban je kako bi se divljač vratila u one dijelove lovišta u kojima inače obitava i dobila osjećaj sigurnosti, te kako bi na proljeće upravo tu na svijet donijela podmladak.

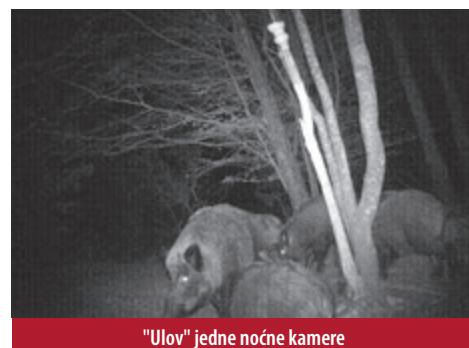
Posebna pozornost zimi se posvećuje prihrani divljači, jer je tada oskudica u prirodnim izvorima hrane i divljači je prijeko potrebna čovjekova pomoć. Istina, zime su u našim krajevima iz godine u godinu sve blaže, snijeg je sve rjeđi i manji, ali to nikako ne znači kako na vrijeme ne treba početi s prihranom divljači. Bitno je da su hranilišta puna i da je na njima mir. Pogre-

šan je običaj, koji se prakticira u našim lovištima, uz svako hranilište pa i solilo graditi čeka. Hranilišta i pojilišta trebaju biti mjesta na kojima će se divljač osjećati sigurno i na kojima se neće loviti. Iznimka su mrciništa, koja se prave kako bi se na njima lovili predatori. No zbog lakšega lova, poglavito onoga komercijalnog, s gostima koji ciljano dolaze loviti određenu divljač, praksa je da se ipak lovi na mjestima gdje

se divljač hrani, što ima svoje loše i dobre strane. Loša strana je ta da je divljač tu ranjiva i umjesto da na miru jede i redovito se vraća, na hranilištima se često puca, pa divljač gubi mir i sigurnost na hranilištu. Dobra strana čeka na hranilištima je ta da uz pomoć današnje tehnologije i različitih kamera točno vidimo kada koja vrsta divljači dolazi na hranu te ima li među njom kapitalnih ili nekih drugih jedinki koje su zanimljive lovcima. Osim toga, ako se na hranilištima ne lovi previše često, divljač tu dolazi u svako doba dana, manje je oprezna i plašljiva te je nakon nekoga vremena mnogo lakši lov točno određene vrste i jedinke divljači. Na hranilištima se, primjerice, danas uspješno love kapitalni veprovi koje inače u pogonskim lovovima ne uspijemo ni istjerati, ni vidjeti. Ako srneća divljač kroz cijelu godinu posjećuje solila, u sezoni lova mnogo je lakše pratiti i odstrijeliti kapitalnog srnjaka do kojeg bi se vrlo teško došlo bez dugotrajnog praćenja. U lovištu LU-a „Livanjsko polje“ već go-

dinama zimi radimo na prihrani divljači i došli smo do toga da u terenu imamo stotine solila i hranilišta koja su aktivna kroz cijelu godinu. Lovište nam je brdsko-planinsko te redovito nastojimo prije većih snjegova doći do svih solila i hranilišta i napuniti ih potrebnim sadržajem. Za srneću divljač, koja je u našem lovištu možda i najbrojnija, jako je bitna sol. Minerali i sol kojih u prirodi nedostaje moraju se nadomjestiti kroz prihranu. Proizvođači danas nude kvalitetne kombinacije soli i minerala koji dolaze u obliku blokova za prihranu divljači. Dugi niz godina pratili smo razvoj rogovlja i zdravstveno stanje divljači u lovištu i primijetili smo da naši srnjaci imaju značajno kvalitetnije rogovlje otkako prakticiramo cjelogodišnje iznošenje soli u lovište. Ako u prirodi izostane urod plodonosnih vrsta (hrast, bukva i sl.), nadomjestimo to pojačanom prihranom kukuruzom. Tone kukuruza koje se iznesu pridonijele su lakšem opstanku divljači u zimskim uvjetima, ali i manjim štetama koje divljač čini na poljoprivrednim površinama.

*Anton Barać*



"Ulov" jedne noćne kamere



# Nakon duže stanke, fenomenalna večer



Mate Buntić, dopredsjednik Saveza

U organizaciji Lovačke udruge „Cincar“ Livno u svadbenom salonu „Panorama“ PTC-a „Pavić“ u Livnu je 5. siječnja 2024. održana još jedna u nizu lovačkih večeri koje su se zaredale. Prepuna dvorana, lijep ambijent, odlična organizacija i predobra atmosfera, to su riječi kojima možemo ukratko opisati ovu lovačku večer u Livnu koja je okupila više od 550 uzvanika iz Livna, B. Grahova, Drvara, Kupresa, Glamoča, Tomislavgrada, Posušja, Gruda, Ljubuškog, Širokog Brijega, Čitluka, Imotskog, Sinja...

Na samom početku nazočne je pozdravio predsjednik LU-a „Cincar“ Livno Slaven Erceg, a u ime Lovačkog saveza Herceg Bosne pozdrave je uputio dopredsjednik Saveza prof. dr. sc. Mate Buntić. Nazočne je pozdravio i načelnik Općine Livno dr. Darko Čondrić. Poseban govor i pozdrav uputio je konzul Republike Hrvatske – Tomislav Vrdoľjak, ujedno i aktivan član LU-a „Cincar“ Livno.

Nakon pozdrava i govora dobitnicima su uručena 22 odličja Lovačkog saveza Herceg Bosne.

Prije same večere nazočne je pozdravio i molitvom blagoslovio kapelan fra Nikola Peičin.

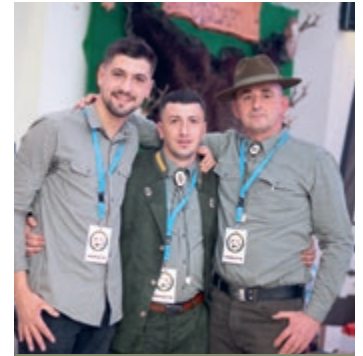
Za odličnu atmosferu pobričnuli su se livanjski glazbenici

Josip Čondrić – Barin, Nikola Konta, Ilija Gelo i Glorija Klišanin – Dada. Voditeljski posao odlično je obavio Mario Konta s Radija Livno.

Nakon večere i programa slijedilo je izvlačenje dobitnika na tomboli, gdje su najsretniji izvukli lovačke puške, nakon čega je program nastavljen u izrazito veselu ozračju.

Organizatori lovačke večeri zahvaljuju svim gostima na uzornom i dostojanstvenom ponašanju, kao i osoblju svadbenog salona „Panorama“. Na poseban način zahvaljuju brojnim sponzorima koji su potpomogli održavanje i ove lovačke večeri, bez kojih jedan ovako lijep događaj ne bi mogao biti ostvaren na razini na kojoj jest.

*Slaven Erceg*



Organizatori večeri



Jedan od dobitnika odličja



Članovi Županijskog vijeća za lovstvo



U iščekivanju tombole...



Zadovoljna ekipa na početku lovačke večeri



Predsjednik društva Slaven Erceg i Ante Zelić, predstavnik tvrtke MM Trade, glavnog sponzora





Livanjska "Panorama" bila je prepuna lovaca i njihovih gostiju



Pozitivna atmosfera i dobar šank



Odlična svirka i pjesma

LD „Jarebinjak“ Rakitno **LOVAČKA VEČER**

## Na tomboli dvadeset četiri lovačke puške

U subotu 10. veljače 2024. godine, LD „Jarebinjak“ iz Rakitna organiziralo je svoju šesnaestu lovačku večer. Na samom početku goste su pozdravili predsjednik društva Željko Miličević i dopredsjednik Lovачkog saveza

Herceg Bosne Mate Buntić. Više od 700 uzvanika, što domaćih, što sa strane, nazočilo je ovom skupu. Najzanimljivija točka programa svakako je bila tombola, s nešto malo manje od 100 dobitaka, među kojima su bile 24 lovačke puške. No-



Neki se nisu ni uspjeli "ugurati" u kadar, koliko ih je...

vopečenim lovcima uručena su uvjerenja o položenom lovačkom ispitu, zaslužnima lovačka odličja, a dvojica lovaca dobila su status počasnog člana društva. Čelništvo LD-a „Jarebi-

njak“ i ovim putem zahvaljuje svim sponzorima i ljudima koji su na bilo koji način pomogli i doprinijeli da se ova večer organizira i održi.

*Josip Vukoja*



Malo komu je jasno kako lovačka večer u "malom" Rakitnu okupi ovoliko uzvanika





# Nezaboravan lovni vikend u Petrinji

**P**rije tri godine Republiku Hrvatsku, posebice grad Petrinju i okolicu pogodio je razoran potres koji je iza sebe ostavio nezamislivo materijalno uništenje. Uz izgubljene ljudske živote, bila je to jedna od najvećih tragedija koja je pogodila hrvatski narod. Kao što smo već pisali u Hoopu!, Lovačko društvo „Uskoplje“ tada je kontaktiralo s Lovačkom udrugom „Fazan“ iz Petrinje te u skladu s mogućnostima pomoglo ovoj udruzi i njezinim članovima. Nakon toga smo u Petrinji bili dva puta, jednom u lovu zahvale za sve donatore nakon potresa i godinu nakon, u lovu kod naših prijatelja. Ove godine pak, točno na treću godišnjicu potresa, članovi LU-a „Fazan“ bili su naši gosti na našoj prvoj lovačkoj večeri, kada smo dobili same pohvale za gostoljubivost, te poziv za još jedan lov u Petrinji. Naravno, nije nam trebalo dva puta reći, u najkraćem roku smo dogovorili ekipu koja ide, odradili sve potrebne

pripreme u smislu dokumentacije, pozivnica, oružja i sl. Nas 11 u Petrinju se zaputilo 19. siječnja, gdje su nam gosti pripremili dva lovna dana na divlju svinju. Također, gosti u Petrinji taj su vikend bili i pobratimljena udruga LU-a „Fazan“, lovci s otoka Hvara. Prvo lovno jutro osvanulo je pod nekoliko centimetara debelim snježnim prekrivačem. Lovni dan počeo je okupljanjem ispred Lovačkog doma u Petrinji. Predsjednik domaćina Ivica Kihalić pozdravio je prisutne lovce i goste, a nakon jasnih uputa glavnog lovnika Marina Mokrovića dugačka kolona vozila s oko 80 lovaca zaputila se u područje Kotar šume, gdje se lovilo prvi dan. Mokar snijeg i gusta šuma otežali su raspored lovaca i odvijanje pogona, tako da se lov završio sa, za ovdašnje uvjete skromnih, osam odstrijeljenih svinja. Od članova LD-a „Uskoplje“, priliku za odstrel imao je samo autor ovih redaka, koji je na dlaku položio lijepa veprića. Nakon



Članovi LD-a "Uskoplje" prije lova u Petrinji

prošlogodišnjeg lova u Petrinji kada jedini nisam imao priliku za odstrel, mogao sam samo zahvaliti sv. Hubertu na „poravnavanju računa u šumama Kotara“. Nakon lova u lovačkom domu u Petrinji organiziran je svečani ručak i druženje. Ovdje pak moramo istaknuti našeg harmonikaša Dražena Jurinu koji je svojim maestralnim izvedbama na harmonici, zajedno s domaćim tamburašima, doveo atmosferu do vrhunca, pa je

fešta i pjesma potrajala do kasno u noć. Predsjednik Ivica digao je sve goste na noge sa svojom omiljenom „Sin sam zlatnih žitnih polja“, a ni Uskopljaci nisu ostali dužni sa stihom koji nas sve veže „Pod Radušom rodila me majka“. Ipak, valjalo je na vrijeme poći na počinak jer nas je ujutro očekivao još jedan lovni dan. Sljedeće jutro lovio se teren Hrastovačke gore, kod domaćih lovaca poznatiji kao Piramida. Nakon rasporeda



Predsjednici LU-a "Hvar", LD-a "Uskoplje" i LU-a "Fazan" pozdravljaju prisutne lovce



Članovi LD-a "Uskoplje" nakon lova s odstrelom





Svi sudionici lova s odstrijeljenom divljači na Hrastovačkoj gori



"Skromna" štreka nakon prvog dana lova u Kotar šumi



Ivica Kihalčić čestita Slavku Lovriću na odstrelu

na štrandove, pogon je ubrzo krenuo te se već u prvim minutama lova osjetilo da će biti dosta uspješniji nego jučerašnji. Pucnji, štek pasa pa ponovno pucnji prolamali su se suncem obasjanim brežuljcima, a kako je lov trajao dolazili su i izvještaji o pucnjima naših članova. Glavni lovnik „Uskoplja“, Marinko Budimir, bio je standardno uspješan, odstrijelivši nazime i trofej-nog vepra, njegov brat Ivan i Slavko Lovrić po vepra u kratkom roku. S druge strane šume prilika za odstrel napretak, ali uspješnost ipak manja. Ove godine šibu za promašaj zaslužili su naši poznati strijelci Bikić i Drago Perić, a promašaj našeg muzikanta Dražena pripisat ćemo umoru od instrumenta od noć prije.

Na kraju, 36 odstrijeljenih svinja u lovu koji je za sve nas jedna velika lovačka i životna lekcija. Posebno važnim smatramo to što su mladi lovci imali priliku vidjeti ozbiljnu organizaciju lova, podjelu uloga i poštovanje svih zakonskih i etičkih normi prije, u tijeku i nakon samog lova. Iskustvo koje se ne može kupiti, nego jednostavno doživjeti. Poslije počasti, pristupilo se guljenju i obradi divljači, a nakon zajedničkog ručka uputili smo se kućama prepuni dojmova. Ovom prilikom zahvaljujemo svim članovima LU-a „Fazan“ iz Petrinje. Ipak, moramo istaknuti naše drage bliske prijatelje, Antišu, Denisa, Vlastu, Tomu, Deju, Ivicu, Žigera, Mladena kuhara i sve druge koji su nam olakšali i boravak

učinili ugodnijim. S našim se prijateljima vidimo uskoro, na obroncima Vranice, uz nove lovačke priče i doživljaje.

*Tomislav Perić*



Tomislav Perić prima grančicu nakon odstrela vepra u Kotar šumi



Izvlačenje ulova



# Dvadeset i jedna godina tradicije



Pozdravni govor predsjednika "Save" Josipa Pejića

U ime Lovačkog saveza Herceg Bosne, nazočne je pozdravio Marinko Džoić, član Upravnog odbora Saveza i predsjednik Županijskog vijeća za lovstvo Županije

Posavske. Nakon što je pročitao ispriku Dragana Guberca, predsjednika Lovačkog saveza Herceg Bosne, koji nije bio u mogućnosti doći na lovačku zabavu u



**O**vogodišnja lovačka zabava u organizaciji LU-a „Sava“ Orašje održana je 27. siječnja u prelijepoj dvorani Svadbenog salona „Oaza“ u Tolisi. Mnštvo lovaca iz Orašja i čitavoga posavskog kraja te gostiju iz Republike Hrvatske, ukupno nešto više od 700 uzvanika, uživalo je u tradicionalno ugodnoj atmosferi i bogatu programu. Nazočnima se, kad je došlo vrijeme za to, prvi obratio Josip Pejić, predsjednik „Save“, zaželjevši svima dobrodošlicu i ugodnu zabavu.



Lovačke su puške, zanimljivo, "prigrtile" i dvije dame



Kolo, kolo, naokolo...





Dobitnici Odličja prvog reda i Odličja drugog reda



Dobitnici Odličja trećeg reda

Orašje, Džoić je lovkinjama, lovcima i njihovim gostima zaželio dobar provod i lijepu zabavu.

Predsjednik Vlade Županije Posavske, Đuro Topić, nakon napomene da je i on lovac, istaknuo je kako ovakva zabava zbližava lovce međusobno i s drugim subjektima u široj zajednici, što je njezina posebna vrijednost.

Voditeljica programa Mira Živković u nastavku je pročitala imena svih sponzora

ove lovačke svečanosti, a bilo ih je zaista mnogo i svi zaslužuju zahvalnost.

Uzvanike i hranu blagoslovio je fra Mario Ivkić, nakon čega se pristupilo večeri i uživanju u bogatu izboru jela i pića.

Do pjesme i svirke, bilo je ostalo još podijeliti zahvalnice i odličja najzaslužnijim lovcima, a kad je i to završilo, na svoje je došao glazbeni sastav „Mara i Josip“, što je bio trenutak koji su mnogi jedva dočekali kako bi zaigrali i zaplesali.

Na tomboli, najvrjedniji dobitci bile su lovačke puške, njih sedam, atraktivne su bile i kuverte s gotovinom od 50, 100, 150 i 200 KM, ukupno njih 46. Ostali dobitci među njih ukupno 116, također su bili vrijedni i svatko je pozorno pratio ne bi li bio sretni dobitnik.

Vrijedne nagrade na tomboli omogućili su sponzori, njih 94, kojima ovom prigodom još jednom zahvaljujemo.

*Blaž Živković*



Lovci "Sava" i "Kune" nakon zajedničkog lova na štetnike

LU „Sava“ Orašje **UGODNA I KORISNA SURADNJA**

## Zajednička akcija na štetnike

**N**astavljena je tradicija druženja lovaca lovačkih udruga „Sava“ Orašje i „Kuna“ Domaljevac. Ove godine domaćin je bila „Sava“, odnosno sekcija Tolisa

koja je 4. veljače organizirala zajedničku akciju na uništavanju štetnika u lovištu u kojoj je sudjelovalo sedamdesetak lovaca iz svih sekcija udruge, među njima je bilo i gostiju iz

Hrvatske. Akcija je provedena na terenu lovne sekcije Tolisa, a vremenske prilike bile su jako povoljne pa su sudionici akcije proveli jedan divan dan u druženju i opuštanju u

prirodi. Po završetku akcije lovci su se okupili kod lovačke kuće u Tolisi, gdje su marljivi domaćini pripremili obilje hrane i pića. Angažirani su i glazbenici te je zabava trajala do kasno navečer. Dogovoreno je da se ovakvi susreti nastave i idućih godina.

*Blaž Živković*



# Sve je bilo na vrhunskoj razini

**N**a tradicionalnoj lovačkoj večeri Lovačke udruge „M. M. Bikan“ iz Vira, održanoj u Svadbenom salonu „Viktorija“ u Posušju, okupilo se više od 400 uzvanika, najviše, naravno, domaćih lovaca, ali i njihovih kolega



Ante Begić, načelnik Općine Posušje

iz susjednih lovačkih udruga te gostiju iz različitih oblasti društvenog i javnog života. Nakon pozdravnog govora predsjednika udruge Ivana Jurišića, koji je zahvalio svim sponzorima ove priredbe, prisutnima se obratio načelnik Općine Posušje Ante Begić, koji je poželio dobrodošlicu svim lovcima i gostima te obećao da će Općina i dalje

pomagati ovakve prigode i susrete.

U daljnjem programu dodijeljena su prigodna priznanja zaslužnim članovima udruge i uvjerenja mladim lovcima koji su položili lovački ispit.

Uzvanici su mogli uživati u ukusnom jelu koje je pripremila osoblje „Viktorije“, ali i u pjesmama i dobroj zabavi uz Ivicu Bagu, koji je i vodio program lovačke večeri.

Uz druženje, večeru i piće, na tomboli je podijeljeno dosta nagrada: 11 lovačkih pušaka, skuter Quado koji je ujedno bio i glavni dobitak, te još mnoštvo ostalih vrijednih dobitaka. Za prodaju listića tombole, osim mladih članova udruge, bile su zadužene šar-



Ugodno druženje uz mezu

mantne djevojke iz Mostara. Organizaciju večeri potpomogli su brojni sponzori, kojima domaćin i na ovaj način srdačno zahvaljuje, a cjelovečernji program svojim je objektivom ovjekovječio Fotostudio „Nada“ iz Posušja.

*Mladen Bešlić*



Posuški zabavljač i voditelj programa Ivica Bago



Djevojke zadužene za prodaju listića tombole



Veselo uz glavni dobitak



Mirko Protrka, dobitnik odličja



Uvjerenje o položenom lovačkom ispitu



Dobitnici glavnih nagrada



LD „Uskoplje“ G. Vakuf-Uskoplje **LOVAČKI ISPIT**

# Početak, a ne kraj učenja



Priprema za lovački ispit

**V**eć pomalo tradicionalno, pripravnici iz LD-a „Vepar“ Prozor-Rama i LD-a „Uskoplje“ ispit polažu 28. prosinca tekuće godine. Dani su to kad se velik broj članova ovih dvaju lovačkih društava vraća u rodne krajeve kako bi s najbližima proveli božićne blagdane, stoga su ti dani lijepa prilika da što veći broj pripravnika pristupi lovačkom ispitu. Tako je bilo i prošle godine, lovački ispit održan je u prostorijama Osnovne škole Uskoplje,

a pristupila su mu 24 pripravnika iz udruge domaćina, 26 pripravnika iz LD-a „Vepar“, te četverica pripravnika iz Doljana. Ove brojke pokazatelji su kako su lovačka društva u ovim sredinama zaista jedan od stupova društvenog života. Sam ispit proveden je na već uobičajeni način, pismenim pa usmenim dijelom, pred poznatim povjerenstvom koje već dugi niz godina provjerava i educira naše pripravnike. Svi su kandidati položili ispit,

što je pokazatelj angažmana samih pripravnika, ali i rada s njima u matičnim udrugama na obveznoj obuci prije samog pristupanja ispitu. Svim novim

lovcima želimo puno uspjeha u daljnjem radu, s porukom da uvjerenje o položenom lovačkom ispitu nije kraj učenja, nego tek početak, odnosno dozvola za ulazak u svijet lovstva koji je beskrajn bazen znanja i informacija kojemu treba pristupiti s poštovanjem.

*Tomislav Perić*



Lovačkom ispitu u Uskoplju pristupila su 54 lovca pripravnika

LD „Tetrijeb“ Kreševo **TRADICIONALNI DOMJENAK**

## Druženje veterana, predstavnika općinske vlasti i donatora

**K**rajem 2023., kao i prošlih godina, Lovačko društvo „Tetrijeb“ Kreševo upriličilo je druženje-domjenak svojih članova veterana s predstavnicima vlasti s općinske razine i donatorima koji redovito i rado potpomažu kreševsko lovačko društvo i njegove planove rada. Mjesto druženja bio je ugostiteljski objekt kod Vlatka Stanića, koji se pobrinuo za ugodnu i veselu zabavu. Tom su prilikom predstavnici „Tetrijeba“, u znak zahvalnosti, nazočnima podijelili simbolične darove – kalendare, olovke i upaljače.

*Nihad Agić*



Uvijek se nađe zajedničkih tema za razgovor



# Zadovoljstvo zbog ranijeg otvaranja sezone

Zahvaljujući porastu njezine populacije, lov na divlju svinju na području Busovače službeno je otpočeo s otvaranjem lova na sitnu divljač, što je bio razlog za zadovoljstvo i povećani interesiranje kod lovaca, a osobito onih koji u svojim boksovima imaju obučene pse za lov divlje svinje. Lov po sekcijama pokazao se vrlo uspješan, odstrijeljeni su neki veprovi trofejne vrijednosti u medalji, a uspjeha u lovu bilo je u svim sekcijama društva.

Djelovanjem kroz LU „Busovača“, LD „Zec“ Busovača i LD „Kačunski zec“ Busovača i ove su godine, 6. siječnja, organizirali zajednički novogodišnji lov na divlju svinju. Za razliku od prethodnih godina kad se u ovome lovu znalo oku-

piti i 400-tinjak lovaca, ove je godine lov bio lokalnog karaktera, dakle za domaće lovce i u njemu je sudjelovalo 200-tinjak lovaca. Lovilo se na lokalitetima Mala Ravan, Mokri Lager i Paljevina pogonom iz tri smjera: Silos, Prosje i Javorovi. Bez obzira na dobro planirane smjerova pogona i postavljanja štandova, loše vrijeme praćeno kišom i vjetrom ovaj je put bilo na strani divljači.

Važno je napomenuti da su stručne osobe za prvi pregled odstrijeljene divljači na licu mjesta obavile svoj zadatak, odstrijeljenu divljač pregledala je i Veterinarska stanica Busovača i nije zabilježen ni jedan slučaj ni trihinele, ni afričke svinjske kuge.

Ako bismo rezimirali ovu lovnu sezonu,



možemo kazati da je završila uspješno, protekla je u dobru ozračju i bez incidenta na zadovoljstvo sviju nas.

*Miroslav Vujica*



U lovu na divlju svinju, uspješne su bile sve sekcije društva





LU „Orlov kuk“ Tomislavgrad LOVAČKA VEČER

# Uspješna i iznimno posjećena lovačka zabava



Obraćanje predsjednika udruge

Lovačka udruga „Orlov kuk“ – Tomislavgrad organizirala je 3. siječnja 2024. još jednu uspješnu i iznimno posjećenu, 7. lovačku večer na kojoj se okupilo oko sedam stotina uzvanika. Sigurno bi ih bilo i više da ih je prostor svadbenoga salona „Lovre“ u Bukovici i fizički mogao sve primiti. Na samome početku večeri sve okupljene pozdravio je predsjednik LU-a „Orlov

kuk“ – Tomislavgrad prof. dr. sc. Mate Buntić, a u ime Lovačkoga saveza Herceg Bosne, nazočnima se obratio dopredsjednik Saveza Stojan Musa. Nazočne goste pozdravio je i predsjednik Vlade Hercegbosanske županije dr. sc. Ivan Vukadin.

Lovačka večer bila je prilika za dodjelu priznanja zaslužnim pojedincima i institucijama koje su doprinijele promociji i radu ove udruge. Tako je Jozi Grgiću – Simiću uručena diploma počasnog člana Lovačke udruge „Orlov kuk“ – Tomislavgrad, a priznanja za osobit doprinos i promociju Udruge uručena su: Općini Tomislavgrad, Vladi HBŽ, Jerki Šariću, Prodexu, Jopi sport TG, Separaciji i betonari „Gabrić“, Iskopima „Jognović“, Eko farmi „Raščani“, Papić d.o.o., Čičko Max d.o.o., Stolariji „Kraljevići“, GM Gratis d.o.o., Stipanu Šteki Đoti, Stipi Vukadinu Vardiću, Anti Radošu Tonći, Iliji Ili Vrljiću, Ivici Lučiću, Nevenku Hercegu, Adamu

Adi Joliću, Ivanu Radošu Peranoviću, Josipu Radošu Božurkoviću, dr. Zvonku Jurišiću, Jozi Vranješiu, Stanislavu Čubeli te Jozi Radošu Jozipoviću. Prisutne je pozdravio i župnik u Seonici fra Sretan Čurčić koji je predmolio prije same večere. I ove godine, kao i nekoliko proteklih, za odlično raspoloženje pobrinuli su se članovi tamburaškoga sastava „Zlatne strune“ iz Širokog Brijega. Čitav program, kao i iznimnu zanimljivu tombolu koju je činilo 90 vrijednih nagrada vodila je novinarka i voditeljica RTV Herceg-Bosne Maja Pašalić. I ove su godine članice HKUD-a „Crvenice“ prodavale kupone za bogatu tombolu. Završetkom nagradne tombole nastavljeno je druženje uz pjesmu i odlično raspoloženje, kakvo je uostalom bilo od samoga početka.

*Tekst: Mate Buntić  
Photo: Ivica Šarac*



Obraćanje Stojana Muse, dopredsjednika Saveza



Obraćanje dr. sc. Ivana Vukadina, predsjednika Vlade HBŽ



Jedan od dobitnika priznanja za osobit doprinos i promociju udruge bio je i Ilija Ili Vrljić



Kao i svaki put dosad, baš sva mjesta u dvorani bila su popunjena



Članice HKUD-a "Crvenice"



# Preljepa lovačka fešta



Ulov "nije nešto", ali to nije ni bitno

Usiječnju prošle godine, kad smo pisali iz lovne sekcije Gorica-Struge-Jasenica-Crnići o organiziranom lovu na fazana pijevca i druženju lovaca i njihovih prijatelja poslije lova na prigodnom ručku, rekli smo

„Ako Bog da i dogodine ovako i u još većem broju“. Rečeno – učinjeno. Lovna družina ove sekcije okupljena oko doktora Andrije Buntića, u nedjelju 7. siječnja dogovorila je ovogodišnji lov fazana. U ranim jutarnjim satima lovci sa svih

strana Hercegovine i Dalmacije „sliili“ su se u Goricu kod Čapljine u mjesni kafić kod Mate Vištice na kavu i dogovor. Mato je po običaju domaćinski dočekao sve lovce. Kafić je u jednom trenutku bio pretijesan zbog velikog

broja lovaca, pa se sjedilo i u dvorištu. Kad se jutro malo „razmaklo“, lovcima su se obratili Željko Musulin, predsjednik sekcije i Jure Musulin, član Izvršnog odbora LD-a „Galeb“ Čapljina, upoznavši ih u nekoliko crtica s lovnim terenima, vrstom divljači koju je dopušteno loviti i sigurnosti u lovu. Kako se skupio velik broj lovaca, dogovoreno je da jedan dio ide u lov na fazana pijevca, a jedan dio u lov na grabežljivce sa psima goničima. Ove godine je lovna sekcija Trebižat pozvala dio gostujućih lovaca na svoje terene u lov na fazana pijevca, gdje su ih pratili član sekcije Vedran Rebac i lovočuvar Mario Sušac. Lov je okončan oko 11 sati i lovci su se lagano uputili na Jasenicu, gdje je bio pripremljen ručak kod lovačke kuće. Kako je vrijeme bilo „škakljivo“, ove godine bio pripremljen šator sa 100 sjedećih mjesta, za koji se pobrinuo Marko Vištica. Gostiju je bilo mnogo, a hrane i pića, hvala Bogu, u izobilju. Toni Šiljeg, Predrag

## Ulovljen trofejni čagalj

Lovni ogranak „Galeba“ Gorica-Struge, koji čine lovci iz naseljenih mjesta Gorica, Struge, Dolac, Jasenica i Crnići, zadnjih nekoliko godina znatno ulaže u proizvodnju i puštanje divljači u lovište, kako u svoje revire tako i u ostale dijelove lovišta „Čapljina“.

Uzgoj fazanske divljači, jarebice poljke i zeca, njihovo kontrolirano puštanje u lovište, kao i stalna prihrana divljih svinja i

jarebice kamenjarke, donijeli su očekivane rezultate, a to pak znači da je stanje s ovom divljači zadovoljavajuće. Međutim, obilje divljači automatski je dovelo do znatno većeg broj grabežljivaca nego što je to uobičajeno. Povećan je broj lisica i čagljeva, nadzorne kamere bilježe i povremenu prisutnost vukova, a po saznanjima s terena uočene su i štete koje prave jazavci i mungosi te ptice grabljivice.

U ovoj sezoni u revirima lovnog ogranka Struge-Gori-

ca odstrijeljeno je šest lisica i tri čaglja, te tri jazavca, pri čemu treba izdvojiti čaglja kojeg je krajem siječnja s visoke čeke u reviru Milanovače odstrijelio upravo autor ovih redaka. Prvi neslužbeni rezultati ocjenjivanja govore da je trofej „uhvatio“ zlato, o čemu će pak konačnu riječ donijeti stručno povjerenstvo.

Za kraj ove uspješne lovne sezone, a u okviru planiranih aktivnosti LD-a „Galeb“ Čapljina, u veljači su organizirana dva lova na grabežljivce, jer



kako smo doznali od lokalnih stočara primijećena je povećana prisutnost čaglja za kojeg još nije ispunjena kvota odstrela.

*Jure Musulin*





Poslije lova, objed pod šatorom na Jasenici

Medjedović i Vito Jakiša pripremili su lovački gulaš, Mario Vukanović je ispekao prase i „lešao“ kozle, Vjeko Bošković napravio je tepsiju

ispod sača, Ante Volarević kuhao je brudet od plemenite ribe, Pero Jurica čorbu od lisaka i pataka, Jelena Buntić paštetu od jarebice, Stjepan

Čuljak bio je zadužen za roštilj, mladi lovci i pripravnici za posluživanje koje je bilo vrhunsko. Treba napomenuti da ove godine nije manjkalo parking-mjesta ispred lovačke kuće, pošto je jesenas izgrađen veliki parking i „kružni tok“ oko stare ilirske gomile nasuprot kuće, popravljen i tamponiran put, zahvaljujući Gradu na čelu s gradonačelnikom. Bilo je na ovome skupu ljudi iz različitih oblasti života: lovaca, prijatelja, ljudi iz javnog i političkog života. Za pravu atmosferu pobrinuo se bend iz Pruda kod Metkovića na čelu s Ivanom Volarevićem. Na kraju što reći, jedno pre-



Mario Vukanović

lijepo druženje, poznanstva, razmjena mišljenja i iskustava, prijateljstvo, okupilo je ove ljude koji su znali guštati cijeli dan. Lovci, kapa do poda i samo nastavite tako.

Ovaj lov kruna je sezone i zaključak još jedne bogate lovno-uzgojne godine, jer svake godine sekcija Gorica-Struge-Jasenica-Crnići uzgoji i ubaci u lovište 200-tinjak komada fazanske divljači, a što se primijeti u terenima cijeloga LD-a „Galeb“ Čapljina, gdje je fazan postao stalnom divljači.

*Jure Musulin*



Kako će bez harmonike i pjesme...



Brudet Ante Volarevića

**LD „Tetrijeb“ Kreševo USPJEŠAN LOVNI DAN**

## Odstrijeljeni vuk i vepar



Predsjednik Josip Miletić i lovnik Davor Trogrlić s lovcima sudionicima lova

Lozna je nedjelja, 28. siječnja 2024. godine. Okupljanje lovaca u ranim jutarnjim satima i obilazak terena na području Mešćeme i Crne rijeke, gdje je i predviđeno loviti. Na zemlji se zadržalo još malo snijega, što je lovce posebno obradovalo. Obišli su teren, locirali tragove vukova i divljih svinja i ponovno se okupili na zbornome mjestu kako bi napravili plan akcije i pogona ove mudre divljači. Sudeći po odstrelu, taj su posao dobro odradili. Paškal Vukoja odstrijelio je vuka, a Leonardo Bakula vepara. Jedan vuk uspio se izvući i domoći se slobode. Lovni dan završio je druženjem u lovačkoj kući na Mešćemi, gdje se za lovački grah pobrinuo predsjednik LD-a „Tetrijeb“ Josip Miletić.

*Nihad Agić*



# Vrijeme je nešto promijeniti u zakonu

Mnogi se lovci, a posebno oni koji uzgajaju goniče, ne slažu sa zakonskom odredbom da se lov sa psima goničima završi najkasnije 5. siječnja. Prerano je to, po njihovu mišljenju, jer su se promijenile okolnosti i prilike u lovištu, prije svega zime su se značajno pomakle „naprijed“ i nema više izrazitih minusa ni u brdsko-planinskim dijelovima lovišta



Bilo je nešto ulova divlje svinje, ali ne koliko se očekivalo

**Z**atvaranjem lova sa psima goničima na divlju svinju, polagano ulazimo u mirniji dio sezone. Ostaje nam mogućnost lova grabežljivaca i veprova s čeke, ali to je ipak manje intenzivan oblik lova. U lovištima se nastoji održati mir kako bi se divljač vratila na svoje loge i postala svjesna da tu može na svijet mirno donijeti svoj pomladak. Budući da su se zime značajno pomakle „naprijed“ i snijeg i minusi više nisu toliko intenzivni ni u brdsko-planinskim lovi-

štima, do kraja siječnja moguće je izvesti i neke radove u lovištu koji se do tada nisu napravili. U ovom razdoblju gledamo što više poraditi na prihrani divljači, a ono važno je ne „zaboraviti“ iznijeti i dovoljne količine soli za srneću divljač, baš kad joj najviše treba za rast rogovlja.

## NE ISPLATI SE

Za sada nam lov s goničima po zakonu završava 5. siječnja. Većina lovaca, a posebno oni koji uzgajaju goniče, ne slažu se s ovim datumom zatvaranja

lova. Jer držati psa cijelu godinu kako bi s njim lovio samo nekoliko vikenda postaje teško i neisplativo. Ne samo što je to malo, nego je postalo nemoguće u tako kratkom roku odgojiti kvalitetna psa koji će goniti samo određenu vrstu divljači, u našem slučaju toliko željenu svinju. Osim toga parenje divljih svinja također se pomaklo i odvija se kasnije nego nekad, tako da prasice nisu brede početkom godine. Veprovi se jako dobro skrivaju i nisu aktivni kao nekada kada je parenje ranije počinjalo, pa se u zimskom lovu s goničima uspije odstrijeliti sve manji broj kvalitetnih veprova. Nadamo se da će doći do izmjene zakona i da će se korigirati ovi datumi otvaranja i zatvaranja lova na pojedine vrste divljači, jer su se okolnosti i prilike značajno promijenile.

## ZABARIKADIRANI VEPAR

Kao i prethodnih godina u LU-u „Livanjsko polje“ Lištani

odmah poslije Nove godine upriličeno je zatvaranje lova sa psima goničima. Budući da je ova sezona po brojnom stanju divlje svinje u našem terenu iznadprosječno loša, lovci se nisu baš počastili ovozimskim lovom. Zbog izostanka uroda plodnosnih vrsta došlo je do migracija divljači za hranom, pa je broj svinja u terenu bio značajno manji nego prethodnih godina. Zatvaranje lova organizirano je u poljskome dijelu našega lovišta u kojemu je ipak bilo nešto svinje zahvaljujući djelomičnom urodu žira hrasta lužnjaka. Lijep dan bez padalina dao je naslutiti da će biti lijep i zanimljiv lov. Nakon rasporeda lovaca na čeke slijedio je ulazak pogoniča i njihovih pasa u teren koji se lovi. Nedugo nakon toga začuo se lavež i štek pasa na sve strane. Upravo psi i njihov gon su ono što daje posebnu čar zimskome lovu. Počelo se pucati na čekama, što je kod svih sudionika lova izazvalo osmijeh i zadovoljstvo. Spretni i sretni strijelci uspješno su položili na dlaku nekoliko divljih svinja i jednoga čaglja koji je kod nas iz dana u dan sve brojniji. Dugo je vođena borba između pasa i jednoga opreznog vepa koji satima nije dao šansu kolegama iz lovačke sekcije Čelebić da se opali hitac na njega i u toj borbi nam je iskidao dva lovačka psa koji su intervencijom veterinara ipak spašeni i poslani na zasluženo bolovanje i odmor. Sa suprotne







Ivan Perić sa svojim, možda i zlatnim veprom

strane polja kolege iz lovačke sekcije Lištani imali su također zanimljiv lov. A naj sretniji kolega uspio je na kraju i zaustaviti ovoga vepra koji nam je zadao tolike muke, a riječ je o lovcu Ivanu Periću koji je ovoga vepra odstrijelio pred preostalim psima na njegovu pokušaju da iz polja pobjegne u teren Dinare. Kolega nam je javio da je riječ o kapitalnom vepu mase oko 150 kilograma, s visokotrofejnim kljovama. Sjekači dotičnog vepra virili su izvan vilice 9,5 centimetara i bili su jako debeli, što upućuje na sigurnu medalju možda i zlatnoga sjaja.

Po završetku lova nastavljeno je druženje u lovačkoj kući uz prepričavanje lovačkih doživljaja iz sada već protekle i kratke sezone lova s goničima. I ovim putem čestitamo svim lovcima koji su bili uspješni u odstrelu, a najviše želimo zahvaliti našim kolegama lovcima koji uzgajaju i u lov dovode svoje goniče bez kojih ovaj lov na divlju svinju ne bi imao ni čari, ni smisla. Jer zahvaljujući dobrim goničima uspijevamo lov završiti sretno i s odstrelom, a uvijek smo najveće kapitalce lovili upravo pred njima. Ovaj vepar je dokaz da je genetika veprova u našem lovištu još uvijek jaka i da se oni i dalje znaju očuvati i uspijevaju sazreti usprkos svoj tehnologiji koju današnji lovci koriste.

*Anton Barać*

## LOVAČKI ISPIT U BOSANSKOM GRAHOVU

# Stari lovci s novim diplomama



Ovaj ispit bio je svojevrsan izazov i za iskusne članove ispitnog povjerenstva

**U** subotu 17. veljače 2024. godine u holu Osnovne škole u Bosanskom Grahovu u prijedopodnevni satima vrvjelo je od „đaka“ dobi od 18 do 82 godine. Sedamdeset tri lovca iz triju lovačkih društava: „Risovac“ Bosansko Grahovo, „Tetrijeb“ Glamoč i „Srndač“ Glamoč, od kojih su većina lovci s višedesetljetnim lovačkim stažem, pristupila su polaganju lovačkog ispita. Naime, zadnjim inspekcijskim nadzorom naloženo je da svi imaoci lovačkog oružja koji nemaju uvjerenje o položenom lovačkom ispitu, sukladno Zakonu o oružju Hercegbosanske županije moraju u zadanom roku dostaviti MUP-u uvjerenje (diplomu) o položenom lovačkom ispitu ili potvrdu da su pokrenuli postupak o pribavljanju toga dokumenta. Budući da je riječ o lovcima s područja s kojega su u zadnjim ratnim događanjima ljudi „premješteni“, većina lovaca nije uspjela sačuvati diplome o položenom lovačkom ispitu, a dokumentacija prijeratnih lovačkih društava iz Bosanskog Grahova i Glamoča također nije sačuvana, tako da je u interesu „spašavanja“ lovačkog oružja i očuvanja lovačkog statusa ne mali broj starih lovaca

pristupio polaganju lovačkog ispita po drugi put u lovačkoj karijeri.

„Ultimatum“ da se uvjerenje dostavi u određenom roku postavljen je nakon redovnog polaganja lovačkog ispita za lovce pripravnike na kraju prethodne kalendarske godine, pa se vodstvo LD-a „Risovac“ Bosansko Grahovo, s ciljem da pomogne članovima koji su se odjedanput našli u problemu, potrudilo pronaći način rješavanja „problema“, u čemu je naišlo na razumijevanje Povjerenstva za polaganje lovačkog ispita Lovачkog saveza Herceg Bosne. Na zadovoljstvo i uz zahvalnost lovaca, povjerenstvo u sastavu: Alojz Dunder, Ivica Lučić, Vlado Soldo i Zoran Lovrić usuglasilo je termin za ispit – subota, 17. veljače. Kandidatima, promatračima i logističarima prvo se obra-

tio predsjednik Lovачkog društva „Risovac“ Miroslav Zelić, a potom tajnik Saveza Ivica Lučić u sebi svojstvenom stilu, instruktivnom besjedom koja kod kandidata istodobno odagnava tremu, obara strah i predra-sude i ulijeva povjerenje. Nakon Lučića prisutnima se obratio predsjednik povjerenstva Alojz Dunder, koji je obrazložio poglavlja koja obuhvaćaju lovački ispit te istaknuo dignitet institucija i osoba koje provode lovački ispit pozivajući kandidate na red i disciplinu tijekom ispitnog procesa.

Nakon toga kandidati su podijeljeni u dvije grupe, svaka grupa u po jednu učionicu, a na svaku grupu po dva člana povjerenstva. Ne bi bilo fer ne spomenuti susretljivost povjerenstva prema starijim kandidatima oko pojašnjenja termina i datuma u nekim pitanjima u testovima.

I što bi rekla ona narodna „Kako sam se nadala dobro sam se udala“, sve je prošlo iznad očekivanja, čemu je najviše doprinijelo dugogodišnje akumulirano znanje i lovačko iskustvo. Na kraju, netko „glat“, a netko nakon usmenog ispita, svi kandidati su položili ispit, pa tako spomenuta tri lovačka društva sada imaju u članstvu stare lovce s novim diplomama.

*Dragomir Lončar*



Po glavama i kosi, bilo je jasno o kakvoj je strukturi "učenika" riječ



LD „Sokol“ Nova Bila **LOVAČKI PSI**

# Sve više biglova u lovištu

Često sam se pitao otkud pojedine pasmine lovačkih pasa u lovištu kojim gospodari LD „Sokol“ Nova Bila i uopće u lovištima diljem BiH. Uglavnom su to posavski goniči, trobojci, balkanci, istarski goniči, bosanski baraci i da ne nabrajam one koji su rijetki kod naših lovaca. Lovci kao lovci, svaki Cigo svoga konja hvali, kako kaže stara izreka.

Prošle godine, međutim, pojavila se jedna nova pasmina lovačkih pasa u našem lovištu. Prvi put, ako se ne varam, našim je lovištem počeo trčkarati bigl, mali lovački pas. Zašto mali? Zato što u prijevodu bigl znači mali.

Kako je bigl došao na naše prostore? Koliko znam, lovac Srećko Strukar prvi je doveo ovu pasminu pasa u naše lovište. Srećo, kako ga zovemo, dobio je bigla na dar od Mladena Đomla Miškovića, svoga kolege lovca iz Livna. Srećo je iskusan i

dobar lovac, dobar kolega i dobar uzgajivač lovačkih pasa. Pravi zaljubljenik u lov i lovstvo. Uvijek je u svom dvorištu imao bar dva lovačka psa. Obično su to bili istrijaneri, kojima je Srećo vjerovao i preporučivao ih svojim kolegama. S velikom je rezervom prihvatio bigla kojega je dobio od svoga kolege iz Livna i doveo ga u svoje dvorište. Nedugo zatim, izvedeći ga u lov, shvatio je da je bigl odličan lovni pas. Kako god je hvalio pse koje je imao do dolaska bigla, tako je počeo hvaliti i ovu malu pasminu pasa. Od uha do uha, hvaleći svoga bigla, neki su se lovci zainteresirali za tu pasminu i ubrzo su stigla još dva u naše lovačko društvo. Preko Sreće, nabavili su ih Miroslav Sučić zvani Mićko i Miroslav Marić, koji su kao i Srećo hvalili svoje nove pse. Nekoliko mjeseci potom došla su još dva, preko Srećinih kolega nabavili su ih Boris Bralić i Eduard Matić.

Sada biglove traže još neki naši lovci i ako se ovaj trend nastavi, očekivati je da će lovci LD-a „Sokol“ Nova Bila do kraja godine imati desetak biglova. A naš će Srećo ostati zapamćen po uvođenju ove pasmine u naša lovišta.

*Boris Bralić*



Srećo sa svojim biglom

LD „Galeb“ Čapljina **ČOPOR OD DESET VUKOVA**

# Nesvakidašnji ulov

Početkom lovne sezone, u listopadu prošle godine, dogodio se nesvakidašnji odstrel u lovištu „Čapljina“, kojim gospodari LD „Galeb“ iz Čapljine. Naime, u reviru Stanojevića, na lokalitetu Kraljev Do, odnosno Proletine kuće, lovac Mujo Šejtanić iznenada se susreo s

čoporom od desetak vukova koji su proganjali njegova lovačkog psa. „Pošao sam na lavez da vidim što su to psi pronašli i podigli. Međutim, nakon stotinjak metara pokraj mene je protrčao jedan pas, a odmah iza njega i drugi, bio je to moj pas, protrčao mi je između nogu. Sekundu-dvije bio sam zbunjen jer nisam nikad vidio takvu reakciju pasa, ali sve mi je bilo jasno samo trenutak kasnije kada se iza jednog grma, dvadesetak metara od mene, pojavio čopor od desetak vukova koji su proganjali pse i išli prema meni. Nisam oklijevao, jer zapravo i nisam imao kad, opalio sam dva puta, prva dva u čoporu su pala, a ostali su se razbježali“, rekao nam je spretni lovac Mujo Šejtanić. Ovom odstrelu nisu se mogli naćuditi ostali članovi njegove lovne



Mujo Šejtanić: "Opalio sam dva puta, dva su pala..."

grupe. „Znali smo da se na ovom području zna pojaviti vuk, međutim, ovako brojčan čopor se nikada nije pojavljivao“, rekao je Salko Turajlić. Po mišljenju lovaca, kao i po tragovima koje su pronalazili, autocesta je presjekla koridore, duž ograde je vidljivo pojačano kretanje

divljači koja uporno traži prijelaz, pa je vjerojatno to zadržalo i ovaj čopor vukova. A da je riječ o pravim kapitalcima najbolje govori to što je odstrijeljeni mužjak bio težak oko 55 kg, a njegova lubanja je ocijenjena s 41 CIC točkom, što bi bilo u srebrnoj medalji.

*Jure Musulin*



Srebrna lubanja vuka



# Pokušaji otvaranja lova



**P**rema odluci Vlade Brčko distrikta i ovlaštenog Odjela za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo u dane 23. i 30. prosinca 2023. organiziran je lov na grabežljivce. Lovni dani u „Jarebici“ prošli su s određenim problemima koji su bili riješeni trenutnim privremenim kompromisima na terenu. Zbor lovaca u oba lovna dana bio je na dvije lokacije: Dom kulture Boće za sekcije Boće, Boderište-Dubravice i Omerbegovača, a Dom kulture Zovik za sekcije Štrepci-katolički Slamovac, Donji Zovik i Gornji Zovik.

Prvog dana izlaska u lovište pojavili su se problemi u lovnom područje 4 koje pokriva lovačka sekcija Boderište-Dubravice gdje su se zatekli lovci iz susjednog lovačkog udruženja, iako se sporne površine nalaze u blizini naselja Boderišta i najvećim su dijelom privatno vlasništvo Boderišтана. Lov u navedenom „preklapajućem terenu“ u K.O. Boderište nije bio koordiniran pa stoga nisu postojali minimalni sigurnosni uvjeti za lov. Razgovorima predstavnika LSUG-a „Jarebica“, predsjednika sekcije Boderište-Dubravice Slavka Blaževića i

lovočuvara, na spornom području postignut je kompromis na način da su se svi lovci povukli iz područja potok Lužnica-Gredice-Brezici-put Priori-Dubravice do zaseoka Iličkovi (Boderište). Nakon povlačenja lovaca, više nije bilo spornih situacija na navedenom terenu, ali ni na drugim područjima organiziranog lova u „zoni održavanja lovno-gospodarske osnove“ LSUG-a „Jarebica“. Drugog dana izlaska u lov postignuti kompromisi su se poštovali te je lov prošao bez ikakvih problema. Iako su lovci iz lovačke sekcije na području K.O. Boderište imali priliku odstrijeliti „kapitalce“, nije bilo lovačke sreće i dobre kobi. Grupu lovaca u području Delina Ravan posjetila je šefica pododjela za šumarstvo i vodoprivredu Ljiljana Zenunović. Grupa lovaca koja je bila raspoređena na području K.O. Štrepci-Gornji Zovik nije imala priliku ni uočiti grabežljivce u lovištu, ali je izostanak odstrela nadomješten lovačkim druženjem. Lovni dan je iskorišten i za kvalitetnu izobrazbu lovnih pripravnika pod budnim okom njihovih mentora. Grupa lovaca iz sekcije Omerbegovača također nije imala „dobar pogled“ te je i lov prošao bez odstrela, što lovce nije spriječilo da se ugodno druže nakon povratka iz lovišta. Iako je lov na grabežljivce bio planiran i u dane vikenda, 13. i 14. siječnja, ipak ga nije bilo jer je



prethodno odluka Vlade Brčko distrikta stavljena izvan snage, uz obrazloženje koje je dao Milenko Ninković, šef Odjeljenja za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu u Vladi Brčko Distrikta: „Kontroliran odstrel predatora i drugih štetočina na području Brčko distrikta Odlukom Vlade obustavljen je do daljnjeg zbog nepoštovanja unaprijed utvrđenog dogovora među lovačkim udruženjima oko odobrenog lova. Desili su se određeni incidenti zbog preklapanja teritorija na kojim se lovi i to je spriječeno blagovremenim reagovanjem naših lovočuvara, kako ne bi došlo do neželjenih sukoba. Najveći zadatak na predsjednicima 12 lovačkih udruženja je da ljude koji su skloni izazivanju incidenata i prijetnji odstrane iz svojih udruženja kako bi Vlada Brčko distrikta opet pokušala omogućiti povremeni lov na ovom području te je cilj Vlade da svi imaju ista prava za lov na unaprijed utvrđenim lovnim područjima, jer su većina lovaca časni i poštenu ljudi koji žele da se bave ovim hobbijem ali da su pojedinci ti koji kvare svu ljepotu ovog hobija.“

*Filip Filipović*





LU „M. M. Bikan“ Vir **ZAVRŠETAK LOVNE SEZONE**

## Uz vatricu i dobru kapljicu

**Z**avršetak lovne sezone 2023./24. u Lovačkoj udruzi „M. M. Bikan“ iz Vira bio je ujedno posljednji lov u sezoni, a organiziran je ponajprije radi druženja i još boljeg upoznavanja i povezivanja svih članova udruge. Pri ovakvim susretima najmanje je bitan ulov, koji je

zbog kiše ionako bio pod velikim upitnikom. Poslije kraćeg, simboličnog lova uslijedila su druženje po grupama u lovačkim kućama i nadstrešnicama. Kako je dan bio izrazito kišovit, sve se događalo unutra, uz laganu vatricu i poneku kapljicu, naravno i uz specijalitete iz kazana i s peke. Povremeni prestanak kiše lovci su koristili za gađanje glinenih golubova i meta iz kratkog oružja. Do nove sezone puške sele u soške, a lovcima slijede proljetni radovi u lovištu i lagana priprema za novu sezonu koja počinje već početkom lipnja, lovom na srnjaka.

*Mladen Bešlić*



Malo gađanja prije kiše



Milan, stari kuhar



Aperitiv prije ručka



Ručak u toplini kuće lovačke grupe Wolf

LU „Livanjsko polje“ Lištani **SEKCIJA LJUBUNČIĆ**

## Gradi se i radi u lovištu



Glavni za fasadu bio je Branko Liović Branija

**U**vijek se, naravno, može i više i bolje, uvijek se u akciju može (i treba) uključiti što više lovaca, ali je i ovako dosta toga napravljeno u sekciji Ljubunčić u proteklom razdoblju. Očišćene su i obnovljene tri lokve i u njih je





LD „Vepar“ Prozor-Rama **LOV NA VEPRA**

# Siječanjski kapitalci

**L**ov na divlju svinju sa psima goničima svakako je jedno od najzabudljivijih lovačkih iskustava zbog same činjenice da je divlja svinja snažna i otporna životinja koja može ugroziti sigurnost čovjeka. Za veprove je karakteristično da žive samotnjačkim životom, a krdu se pridružuju tek za vrijeme parenja. Mlade veprove često nalazimo u

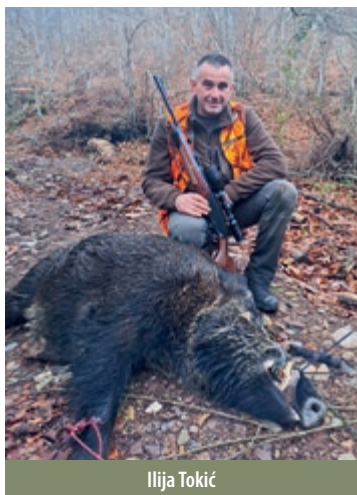
blizini krda, ali nikad kao dio krda. Parenje divljih svinja naziva se bucanje i ono traje od prosinca. Prvo se bucaju starije krmače, zatim mlađe, a ako ne dođe do oplodnje, bucanje se ponavlja za tri tjedna. Veprovi su tada razdraženi i ratoborni, sline i žestoko se međusobno bore. Pobjednik se pari sa svim krmačama koje se tjeraju. Vremenske su se prilike zadnjih go-

dina promijenile, zima kasni, što nam ova godina potvrđuje s iznadprosječnom visokim temperaturama u prosincu. Posljedično, krmače se kasnije tjeraju, pa je početak nove godine vrijeme kad su veprovi najaktivniji i kad prate krda krmača. Upravo tada najveće su šanse za odstrijeliti nekog kapitalca, što je iskoristio Ilija Tokić, član sekcije Lug, i njegov će vepar zasigurno zasjati u jednoj od medalja. Lovačka sreća na početku godine poslužila je i Vladu Barešića, Marija Petrovića i Matu Filipovića.

*Ivica Markešić*



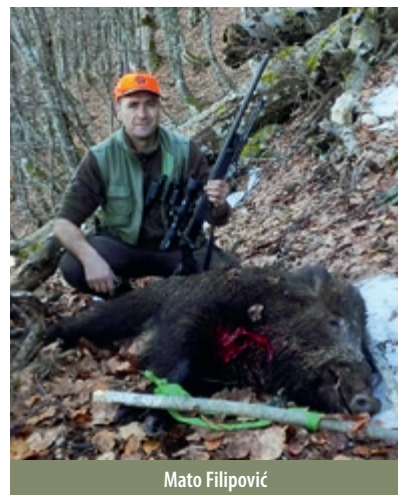
Vlado Barešić (lijevo)



Ilija Tokić



Mario Petrović (desno)



Mato Filipović

ulivena dovoljna količina vode. Postavljene su tri automatske hranilice i za njih su osigurane tri tone kukuruza. Hranilice su stalno aktivne, redovito ih posjećuju divlje svinje, što se osjetilo na broju ove divljači u našem lovištu, posljedično i na većem uspjehu u lovu. Kad je riječ o lovačkoj kući na Kupaču, na njoj je sada fasada sa stiroporom, oko nje trotoar, na unutarnjim je zidovima sep, a svemu tome dodani su i novi kreveti. Sada ta kuća lijepo izgleda i jako je ugodno boraviti u njoj. Sekcija priprema gradnju još jedne zatvorene čeka, a u planu je kopanje još jedne lokve iz koje će voda dobro doći divljači već za ovoljetnih sparina.

*Hrvoje Križan*



Glavni za trotoar bio je Božo Križan Boran



Zoran Kovač Zoka



# TRZAJ PUŠKE I PRILAGODBA NA TRZAJ



Lovci najčešće dobro podnose pucanje univerzalnim kalibrima

Lovac koji pušku drži ukočeno, naglo povlači okidač, grči lice u trenutku pucanja, a često i zatvara oči, zapravo se boji jakog trzaja odnosno zvuka pucnja. Lovcu koji se boji trzaja treba omogućiti postupan prijelaz od zračne puške, malokalibarske puške, pa preko puške risanice manjeg kalibra, sve dok se ne dođe do kalibra koji dotični lovac posjeduje

PIŠE **IVICA DRMIĆ**

**V**ećina lovaca zna, bilo iz vojničke obuke ili tijekom obuke lovnih pripravnika, što se događa u trenutku kada se povuče okidač lovačke puške. Udar na igla udara u kapislu, u kapisli se pali inicijalna smjesa, koja dalje pali barut. Izgaranjem baruta stvaraju se barutni plinovi koji pokreću zrno, odnosno sačmu. U stručnoj literaturi i preporukama za izbor lovačkog oružja mogu se naći vrlo oskudni savjeti mladim i neiskusnim lovcima. Mladi lovci vrlo često kupuju pušku isključivo na temelju zadivljujućih podataka iz balističkih tablica o kinetičkoj energiji, odnosno brzini zrna pri napuštanju cijevi. Kada kupuju lovačku pušku, neki lovci često ne znaju što kupuju. Tome treba dodati i dokazanu umješnost trgovaca, koji imaju dobru priču uz koju su spremni potencijalnom kupcu prodati ono što trenutno imaju, pa lovcima često prodaju previše jak kalibar. Nerijetko puška postaje problem tek pri probi puške, kada lovac osjeti jak udar u rame, što je blaži oblik nelagode. Teži

oblik, također uzrokovan trzajem oružja, je da optički ciljnik ozlijedi arkadu lovca, jer je oko bilo preblizu okulara za toliko jak trzaj.

## FIZIKALNA POJAVA

Posljedica pucanja je trzaj oružja, koji se manifestira kao udarac u rame lovca. Udar je dvojak: prvo se pojavljuje od

”

**Mladi lovci vrlo često kupuju pušku isključivo na temelju zadivljujućih podataka iz balističkih tablica o kinetičkoj energiji, odnosno brzini zrna pri napuštanju cijevi**

”



tlaka barutnih plinova koji potiskuju zrno ili sačmu kroz cijev oružja, a zatim kada zrno ili sačma napuste cijev, pri čemu dolazi do širenja barutnih plinova. Budući da je vrijeme prolaska zrna/sačme kroz cijev vrlo kratko, ova dva udara se stapaju u jedan i prenose se na rame. Ovaj udar može imati bitan utjecaj na preciznost oružja. Početna brzina zrna i/ili maksimalni tlak barutnih plinova ovisi o vrsti, gustoći i masi baruta, obliku, duljini i materijalu zrna, koraku uvijanja žljebova, kalibru i dužini cijevi. Trzaj oružja umnogome utječe na točnost pogađanja. Kod puške sačmarice puca se na manje udaljenosti, a točnost se može dijelom kompenzirati rasipanjem snopa sačme, što se može postići uporabom streljiva s većim rasipanjem ili primjenom oružja sa slabijim čokovima. Kod puške risanice trzaj može dovesti do promašaja, a u najgoroj inačici do ranjavanja divljači.

Fizikalne veličine koje najbolje opisuju veličinu udara su brzina trzanja oružja i energija trzanja oružja. Brzina trzanja oružja može se izračunati na temelju zakona o očuvanju količine gibanja, pri čemu se tri mase kreću odgovarajućim brzinama: puška mase *mp* brzinom trzanja *vp*, zrno mase *mz* početnom brzinom *v0* i barutni plinovi mase *m<sub>bp</sub>* brzinom istjecanja *v<sub>bp</sub>*.

Univerzalni kalibri .308 Win., 8x57 IS i .30-06 Springfield proizvode srednji trzaj, koji podnosi većina lovaca. Kalibri .300 Win. Mag. i 9,3x62 proizvode prihvatljiv trzaj sa zrnima manje mase, manjim barutnim punjenjima i manje agresivnim barutima.

## POSTUPAN PRIJELAZ

No većina lovaca najčešće ne odstupa od lošeg rješenja, što zbog složenih procedura nabave, što zbog nerealne procjene vrijednosti oružja (koju daje trgovac oružjem, ali sada u ulozi kupca rabljenog oružja), pa zadrži pušku risanicu premda

mu ona ne odgovara. Lovci koji najčešće zaziru od pucanja zbog straha od udara u rame, relativno se lako prepoznaju. Lovac koji pušku drži ukočeno, naglo povlači okidač, grči lice u trenutku pucanja, a često i zatvara oči, zapravo se boji jakog trzaja odnosno zvuka pucnja.

Pomoći im mogu stariji lovci. Oni im mogu pokazati pravilan položaj i način držanja oružja u različitim stavovima za gađanje, što udar čini podnošljivijim. Lovcima koji se boje trzaja treba omogućiti postupan prijelaz od zračne puške, malokalibarske puške, pa preko puške risanice manjeg kalibra, sve dok se ne dođe do kalibra koji dotični lovac posjeduje. Na drugi tip oružja i jači kalibar prelazi se tek kada se prevlada strah od pucanja na slabijem kalibru. Dio lovaca se vježbanjem, nakon veće količine ispucanih naboja privikne na jak trzaj i to im više nije problem. Jedno od mogućih rješenja je i korištenje lovačke odjeće s odgovarajućim umetcima koji ublažavaju udar. Drugo rješenje je odabir zrna manje početne brzine, odnosno manje mase ili čak drugog manje „agresivnog“ proizvođača baruta. I ovdje postoje granice, jer se može izabrati zrno koje ispunjava minimalno propisane zakonske uvjete na određenu vrstu divljači. Ako puška i dalje ima energiju trzaja veću od 40 J, koju teško podnose i najuvježbaniji strijelci, tada se najčešće primjenjuju tehnička rješenja.

## TEHNIČKA RJEŠENJA

Tehnička rješenja podrazumijevaju ugradnju određenih dodataka na oružje, premda se većina njih smatra sastavnim dijelom lovačkog oružja. Najjednostavniji način sastoji se od povećanja mase oružja. Masa oružja povećava se npr. postavljanjem remena za nošenje, ugradnjom nosača i optičkog ciljnika, a u određenim se slučajevima buši kundak i u nj se ubacuje olovo. Ako puška i nakon povećanja mase i dalje previše trza, sljedeći je korak



Tvorničko streljivo sa smanjenim trzajem

ugradnja gumenog amortizera. Kvalitetan gumeni amortizer obvezno se ugrađuje na puške većeg kalibra. Gumeni amortizer prigušuje energiju kratkotrajnog udara u rame deformiranjem gumenih blokova ili traka, koji se prestankom pucnja vraćaju u početno stanje. Ako je gumeni amortizer pravilno odabran prema kalibru i ako je renomiranog proizvođača, može znatno smanjiti trzanje oružja.

Iduća razina je ugradnja plinske kočnice, koja se ugrađuje na ustima cijevi, no prije toga treba provjeriti ima li smetnji za to u Zakonu o oružju. Ideja plinske kočnice je odvođenje dijela barutnih plinova iz cijevi bočno i/ili unatrag, čime se smanjuje sila koja se prenosi na rame lovca. Ugradnjom plinske kočnice znatno se povećava prasak pri pucanju, koji negativno djeluje na lovca, ali još više na osobe u eventualnoj pratnji lovca, zbog čega su u nekim zemljama čak i zabranjene. Ovaj odskok također se smanjuje samom ugradnjom plinske kočnice zbog pomicanja težišta puške prema naprijed, što je stabilizirajuće pri pucanju. Velik broj proizvođača pušaka risanica zna za problem trzanja oružja, a njihov je odgovor izrada vanjskog navoja na ustima cijevi lovačkih karabina. Sama plinska kočnica smatra se dodatnom opremom oružja koja se može ugraditi naknadno. Moguće rješenje je i izrada novog kundaka po mjeri lovca, ali s manjim nagibom kundaka. Ako ništa od navedenog ne pomogne i kod lovca i dalje ostaje strah od pucnja, preostaje rješenje preći na lakši kalibar, koji će probati prije kupnje. Pojedini tipovi puške risanice konstrukcijom, odnosno načinom rada smanjuju povratni udar u rame lovca. Poluautomatski lovački karabini koji rade na principu pozajmice barutnih plinova imaju manji udar u rame, jer se dio tlaka barutnih plinova koristi za vraćanje zatvarača u stražnji položaj i izbacivanje čahure.



Mali kut nagiba kundaka na puški risanici znatno ublažava trzaj



## LOV NE TREBA BITI NELAGODA...

Manji broj znalaca radije će se odlučiti za kalibar koji daje nešto manju energiju, ali i znatno manji udar u rame lovca. Manji udar u rame uglavnom jamči precizniji pogodak, koji se pokazao ključnim za zaustavljanje divljači u odnosu na sve ostale čimbenike (uključujući i kinetičku energiju te početnu brzinu zrna). Puška risanica kalibra .30-06 Springfield morala bi biti krajnja granica za izbor lovca početnika. Za sve ostale veće kalibre preporučuje se ugradnja minimalno kvalitetnog gumenog amortizera, a za najjače kalibre i plinske kočnice, koji znatno umanjuju trzanje oružja i pucanje čine ugodnijim. U svakom drugom slučaju lov bi postao nelagoda, a trzanje oružja (posebice za slučaj pucanja više hitaca),

”

**Puška risanica kalibra .30-06 Springfield morala bi biti krajnja granica za izbor lovca početnika. Za sve ostale veće kalibre preporučuje se ugradnja minimalno kvalitetnog gumenog amortizera, a za najjače kalibre i plinske kočnice, koji znatno umanjuju trzanje oružja i pucanje čine ugodnijim**

”

odnosno udarac u rame demotivirajući čimbenik koji bi odvrćao lovca od lova. Puca li lovac rjeđe, može podnijeti veće vrijednosti. Međutim, kod češćih pucanja to svakako treba uzeti u obzir (pucanje poluautomatskim karabinom na divlje svinje u lovu pogonom ili prigo- nom), jer su učinci povratnog udara kumulativni. Što je veća brzina i energija trzanja lovac treba očekivati razmjerno jači udar u rame.

## BASCHIERI & PELLAGRI Dual Shock

# METAK NAPUNJEN KUGLICAMA DVIJU RAZLIČITIH VELIČINA

Na IWA sajmu u Nürnbergu, vodećem svjetskom sajmu lovačkog i sportskog oružja, malo je bilo noviteta koje svjetski oružarski trendseteri već odavno nisu iskusili i u praksi isprobali. Od svega ponuđenog, lovačku je znatiželju sa svojim novim Dual Shock metkom najviše zagolicao talijanski proizvođač streljiva Baschieri & Pellagri

PIŠE MLADEN BEŠLIĆ

Talijanski proizvođač sportskog i lovačkog streljiva Baschieri & Pellagri izašao je prije nekoliko godina na svjetsko tržište sa svojim najnovijim dostignućem iz područja sačmenog streljiva. Ovaj proizvod namijenjen je lovu različitih vrsta sitne divljači, a osobito ptica na vodenim lovnim terenima. Na samom početku, kad je počela konstrukcija ovog metka, proizvođač se vodio idejom zaštite čovjekova okoliša, a posebno kod lova u močvarnim područjima, to jest lova uz tekuće i otvorene vode.



Baschieri & Pellagri Dual Shock izrađen je separatnim sačmenim punjenjem kuglicama dviju različitih veličina i veoma je visokog energetskog učinka kod obaranja divljači na srednjim odnosno nešto većim udaljenostima od uobičajenih za standardne puške sačmarice.



Namijenjen je, kako smo rekli, isključivo za lov močvarica, to jest za lov koji se odvija uz vodene površine, jer je punjen neolovnom sačmom, dakle materijalom koji ne kontaminira čovjekov okoliš i vodene površine. Ovaj metak sastavljen je iz dviju sačmenih komponenti različitih promjera koje u kalibru 12/70 teže 36 grama: od bakrene sačme broj 3 (riječ je o talijanskim oznakama za sačmeni metak), gdje je promjer kuglica 3,25 mm i od čelično-pocinčane sačme broj 5, gdje je promjer kuglica 2,9 mm.

Dual Shock posebno je dizajniran kako bi odgovarao fizičkim i balističkim svojstvima hica vrhunske kvalitete.

Gustoća peleta (sačme) od 9 g/cm<sup>3</sup> omogućuje manje deformacije i dublje prodiranje pri udaru u metu. Dvostruki sloj kuglica različitih



veličina posebno je dizajniran za stvaranje snažnih, gušćih uzoraka pucanja na velikim udaljenostima za lov na ptice močvarice.

### EKOLOŠKO STRELJIVO

Spomenut ćemo četiri modela ovih metaka koji imaju miješano punjenje sačme, a koji su ponajprije konstruirani za lov ptica različitih veličina i koji su po svom nastanku zamišljeni kao eko-streljivo, dakle streljivo koje ne zagađuje čovjekov okoliš.

#### B&P Dual Shock 32 g u kalibru 12/70 mm.

Posebno se preporučuje za lov na male patke. Kombinacija sačmi 6 + 4 (2,7 mm i 3,0 mm) optimalna je alternativa olovnoj sačmi br. 6 i ima brzinu od 440 m/s. Preporučuje se za puške sačmarice koje su ispitane i imaju žig s odobrenjem za pucanje čelične sačme.

#### B&P Dual Shock 34 g u kalibru 12/70 mm.

Posebno se preporučuje za lov na velike patke. Kombinacija sačmi 5 + 3 (2,9 mm i 3,25 mm) optimalna je alternativa olovnoj sačmi br. 5 i ima brzinu od 420 m/s. Preporučuje se za puške sačmarice koje imaju odobrenje za pucanje čelične sačme.

#### B&P Dual Shock Magnum 36 g u kalibru 12/76 mm.

Posebno se preporučuje za lov na velike patke. Kombinacija sačme 5 + 3 (2,9 mm i 3,25 mm) optimalna je alternativa olovnoj sačmi br. 5 i ima brzinu od 440 m/s. Preporučuje se za puške sačmarice koje imaju odobrenje za pucanje čelične sačme.

**B&P Mygra Anatra Magnum 34 g u kalibrima 12/76 mm i 12/79 mm.** Namijenjena je isključivo za pucanje iz sačmarica predviđenih za magnum punjenja, a posebno je pogodna za lov na vodene ptice gdje je zabranjeno koristiti olovo. Kombinacija sačme 4 + 3 (3,0 mm i 3,25 mm) optimalna je alternativa olovnoj sačmi br. 4 i ima brzinu od 440 m/s. Kombinacija dvaju slojeva bakrene sačme i pocinčane čelične sačme omogućuje više energije i prodor čak i na srednjim i velikim udaljenostima. Također se preporučuje za korištenje u sačmaricama koje su odobrene za čeličnu sačmu.



Talijanski lovci koriste Dual Shock streljivo već nekoliko godina i iskustva su različita od lovca do lovca. Kod nas je ono gotovo nepoznato i neprovjereno. Ako postigne potrebnu razinu kvalitete i učinkovitosti, možda će u dogledno vrijeme i u nas biti prihvaćeno. Naravno i ako mu cijena, koja je sad viša od jednog eura, bude prihvatljiva, a to je oko pola eura, koliko se inače plaća za jedan komad sitnog sačmenog streljiva.



Kao zaključak možemo reći da su trendovi u razvoju komercijalnog i specijaliziranog streljiva sve približniji eksperimentalnim projektima koji jako teško osvajaju simpatije istinskih lovaca, posebno onih kojima je tradicijski lov i već provjereno streljivo zakon i svetinja od kojih teško ili nikako ne odstupaju. Hoće li ovo streljivo prihvatiti naši lovci, vidjet ćemo. U konačnici, njegova se učinkovitost treba potvrditi u praksi.





# Aujeszkyjeva bolest

PIŠE TOMISLAV PERIĆ

Svako meso koje vlasnici pasa daju svojim ljubimcima, pa i od naizgled zdravih svinja, obvezno treba prokuhati, a posebno treba prestati „mrsiti“ pse tijelom ili unutarnjim organima odstrijeljene divljači, što i dandanas čine pojedini lovci

**K**rajem prošle godine, u jeku pogonskog lova na divlje svinje, dobio sam nekoliko poziva od kolega lovaca koji su mi prosljedili nekoliko uznemirujućih videa s društvenih mreža s oboljelim psima na kojima je bila uočljiva dramatična klinička slika nepoznate etiologije. Psi su imali izražene neurološke simptome, kao što su češanje, neuravnoteženost, odsustvo svijesti i sl. Veterinarski institut dr. Vaso Butozan iz Banje Luke potvrdio je, najmanje na jednom psu s Pala, infekciju herpesvirusom, uzročnikom Aujeszkyjeve bolesti. Slične dijagnoze potvrđivane su i prethodnih godina.

U ovom članku kratko ćemo se osvrnuti na ovo teško, srećom rijetko oboljenje, specifično za svinje, ali oboljeti mogu i druge vrste sisavaca, pa čak i hladnokrvnih životinja. Za sve prijамčljive životinje bolest je gotovo 100 % smrtonosna, osim za svinje i konje. Kao što sam spomenuo, svinje su glavni rezervoari i prenositelji ove bolesti. Što se tiče svinja,

bolest se prenosi peroralno, respiratornim putem, ali i transplacentarno. Ono što je posebna opasnost, kod svinja bolest može proći u asimptomatskom obliku, tako što inficirana životinja ne pokazuje nikakve simptome oboljenja, ali i takva može prenositi uzročnika. Inkubacija traje od dva do deset dana. Specifičnost ove bolesti kod svinja je da umnogome ovisi o starosti oboljele životinje. Kod prasadi do dva tjedna, smrtnost je 100 %. Što je životinja starija, klinička slika je blaža, a u odraslih svinja najčešće pogađa reproduktivni sustav, dakle, dolazi do abortusa, rađanja avitalnih prasadi i steriliteta odraslih nerasta. Životinje koje prebole ovo oboljenje ostaju doživotno latentno inficirane životinje.

## SMRT ZA 48 SATI

Psi, kao i drugi mesojedi, najčešće obolijevaju konzumirajući termički neobrađeno svinjsko meso i iznutrice. Oboljeti mogu od lešina i domaćih

i divljih svinja, pogotovo nakon odstrela kada neki naši lovci, posve neopravdano, „mrse“ pse tijelom ili unutarnjim organima odstrijeljene divljači. Nije poznat prijenos bolesti sa psa na psa ili sa psa na čovjeka, ali se ipak preporučuje izolacija jedinke sa sumnjom na ovo oboljenje. Razvoj bolesti iznimno je kratak, pa tako od pojave prvih simptoma do smrti životinje dolazi za maksimalno 48 sati. Na početku bolesti javlja se oteklina i crvenilo, kao i pojačano slinjenje koje zbog nemogućnosti gutanja podsjeća na pjenu i bjesnoću, tako da se ova bolest naziva i pseudorabies odnosno „lažna bjesnoća“. Također, kod životinja ćemo uočiti otežano disanje, povraćanje, povišenu temperaturu, češanje. Kako bolest napreduje, virus sve više pogađa središnji živčani sustav pa se životinja teže kreće, dolazi do grčenja mišića, nekontroliranog pomicanja udova, agresije (ne prema ljudima), češanja do krvi, gubljenja svijesti i na kraju do kome te smrti. Mačke infekciju ovim virusom

podnose još teže, pa mogu uginuti i prije pojave bilo kakvih simptoma.

Kod pojave simptoma, za dijagnostiku je jako bitna anamneza, kada vlasnik veterinaru treba reći točne podatke o hranidbi životinje, ili u slučaju lovačkog psa napomenuti kontakt s divljim svinjama. Diferencijalno dijagnostički u obzir može doći bjesnoća, koja se isključuje kod uredno cijepjenih pasa. Sama dijagnoza postavlja se u laboratoriju. Terapija pasa uglavnom je suportivna, na početku bolesti se kroz infuziju daju analgetici, antipiretici i sedativi. Ako bolest napreduje, treba razmisliti o humanoju eutanaziji jer izlječenje nije moguće. Osim redovne vakcinacije, ako se na nekom prostoru otkrije Aujeszkyjeva bolest, zaraženi objekt ili farma se zatvaraju i provode se mjere dezinfekcije i deratizacije ugroženih objekata i objekata u njihovoj neposrednoj blizini. S obzirom na to da odrasle svinje rijetko pokazuju bilo kakve simptome bolesti – eventualno blaže respiratorne poteškoće, saznajemo da je svinja bolesna od ovog virusa tek kada pas ili mačka u kontaktu s njom obole i uginu. Apeliramo na vlasnike ljubimaca da svako meso koje daju svojim ljubimcima, pa i od naizgled zdravih svinja, obvezno prokuhaju, jer se virus inaktivira već na 37 °C. Samo na taj način bit ćete sigurni da vaša životinja neće oboljeti.



Pseudorabies



Posljedice češanja kod pasa



**RASPORED KINOLOŠKIH  
MANIFESTACIJA  
KINOLOŠKOG SAVEZA  
HERCEG-BOSNE ZA 2024.**



13. i 14. 1. 2024. BH/VT – IGP, Čapljina  
 20. 1. 2024. IPO - ptičari (fazan ili šljuka), Čapljina  
 27. 1. 2024. IPO-zec, Čapljina  
 8. 3. 2024. UO i SKUPŠTINA KSHB  
 9. 3. 2024. IPO-zec, Široki Brijeg  
 10. 3. 2024. IPO-zec, Prijatelji, Čitluk  
 10. 3. 2024. Revija svih pasmina pasa, Široki Brijeg – 13 h  
 17. 3. 2024. CACT-zec, Prijatelji, Čitluk  
 17. 3. 2024. IPO-ptičari, Ljubuški  
 25. 3. 2024. CAC i CACIB, Neum  
 26. 3. 2024. CAC i CACIB, Neum  
 1. 4. 2024. CACT D.S. i IPO D.S., Široki Brijeg  
 20. 4. 2024. Smotra i IPO-ptičari, Domaljevac  
 20. 4. 2024. CACT-zec, Široki Brijeg  
 21. 4. 2024. Smotra i IPO-terijeri / umjetni rov, Domaljevac  
 28. 4. 2024. Smotra i IPO D.S., Cincar, Livno  
 4. 5. 2024. Specijalna izložba tornjaka, Tomislavgrad  
 4. 5. 2024. BH/VT – IGP, Čapljina  
 5. 5. 2024. CACT D.S., Prijatelji, Čitluk  
 7. 5. 2024. CACIB, Međugorje  
 7. 5. 2024. Specijalna izložba europskih špiceva (sek 4.), Međugorje: Keeshond (Wolfsputz), Giant spitz, Medium size Spitz, Miniature Spitz, Pomeranian, Volpino Italiano  
 8. 5. 2024. CAC i CACIB, Međugorje  
 9. 5. 2024. CAC i CACIB, Međugorje  
 12. 5. 2024. CACT D.S., Cincar, Livno  
 25. 5. 2024. CAC i CACIB, Vitez  
 26. 5. 2024. CAC i CACIB, Vitez  
 7. 6. 2024. Wesen test, Grude  
 8. 6. 2024. Kerung  
 9. 6. 2024. Specijalna izložba njemačkih ovčara  
 8. 6. 2024. CAC i CACIB, Livno  
 9. 6. 2024. CAC i CACIB, Livno  
 9. 6. 2024. Specijalna izložba istarskih kratkodlakih i oštrodlakih goniča, Livno  
 30. 7. 2024. CAC i CACIB, Široki Brijeg (Blidinje)  
 31. 7. 2024. CAC i CACIB, Široki Brijeg (Blidinje)  
 11. 8. 2024. Smotra i IPO-ptičari, Cincar, Livno  
 24. 8. 2024. CAC i CACIB, Posušje  
 24. 8. 2024. Specijalna izložba šnaucera, Posušje  
 25. 8. 2024. CAC i CACIB, Posušje  
 8. 9. 2024. Smotra i IPO-zec, Cincar, Livno  
 11. 9. 2024. Specijalna izložba srednjoazijskih ovčara, kavkaskih ovčara i šarplaninaca  
 11. 9. 2024. CAC i CACIB, Domaljevac  
 12. 9. 2024. CAC i CACIB, Domaljevac  
 14. i 15. 9. 2024. BH/VT – IGP, Čapljina  
 22. 9. 2024. CACT-zec, Cincar, Livno  
 22. 9. 2024. CAC-zec, Prijatelji, Čitluk  
 27. 9. 2024. Smotra i IPO-ptičari, Odžak  
 27. i 28. 9. 2024. EUROPSKI KUP za goniče na zeca  
 29. 9. 2024. IPO-ptičari, Ljubuški  
 5. 10. 2024. Utakmica "C" + voda ptičari, Domaljevac  
 5. 10. 2024. IPO-ptičari (fazan / prepelica,) Čapljina  
 2. 11. 2024. Lovno-kinološki kup Sv. Huberta, Odžak  
 8. i 9. 11. 2024. KINOLOŠKI ISPITI KSHB  
 26. 11. 2024. Specijalna izložba tornjaka, Grude  
 26. 11. 2024. CAC i CACIB, Grude  
 27. 11. 2024. CAC i CACIB, Grude

\* Žepče / Mostar - za ove manifestacije još uvijek nije određen datum održavanja

Datum	Vrsta manifestacije	Organizator	Mjesto održavanja
6. 4. 2024.	Smotra	LD "Jelen" Cazin	Slatina
6. 4. 2024.	Smotra	LO "Bihać"	Bihać
6. 4. 2024.	Smotra	LD "Srndać" Novi Travnik	Lovište Bara
7. 4. 2024.	IUO	LO "Bihać"	Bihać
7. 4. 2024.	IUO	LD "Srndać" Novi Travnik	Lovište Bara
7. 4. 2024.	IUO	LD "Biserna" Goražde	Beri, Goražde
7. 4. 2024.	IUO	LD "Jelen" Cazin	D. Koprivnica
20. 4. 2024.	Smotra	JLO "Lovac" Mostar	Sjeverni logor
20. 4. 2024.	Specijalka baraka	LD "Kruščica" Vitez/LKSuFBIH	Vitez-Lovački dom
27. 4. 2024.	Utakmica na DS	LD "Kruščica" Vitez/LKSuFBIH	Novi Travnik
11. 5. 2024.	Smotra	LD "Srndać V. Kladaša"	Lovački dom-Polje
11. 5. 2024.	Smotra	LD "Zmajevac" Zenica	Zenica
11. 5. 2024.	Smotra	LD "Sarajevo"	Sarajevo
12. 5. 2024.	IUO	LD "Sarajevo"	Sarajevo
12. 5. 2024.	Smotra	LD "Bjelašnica" Hadžići	Hadžići
12. 5. 2024.	IUO	LD "Zmajevac" Zenica	Kakanj
12. 5. 2024.	Smotra	ULO "Lane" Vogošća	Lovački dom
12. 5. 2024.	IUO	ULO "Lane" Vogošća	Gornja njiva
18. 5. 2024.	Smotra	LD "Srndać" Kakanj	Kakanj
19. 5. 2024.	Smotra	LD "Klek" Zavidovići	Zavidovići-Davulja
19. 5. 2024.	IUO	LD "Bjelašnica" Hadžići	Hadžići
19. 5. 2024.	IUO	LD "Srndać" Kakanj	Kakanj
25. 5. 2024.	Smotra	LD "Soko" Maglaj	Maglaj
26. 5. 2024.	Smotra	LD "Semešnica" Donji Vakuf	Donji Vakuf
26. 5. 2024.	IUO	LD "Klek" Zavidovići	Tešanj
26. 5. 2024.	Smotra	LD "Orlovik" Žepče	Žepče
9/2024.	CACT Igman	LKSuFBIH/SLOuBiH	Veliko Polje, Igman
1. 9. 2024.	Smotra	LD "Tetrijeb Gunjani" Kreševo	Kreševo
1. 9. 2024.	IUO	LD "Tetrijeb Gunjani" Kreševo	Kreševo
1. 9. 2024.	IUO	LD "Srndać V. Kladaša"	Velika Kladaša
7. 9. 2024.	Smotra	LD "Zvijezda" Vareš	Poligon, Vareš
7. 9. 2024.	IUO	LD "Zvijezda" Vareš	Poligon, Vareš
7. 9. 2024.	Smotra	LD "Srna-Grmeč" Ključ	Ključ
7. 9. 2024.	Smotra	LD "Lovac" Bužim	Bužim
8. 9. 2024.	IUO	LD "Srna-Grmeč" Ključ	Ključ
8. 9. 2024.	IUO	LD "Lovac" Bužim	Bužim
14. 9. 2024.	Smotra	LD "Sana" Sanski Most	Sanski Most, prihvatilište
14. 9. 2024.	Smotra	LD "Breza"	Breza
14. 9. 2024.	Smotra	LD "Srndać" Jajce	Jajce
14. 9. 2024.	Smotra	LD "Tetrijeb" Olovo	Olovo
14. 9. 2024.	IUO	LD "Tetrijeb" Olovo	Olovo
14. 9. 2024.	IUO KT	LD "Tetrijeb" Olovo	Olovo
15. 9. 2024.	Smotra	LD "Kiseljak" Tešanj	Tešanj
15. 9. 2024.	IUO	LD "Srndać" Jajce	Jajce
15. 9. 2024.	IUO	LD "Sana" Sanski Most	Sanski Most, prihvatilište
15. 9. 2024.	Smotra	LD "Koprivnica" Bugojno	Donji Boganovci
15. 9. 2024.	IUO	LD "Koprivnica" Bugojno	Donji Boganovci
15. 9. 2024.	Smotra	LD "Zec" Ilijaš	Ilijaš
15. 9. 2024.	Smotra	LD "Zahor-Bilalovac" Kiseljak	Kiseljak
15. 9. 2024.	IUO	LD "Zahor-Bilalovac" Kiseljak	Kiseljak
21. 9. 2024.	IUO	LD "Kruščica" Vitez	Vitez
21. 9. 2024.	Utakmica na DS	LD "Biserna" Goražde	Goražde
21. 9. 2024.	Smotra	LD "Grmeč" Bosanska Krupa	Bosanska Krupa
21. 9. 2024.	Smotra	LD "Srednje" Srednje	Kakanj
21. 9. 2024.	Smotra	LD "Igman" Iliđa	Kijevo
21. 9. 2024.	IUO	LD "Igman" Iliđa	Kijevo
22. 9. 2024.	IUO	LD "Kiseljak" Tešanj	Tešanj
22. 9. 2024.	IUO	LD "Zec" Ilijaš	Ilijaš
22. 9. 2024.	IUO	LD "Srednje" Srednje	Kakanj
28. 9. 2024.	Smotra	JLO "Lovac" Mostar	Vatrogasni dom Mostar
28. 9. 2024.	IUO KT	LD "Srednje" Srednje	Lovački dom Nišići
28. 9. 2024.	Smotra	LD "Trnovo" Trnovo	Kijevo
28. 9. 2024.	IUO	LD "Trnovo" Trnovo	Kijevo
28. 9. 2024.	IUO KT	LD "Trnovo" Trnovo	Kijevo
28. 9. 2024.	IUO KT	LD "Kiseljak" Tešanj	Tešanj
29. 9. 2024.	Smotra	LD "Divokoza" Fojnica	Fojnica, stadion
29. 9. 2024.	CACT, Tešanj	LD "Kiseljak" Tešanj/LKSuFBIH	Tešanj
29. 9. 2024.	IUO	LD "Semešnica" Donji Vakuf	Bugojno
9/2024.	CACT, 100 godina LD-a Sarajevo	LD Sarajevo	Otoka



# Značajan korak ka boljem i jasnijem statusu širokobrijeških ribolovaca

Nakon što je 24. studenoga 2023. DŠR „Borak“ potpisalo ugovor o ustupanju ribolovnog prava s Ministarstvom gospodarstva ŽZH, članovi društva stekli su pravo na desetogodišnje bavljenje športsko-rekreacijskim ribolovom u ribolovnoj zoni Široki Brijeg



Sunčanica



Prikanac







Potočna pastrva



Nikola Franjo Zovko osigurao je mjesto na Svjetskom prvenstvu 2024. godine

**D**ruštvo športskih ribolovaca „Borak“ iz Širokog Brijega obnovilo je svoju registraciju poslije Domovinskog rata i sve ovo vrijeme aktivno djeluje na cijelom vodotoku rijeke Lištice i Mostarskog blata. Kako bi moglo što kvalitetnije i učinkovitije izvršavati svoje zadaće, početkom 2023. društvo se ustrojava u dvije sekcije: sekciju Blato i sekciju Gornji tok. Tijela društva su: predsjednik, tajnik, potpredsjednik, izvršni odbor, skupština i ribočuvarska služba. Osobe koje su ovlaštene za predstavljanje društva su predsjednik Davor Naletilić i tajnik Tomislav Crnjac. Društvo 24. studenoga 2023. potpisuje ugovor o ustupanju ribolovnog prava s Ministarstvom gospodarstva Županije Zapadnohercegovačke te dobiva ribolovno pravo za obavljanje športsko-rekreacijskog ribolova u ribolovnoj zoni Široki Brijeg na razdoblje od 10 godina. U idućoj godini društvo je obvezno izraditi svoju ribogospodarsku osnovu.

DŠR „Borak“ gospodari sljedećim vodama:

- rijeka Lištica, dužina 24 km, površina 240 ha
- potok Žvatić, dužina 1,1 km, površina 0,6 ha



Hercegovački vijun

- potok Crnašnica, dužina 5,9 km, površina 24 ha
- jezero Gnjišće, površina oko 1,2 ha.

Okvirna procjena površina kod srednjeg vodostaja za sve navedene ribolovne vode je oko 266 hektara. U društvu je trenutno oko 200 članova i podijeljeni su u sljedeće kategorije:

- Mladi: do navršениh 14 godina starosti
- Juniori/juniorke: od 15 do 18 godina starosti
- Seniori/seniorke: od 19 do 65 godina starosti
- Veterani/veteranke: napunjenih 65 godina starosti i više.

Osnovna djelatnost društva je očuvanje matičnog ribljeg fonda i endemičnih vrsta, redovito poribljavanje, kao i jačanje ekološke svijesti svojih članova.

### DIVIJE POSEBNE VRSTE

U ribolovnoj zoni Široki Brijeg obitavaju sljedeće vrste: potočna pastrva, kalifornijska pastrva, zlatovčica, prikanac, hercegovački vijun, šaran, oštrulj, američki somić i sunčanica. Ribolovcima su svakako najzanimljivije salmonidne vrste (potočna i kalifornijska pastrva i zlatovčica), a od ciprinida šaran.

Prema karakteristikama ihtiopopulacije koju određuje dominantna vrsta ribe potočna pastrva, dopuštene su ribolovne tehnike koje omogućavaju športski karakter ribolova i onemogućavaju ugrožavanje ihtiopopulacije. Športski ribolov potočne pastrve dopušten je samo uz korištenje jednog ribolovnog štapa s maksimalno dvije umjetne

mušice ili varalice. Umjetni mamac – varalica smije imati najviše tri udice, s kontrakukom ili bez nje, a umjetna mušica smije imati jednu udicu, s kontrakukom ili bez nje. Najstrože je zabranjen ribolov uz korištenje bilo kakvih živih ili mrtvih mamaca (ribe, gliste, kukci). Od ribolovnog pribora dopušteno je koristiti mrežice za prihvat ribe (sak) i mreže čuvarice za spremanje ribe (nec). Sav ostali pribor i alat najstrože je zabranjen. Mostarsko blato spada u dalmatinsku ihtiološku regiju koju karakterizira visok stupanj endemizma i njegove rijeke nastanjuju dva steneoendema: prikanac (*Phoxinellus pseudalepidotus*) i hercegovački vijun (*Cobitis herzegoviensis*). Društvo će svojim radom i trudom učiniti sve da sačuva ove dvije vrijedne vrste.

Kao aktivna članica Sportskog ribolovnog saveza Federacije BiH, DŠR „Borak“ organizira natjecanje Spin kup „Borak“ Široki Brijeg i ostala ribolovna natjecanja, a njegovi članovi uspješno sudjeluju u ribolovnim natjecanjima u Bosni i Hercegovini i regiji. Društvo se može pohvaliti da je njegov član Nikola Franjo Zovko (21 godina) zauzeo prvo mjesto u disciplini ribolov grabljivice varalicom s obale, čime je osigurao plasman na Svjetsko prvenstvo 2024. godine. Nakon tog podviga, Nikola Franjo Zovko je rekao: „U jakoj konkurenciji do zadnje runde zadnjega kola ništa nije bilo odlučeno, sreća je ipak bila na mojoj strani. Čast mi je predstavljati državu i sljedeće godine na Svjetskom prvenstvu koje će se održati u BiH.“

Dario Marić



# Lovačka kuhinja

















Pripremila **Jelena Ljubić**

## Paprikaš od mesa divlje svinje

Meso divlje svinje je tamnoljubičaste boje i intenzivna mirisa. Svakako je manje masnije od domaće svinje zbog hranidbe u prirodi. Divlja svinja jede mlado korijenje biljaka i izdanke drveća pa i travu. Ali hraneći se u šumi može se, naravno, zaraziti različitim otpadom. Ona je zato prenositelj zaraza i bolesti. Jedna od njih je svinjska kuga. Iz toga razloga meso mora biti veterinarski ispitano i odloženo u hladnjače. Svakako ga je dobro marinirati u smjesi vode i vinskog octa bar nekoliko sati.



### Sastojci

-  2 – 3 kg mesa, plečka ili vratina
-  5 glavica crvenog luka
-  1 glavica bijelog luka
-  2 limuna
-  ½ kg svinjske masti
-  10 listića lovora
-  1 svežanj majčine dušice
-  1 svežanj peršina
-  ½ litre vinskog octa
-  1 jušna žlica crvene paprike
-  2 žlice brašna
-  3-4 mrkve
-  2-3 kg krumpira
-  soli, papra i vegeate po želji

### Priprema

Meso izrezati na veće komade. Dobro isprati u hladnoj vodi i očistiti od žilica. Ako želite ostavite meso u pacu od vode i vinskog octa da prenoći. Na količinu vode ide 1/3 octa. Zatim ga posoliti i popapriti te staviti u dublju posudu zajedno s mrkvom, peršinom, majčinom dušicom i lovrom. Dodati ocat, limun i vode toliko da sve prekrije. Limunu očistiti koru i dodati u smjesu. Kuhati dok meso ne omekša. Krumpir očistiti od kore, narezati na kriške i dodati mesu da se kuha. Onda luk i crveni i bijeli usitniti i na tavi ispržiti dok porumeni, dodati brašno, crvenu papriku i sve sastaviti s mesom. Možete na vrh noža dodati ljute crvene paprike za ljuci okus. Prema potrebi dodati još vode. Paziti da paprikaš ne bude rijedak. Na kraju kuhanja limun se izvadi van. Kuha se još malo dok se ne ujedine sastojci. Možete po vrhu dodati usitnjenog peršina. Uz sezonsku salatu i dobro vino, dobar tek.



## Majčina dušica

U receptima za lovačku kuhinju često naiđemo na ovu biljčicu. Koristi se kao začim, a može i kao lijek. Spada u začinsko bilje mediteranske kuhinje. Blago je aromatična okusa, podsjeća na kim. Odlično se stapa s laganim jelima, varivima i umacima. Možete je koristiti i svježu i sušenu. Bere se u lipnju kad ima najljepši, ljubičasti cvijet. Reže se škarama mekaniji dio biljke, tvrda peteljka nije dobra. Suši se u prozračnoj prostoriji, ne na jaku suncu. Kad je suha odloži se u staklenku i uzima prema potrebi. Uzima se manja količina onako među prstima jer suha ima intenzivniji miris od svježe. Vaše će jelo imati poseban okus. Možete je posaditi u saksiju i čuvati na prozoru lovačke kuće. Možete napraviti čaj, travari kažu da se koristi kod depresije, plućnih bolesti, za kašalj te migrenu. Vraća snagu organizmu iscrpljenom bolešću te fizičke i psihičke funkcije u tijelu. Jednako tako možete napraviti jastučice i napuniti ih majčinom dušicom. Mogu poslužiti kao oblozi za bolna mjesta. Lagano se ugriju i stave na bolno koljeno ili na leđa. Možete ih natopiti rakijom te učiniti isto. Neke domaćice prave i sok, miješajući sa šećerom. Dakle jedna sitna biljka, ali vrlo šarolike primjene u svakidašnjem životu. Veliko je bogatstvo koje je priroda podarila lovcima i svim ljudima.



			5					
9	6	5		4		7		
			9				2	6
		2						1
	5	3	6		7	2	9	
7						3		
1	4				6			
		8		2		9	5	7
					8			

3								4
					2			1
5	9				4			6
		1	2			3		
9			4		5			
4	2			7				
8	6				9			
						7		
1					8	5		9

Popuni prazna polja brojevima od 1 do 9. Svaki se broj smije pojaviti samo jednom u svakom retku, stupcu i odjeljku od 3x3.

## Pucanje od smijeha

Frano Vukoja

### JATAGANI ZA KUPUS

Dva lovca se vraćali iz lova i svrate u jednu gostionicu. Za obližnji stol sjeda ljudskara s tri jatagana za pasom. Dva lovca začuđeno ga gledaju, a jedan mu pride i upita ga:

– Čemu vam služe ta tri noža?  
– Nisu ovo noževi, ovo su jatagani. S ovim prvim moj pradjed posjekao je 100 glava, s ovim drugim moj djed posjekao je 200 glava, a s ovim trećim moj otac posjekao je 300 glava – odgovori grdosija s tri jatagana.

Lovac se vrati za stol, a drugi ga upita:

– Što ti reče, čemu mu služe ona tri noža?  
– Koliko sam ja mogao shvatiti, mislim da nekog vraga „devri“ s kupusom – odgovori mu.

### PO NAOČALE

Srela se dva lovca. Jedan upita drugoga:

– Kamo sad ideš?  
– Idem po naočale.  
– A poslije?  
– Poslije ću vidjeti – objasni mu.

### POSLUŠAN LOVAC

Djed Mraz s darovima dođe u dom lovca i reče sinčiću:  
– Tko je to meni bio dobar i slušao sve što mama kaže?!

– Moj tata – odgovori klinac.

### SNAŽAN I OSJEĆAJAN LOVAC

Mladi lovac mobitelom razgovara s jednom djevojkom. Ona reče:

– Meni se dopadaju osjećajni i snažni muškarci. Gdje si ti sad, odakle zoveš? – upita djevojka.  
– Evo me u teretani i pišem neku poeziju – odgovori lovac i na djevojke.

### PRELAZI U „REAL“

Skupina lovaca razgovara o poskupljenjima i povećanju troškova života. Jedan se lovac požali.

– Meni žena reče da joj treba 350 maraka, koliko koštaju čizme za prijelazno razdoblje.  
– K'o da prelazi u "Real Madrid" – zajedljivo primijeti jedan od lovaca.

### ČUDAN NAGLASAK

Lovac s kolegama bio na ručku na kojem se umjerene pilo. No, kako nije bio sklon alkoholu, brzo ga je „uhvatilo“. Krenuo je doma i svrati u jednu prodavaonicu. Prodavačica ga upita:

– Imate jako čudan naglasak, odakle dolazite?  
– Iz birtije – zajedljivo na svoj račun odgovori lovac.

SKUPA S..., PLAVOSIVA PTICA PLANINSKIH KAMENJARA (EUROPA, AZIJA), NA SLICI	STRANA IZMEĐU JUGA I ZAPADA	PRIZEMLJITI SE, SLETJETI	MJERILO PROTOKA S LEBDJELICOM	BOLIVJSKI DRŽAVNIK MORALES	BARIJ	HRVATSKA GLUMICA KOLEŠAR	NAVOD	SPRAVA ZA REZANJE DUHANA (MN.)	TROPSKA BILJKA BROČ	ANDRIJA ČULJAK	LEGENDA	DRUGI SAMOGLASNIK	GLASATI SE NJISKOM (O KONJU)	POKRAJINA U STAROJ GRČKOJ
	▶													
GRAĐEVINSKI STROJ (MN.)												IRIDIJ	STIH OD OSAM SLOGOVA (MN.)	
ODVOJENO GRADSKO PODRUČJE					ORGANSKI KEMIJSKI SPOJ					NOGOMETNI KLUB IZ TEŠNJA				
					ANTEVICAN					STIPE GALIĆ				
BRITANSKA PJEVAČICA, RITA				JUŽNO VOĆE							SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA			
				GRAD U JAPANU							SUZVUČJE			
BITI NA ODMORU U TJEKU ZIME									NEPOŽELJNI KUĆNI KUKCI					
GRČKI BOG RATA										MODNA KREATORICA BALOGH				
HRVATSKI FILMSKI KRITIČAR, NENAD										MJESTO KOD OMIŠA				
NAPAD, ATAKA, NASRT										RADOSLAV CRNJAC			FORMAT PAPIRA	
													„METAR“	
INDONEŽANSKA PJEVAČICA SUGANDI										PROIZVOD GORENJA				AUTOR: MARIOFIL SOLDO







**LJUBO KNEŽEVIĆ**  
2002. – 2024.  
LD „Radovani“ Posušje



**MARKO ZELENIKA**  
1964. – 2024.  
LD „Bačina“ Doljani



**MARKO SOLDO – KEZA**  
1950. – 2024.  
LD „Golub“ Čitluk



**VELIMIR LUČIĆ**  
1978. – 2024.  
LD „Galeb“ Čapljina



**MATO DALMATIN**  
1947. – 2024.  
LD „Galeb“ Čapljina



**MARINKO ZELENIKA**  
1960. – 2024.  
LD „Vepar“ Prozor-Rama



**VJEKOSLAV SAJEVIĆ**  
1949. – 2024.  
LO „Vitez“ Vitez



**MILORAD SREBRO**  
1951. – 2024.  
LD „Tetrijeb“ Glamoč



**IVAN ZADRO**  
1943. – 2024.  
HLU „Malić“ Grude



**MIRKO ČUBELA – BAJA**  
1953. – 2024.  
LD „Mosor“ Široki Brijeg



**MLADEN DAMLJANOVIĆ – JUKO**  
1952. – 2024.  
LD „Mosor“ Široki Brijeg



**JURE TURUDIĆ – BURKO**  
1935. – 2024.  
LD „Golub“ Čitluk



**VESELJKO RAJIĆ-MIŠKOVIĆ**  
1956. – 2024.  
LO „Vitez“ Vitez



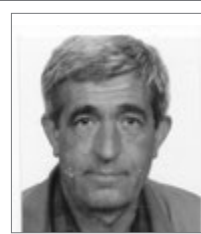
**STANKO LOZIĆ**  
1950. – 2024.  
LD „Galeb“ Čapljina



**BLAŠKO BLAŽEVIĆ**  
1960. – 2024.  
LD „Zec“ Busovača



**ALIJA PUŽIĆ**  
1950. – 2024.  
LD „Fazan“ Odžak



**JOZO IVANKOVIĆ – MEŠAK**  
1955. – 2023.  
LD „Galeb“ Čapljina



**ZDENKO ČONDIRIĆ**  
1968. – 2023.  
LU „Ždral“ Livno



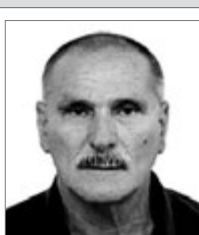
**JOZO VUKADIN – JOKARA**  
1955. – 2023.  
LU „Orlov kuk“ Tomislavgrad



**MARIJAN ŠARIĆ**  
1944. – 2023.  
LO „Vitez“ Vitez



**FRANO MRAVAK**  
1940. – 2023.  
LD „Zec“ Busovača



**VITOMIR ŠANTIĆ – VITO**  
1958. – 2023.  
LD „Mosor“ Široki Brijeg



**ZVONIMIR ČURAK – REGAN**  
1959. – 2023.  
LU „Livanjsko polje“ Lištani



**JOZO PULJIĆ**  
1955. – 2023.  
LD „Lještarka“ Kiseljak

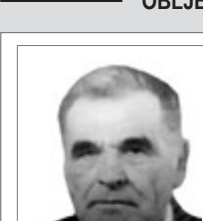
#### OBLJETNICA SMRTI



**VLATKO PAVLOVIĆ**  
1960. – 2023.  
LD „Lještarka“ Kiseljak



**LUKA ZOVAK**  
1936. – 2023.  
HUL „Kravica“ Ljubuški



**ŽARKO NALETILIĆ – ŽARE**  
2022. – 2023.  
LD „Jarebica“ Mostar



**ILJA ZELJKO – TOKALIĆ**  
2013. – 2023.  
LD „Mosor“ Široki Brijeg

Molimo odgovorne u lovačkim udrugama da nam redovito dostavljaju fotografije svojih preminulih članova te njihovo ime, prezime, godinu rođenja i godinu smrti, kako bismo mogli objaviti sjećanja na sve naše pokojne kolege lovce.

Hvala vam na suradnji i razumijevanju.

*Uredništvo*



Svim članicama LSHB uspješnu predstojeću  
lovnu godinu želi Nova članica LSHB  
"PODGORA d.o.o"



*Lovimo uspomene,  
ne samo trofeje*

## KALENDAR LOVIDBE

### TRAVANJ

Muflonka i janje, vepar, nazime, vuk,  
veliki tetrijeb, lisica, čagalj, tvor

### SVIBANJ

Srnjak, muflonka i janje, vepar, nazime,  
vuk, veliki tetrijeb, lisica, čagalj, tvor

### LIPANJ

Srnjak, muflonka i janje, vepar,  
nazime, vuk, lisica, čagalj, tvor

**LOVCI, OPREZ! ORUŽJE UBIJA!**



# AKCIJA

Nobel sport MultiTarget T3 250 kom.  
Glineni golubovi 150 kom.



GOLUBOVI + METCI

**249,00 KM**



ALLEN BACAČ ZA GLINENE GOLUBOVE

Cijena: **229,00 KM**



**DERYA**

DETYA MERIVA MR-100

Cijena: **1.350,00 KM**



ATA SP BLACK

Cijena: **1.750,00 KM**

**MM TRADE**  
GUN STORE AND RANGE

[www.mmtrade.ba](http://www.mmtrade.ba)